

DEMOCRAȚIA FAPTELOR

Iată, între atâtea istorice cuceriri care marchează istoria nouă a României, una care, vizând fundamental condiția omului și a colectivității, reprezintă generatorul de forță pentru neîntreruptul marș înainte al societății: democrația socialistă. Mai ales după Congresul al IX-lea al partidului — democrația noastră socialistă s-a adâncit și s-a lărgit considerabil. Ca și în alte domenii esențiale, meritul revine aceluia care, în ultimii 15 ani, a fost inițiatorul tuturor victoriilor noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. El a fost primul care ne-a arătat că în silogismul democrației nu au ce căuta premisele fanatismului și samavolniciei; că democrația noastră este democrația generozității proprii umanismului socialist și tocmai de aceea se dovedește a fi **DEMOCRAȚIA FAPTEI PRIN FAPTĂ**. În opoziție cu democrația vorbelor fondate pe vorbe El a gândit și a clădit — chemându-ne să gândim cu capetele noastre și să clădim alături de El — noile structuri democratice ale României. Una dintre ele — de departe cea mai importantă de pînă acum — este menită să răspundă actualelor exigențe politice de masă, revoluționar patriotice, chemate să realizeze, în strînsă colaborare și sub înalta conducere a partidului, sudura tot mai deplină a energiilor naționale, să contribuie activ, adică decisiv, adică faptic, la elaborarea soluțiilor în probleme de larg interes obștesc, atât pe plan local cît și pe plan național. Esențial: pentru ca toate acestea să poată

deveni temeli de fapte trebuie gândită modalitatea edificării. Așa se face că în aceeași fertilă arie de principii care devin faptă vic, dînd măsura unei democrații adine implintită în viață, se înscrie organizarea adunărilor publice numite Tribuna democrației ca foruri ale spiritului civic în acțiune, ale întîlnirilor sistematice și lunare ale maselor populare. Timpul scurs de la apariția acestora a demonstrat că bine merg lucrurile acolo unde aceste tribune s-au dovedit nu exclusiv locuri de discuție, ci indeosebi de acțiune. Un geniu politic — l-am numit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu — a scăpat ideea unei idei revelatoare, ne-a deschis perspectiva unui drum nou. Către ce? Către civilizația socialistă. Către omul uman din noi înșine, către personalitatea noastră ce se vrea dezvoltată multilateral. Și numai pară că este paradoxal, dar nu e!, faptul că acest traiect către noi cei din noi, ca indivizi, deci, singulari, acest drum — niciodată asfaltat — trebuie parcurs în colectiv. Frontul Democrației este frontul în care ne deplasăm simțindu-ne umărul lingă umărul tovarășului, pe drumurile care duc către noi. Care nu se calcăiază pentru că nu sintom la fel. Dar trăim, trebuie să trăim — altfel pierim — unii cu alții. Condiția esențială a definiției și afirmării noastre ca oameni este tocmai posibilitatea de a ne manifesta ca oameni. O astfel de condiție este Tribuna democrației. Care trebuie folosită după cum e viața. Adică fără scheme, fără calapoade, fără șabloane, fără clișee. Și, mai ales, fără reticențe. Nimic nu trebuie să ne inhibe în participarea noastră la aceste tribune, nici măcar frica de greșală. Se știe însă că nimeni nu se poate verifica dacă nu se confruntă cu opinia altora și cu opinia masală. Numai colectivul selectează și operează cu adevărat valorile vieții — totdeauna alta în aspectele ei generale și totdeauna aceeași în determinațiile ei esențiale. Cu toate că din pruncie și pînă la senectute viața este o opțiune. Ori tocmai de aceea. Totalul opțiunilor noastre dă pînă la urmă fizionomia epocii, a timpului nostru. "Care timp este acela ai angajării totale, al participării.

MIRCEA BUNEA ■

În paginile 2-3:

**Din activitatea
ORGANIZAȚIILOR DEMOCRAȚIEI
ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE**

Țăranul tragic

La moartea lui Marin Preda

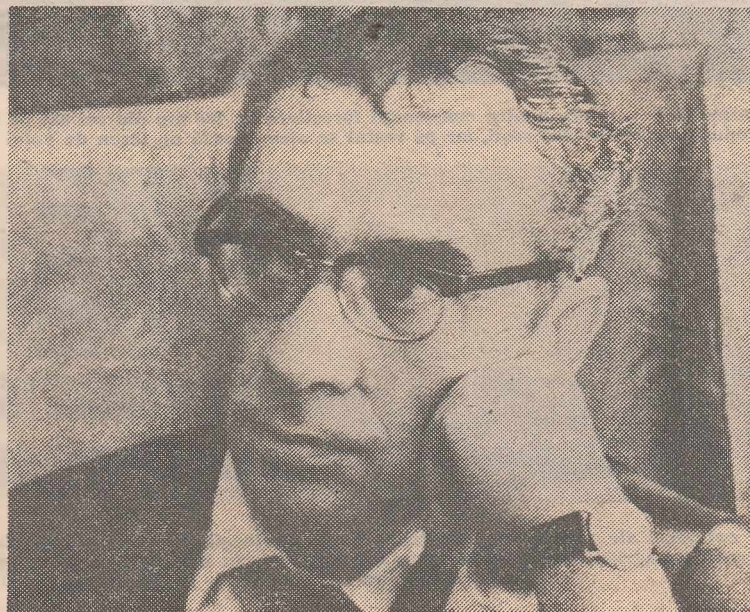
A-mbătrînit țăranul într-o carte,
L-au pus între coferți, pe un perete,
Și-i este foame și îi este sete
Și satul i se pare prea departe.

Prin casă — vechi miros de etichete...
Limbute conversații despre arte...
Lui, toate, îi par mici și-i par deșarte
Și dor i-i de pămînt, lui Moromete.

În carceră de file închizîndu-l,
El, astăzi, nici nu vrea să mai trăiască
Se stînge brusc, prea l-a uzat cuvîntul,
Și se întoarce-n gîla părintească,
Și-n el, cînd îl acoperă pămîntul,
Mai moare-odată clasa țărănească.

ADRIAN PĂUNESCU ■

BAIA MARE,
19 mai 1980

ANUL XXIX - Nr. 21 - (1302) 22 MAI 1980

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

DOSARUL METANOLULUI

Ne-am dus acolo după Soare. Pentru a constata care este stadiul experimentărilor și rezultatelor utilizării bateriilor solare de tip INCERC pentru preuscarea și uscarea lemnului. Fiind în al doilea an de lucru, fiind prima unitate din ramură care și-a asumat curajul începutului, folosirea în procesele tehnologice a energiilor neconvenționale, a surselor noi. Directorul combinatului, ing. Ion Pietrăreanu, ne propune însă un alt dosar. Mai consistent, mai complex, mai concludent în efecte pentru economia națională în etapa de față. Și unde tehnica nouă, gîndirea inginerescă și inteligența românească au un aport capital. El cuprinde, imbină, combină, așa cum se întîmplă practic în realitatea industrială, și dosarele energiei și pe cele ale valorificării totale, superioare, a unuia dintre cele mai scumpe materii prime, la fel de limitată ca și „aurul negru”, a „aurului verde”. Sintem invitați astfel să urmărim unul din lanțurile producției, pe toate treptele lui tehnologice. Lanțul tananți-furfurul-metanol-celolignină, fabrici și instalații noi gîndite și realizate la Pitești, toate avînd la bază tehnologii originale. Și, mai important de reținut, toate, pornind de la o materie primă secundară. Inginerul

(Continuare în pag. 5)

CICI IORDACHE ■

ION IRIMESCU — Mamă și fiu

Delta Dunării — 1980

Venit cu avionul, cu trenul sau cu mașina și ajuns la Tulcea, va trebui să te despartă, vrînd-nevrînd, de mijlocul de transport atât de confortabil și să pătrunzi în deltă pe calea apelor, ca și cum ai intra într-un imperiu în care nu se poate merge decît în virful picioarelor. Sigur, astăzi delta s-a schimbat mult, din loc în loc vei întîlni picioaroangele stilpilor de energie electrică, la motelul „Lebăda” apă caldă curge la robinete, pescarii au început să se îndeletnicească nu numai cu găzduirea turiștilor, ci și cu plimbarea lor prin lanțul de canale, devenind aproape „agenți de turism”, dar delta rămîne încă, din fericire, estul nostru sălbatic, spre care ne îndreptăm din cînd în cînd măcar gîndurile, dacă nu pașii. Visăm adeseori la deltă, ca la un imperiu al liniștii și al vacanțelor, un spațiu care ni se pare însă puțin inaccesibil, fie din comoditatea noastră, fie din cauza puținelor amenajări afla-

te la îndemîna turiștilor. Și totuși la Tulcea, vara aceasta, oamenii se așteaptă la o adevărată explozie de turism intern spre deltă, fiindcă sint destule motive ca să se petreacă așa. Un prim exemplu a fost cel din zilele de sărbătoare din preajma lui 1 Mai. Atunci, în numai 4 zile, mai bine de 5000 de oameni au luat drumul apelor, sosind cu vaporul de la Galați sau Brăila, de la Bacău sau chiar Vatra Dornei, numai pentru ca să vadă delta! Dar capacitatea maximă de cazare a deltei este de 1500 oameni pe zi, inclusiv închirierile la locuințele pescarilor. Ajunși la Sfîntu Gheorghe sau la Sulina, acești oameni s-au trezit că n-au unde dormi, că n-au ce minca. Sezonul abia se deschide. O.J.T.-ul a fost luat prin surprindere. De unde să știe cei din Tulcea că „Navromul” Galați

(Continuare în pag. 21)

DUMITRU GRAUR ■

Era cel mai blind om din lume. Vedea viața de undeva de foarte sus, cu calmul incremenit al țărânului pentru care toate sint trecătoare și numai truda cea de toate zilele îl poate așeza pe om în tîhna vremurilor. Așa mi l-a descris tata. L-a cunoscut foarte bine. Au copilărit și-au făcut războiul împreună. Mi-a povestit că în copilărie și-ar fi rupt un picior. N-a plîns și nu s-a vîitat, a zis doar altu rău să nu fie. Și pentru că era mai puternic decît ceilalți copii și stătea totdeauna liniștit și singur, nefiind în stare să facă nimănui vreun rău, stîrnea minia celorlalți care se adunau să-l bîteau măr. În loc să se răzbuie, să se vaite, el zicea, eh, altu rău să nu fie.

A ajuns bărbat în toată firea și și-a luat o nevastă. Citeodată ea ciria de zor că nu făcea aia și alți și el în loc să se minie îi zicea lasă-mi o femeie, altu rău să nu fie. Ploua pe finul cosit, bă-

Altu rău să nu fie

tea piatra, el îi dădea înainte cu altu rău să nu fie. De la o vreme lumea a început să-l strige, mă, Altu rău să nu fie, ce mai faci tu? În loc să se supere răspundea, bine, și zîmbea din înălțimea senină a bunătații lui, ducîndu-se să-și vadă de treburi. A venit vremea ca bătrînul lui tată să se sîngă și, lin, într-o dimineață s-a și stîns sub privirile îndurerate ale lui Altu rău să nu fie. Toți au zis, ei, acum să vedem ce-o să mai zică Altu rău să nu fie. N-a zis nimic. Și-a trăit tristețea la aceeași mare înălțime a suferinței.

Ei, și a venit anul 1940 cu o zi nefastă de vară. Altu rău să nu fie mergea la coasă și pe drum s-a întîlnit cu învătătorul care i-a citit ce scrie la „foaie”, cum că printr-un dictat făcut la Viena se ia românilor o mare parte din țară. Altu rău să nu fie a tăcut o clipă și-a izbucnit cu minie:

— Grijania mă-sii, asta-i prea de tot!

S-a întors acasă în grabă, s-a îmbrăcat cu hainele lui bune, și-a pus în diagonală peste piept o panglică tricoloră și a scos de la păstrare carabina cu teavă relezată pe care o ținea pentru mistreți și lupi. A sters-o de unsoare și și-a umplut un săculeț cu plumbi mari cît ouăle de vrăbie, cei pe care-i folosea numai la vînat mare, și a plecat să se înroleze. Nu s-a mai întors niciodată. A murit pe front în anul 1944. Atunci tata și-a pierdut cel mai bun prieten al lui, pe Aurel Avramescu, zis Altu rău să nu fie. Și de fiecare dată cînd mă plîng de necazurile mele, mari sau mici, cînd îi spun că nu mai suport, tata îmi zice cu înțelegere, băiete, altu rău să nu fie.

CORNEL NISTORESCU ■

PIATRA NEAMȚ

**Orașul este
al tuturor,
la frumusețea lui
lucrează toți**

Cetățenii municipiului Piatra Neamț, vechea Petrodava, localitate distinsă recent cu Ordinul Muncii clasa I pentru locul I ocupat în întrecerea dintre consiliile populare municipale din întreaga țară, pe anul 1979, își sărbătoresc dăinuirea de-a lungul secolelor, înfățișând, astăzi, tot mai frumoasă această perla a Moldovei.

Primăvara aceasta întârziată i-a provocat pe locuitorii orașului Piatra Neamț la o adevărată competiție, la un dialog viu și concret pe toate coordonatele vieții, având în Tribuna democrației un larg cadru de desfășurare a inițiativei și opiniei.

Oamenii au venit cu propuneri, iar în majoritatea cazurilor ideile și propunerile au fost utile, de interes public. Secretarul F.D.U.S., Constantin Moraru, spune: „dacă le-am rezolva, am fi cineva; am fi, de fapt, altcineva. Și, s-o recunoaștem deschis, este foarte sugestiv.

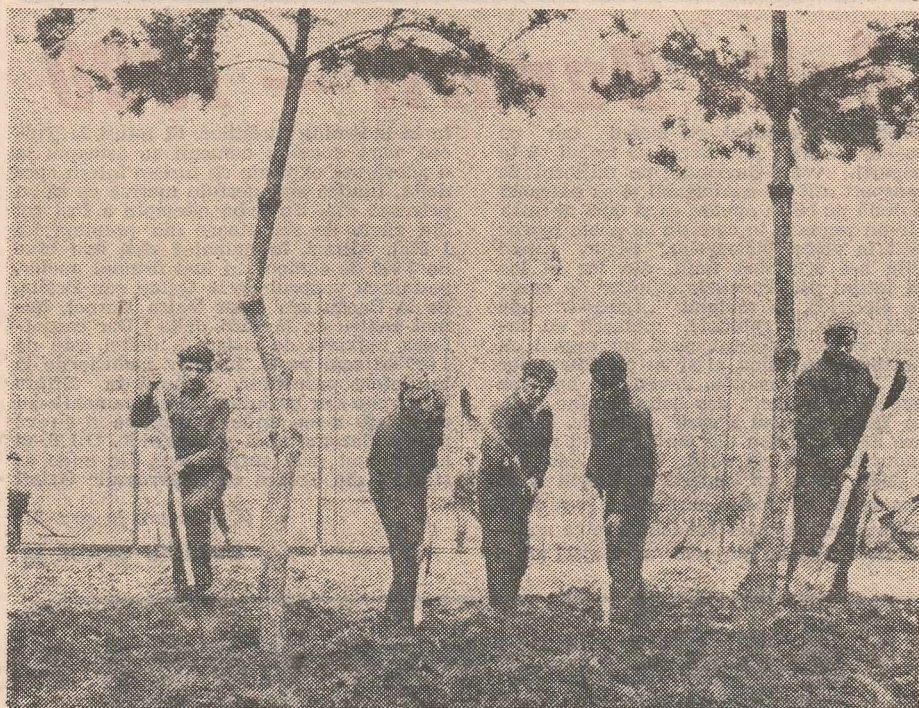
În afara cerințelor proprii extinderii noilor cartiere, a căror pondere este firească, tot mai actuale și deci tot atât de firești sînt cerințele care privesc o anumită calitate a vieții, educația urbană a cetățeanului de la bloc: folosirea spațiului, a instalațiilor și spațiilor sanitare, respectarea normelor de conduită specifice.

Asociațiile de locatari își pot asuma acest rol. Și chiar și-l asumă. Cu timpul — printr-o adevărată și sui-generis conurbație a conștiințelor — devin un veritabil educator colectiv, un „profesor“ cu specializări multiple, dar care excelează în specializarea de cetățean. Iată un exemplu, la Asociația de locatari nr. 31. Președintele acesteia, Spiridon Lozanski, este operator chimist. Nicolae Baciuc este tehnician agricol. Constantin Gorgos este economist. Nicolae Gavriliu este laborant. Împreună formează un nucleu de oameni cu multă bunăvoință, cu multe disponibilități. Ceea ce nu le prisosește este experiența. Încă. Pentru că experiența înseamnă timp. (Azi, două treimi din populația orașului locuiește la bloc.) Motiv pentru care mi s-a părut extrem de interesantă ideea inginerului mecanic Nicolae Săvoaie, din același colectiv, idee care confirmă și disponibilitățile de inițiativă amintite. Este vorba de înființarea unor cursuri ad-hoc, unde să poți învăța, spre exemplu, cum să-ți prepari gipsul pentru o reparație, cum și cu ce să-ți amenajezi un anume sector al apartamentului, cum să remediezi diferite defecțiuni ale aparatelor electrotcasnice etc. Altfel spus: s-a imaginat un scurt curs de bricolaj. Care poate fi frecventat și absolut de către toți interesații.

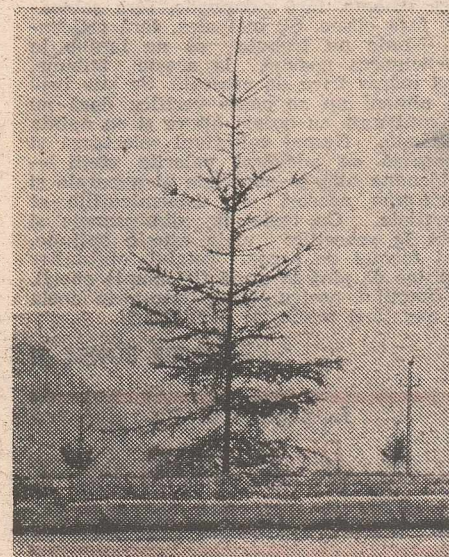
Ideile exprimate în cele câteva imagini alăturate vin să întregască atmosfera deosebită de care se bucură, chiar de pe acum, această largă Tribună a democrației.

În cartierul Dacia Nord, cele peste 50 de familii aparținând blocurilor 20 și 52, atunci cînd vor dori să-și pregătească o oală cu borș nu vor avea altceva de făcut decît să coboare pînă jos, unde fiecare familie are două straturi cu legume și zarzavat

În fața Grupului de șantiere pentru construcții forestiere pe 200 mp din cei 650 de teren neproductiv se plantează roșii, iar pe restul se amenajează un teren de volei

900 de brazi, plantați, în această primăvară, de către asociațiile de locatari și școlile din municipiu vor întregi frumusețea cartierelor și în special intrările în oraș

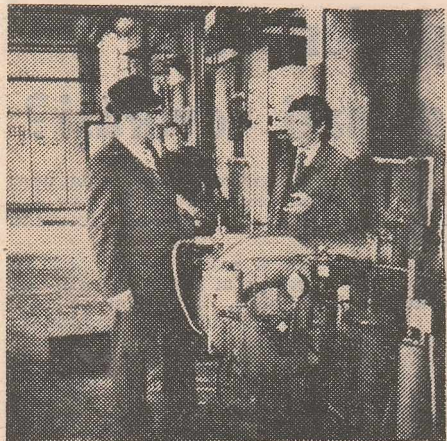
Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

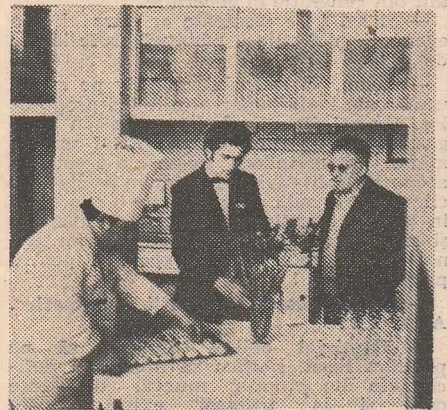
Recentele extinderi ale platformei industriale de la Săvinești au pus probleme deosebite în transporturi. Viitorul va alege: tramvai, troleibuz sau tren aerian. Deocamdată, s-au introdus, pentru marelui acestui traseu, autobuze în plus și câteva duble, astfel încît în 25 de minute se transportă, la Săvinești, 7 000 de oameni.

DEMOCRAȚIEI

„Noi trebuie să fim eficienți”

In asociațiile de locatari, iarna aceasta lungă, s-a discutat mult despre costurile ridicate la încălzire datorate arzătoarelor cu randament scăzut. O măsură bună a fost luată în luna martie la centrala 41, când au fost înlocuite cele 8 arzătoare vechi cu altele automatizate, paralel făcându-se revizia cazanelor și testarea fuzibilelor. Pierderile și consumul de combustibil vor fi reduse, pe fiecare cazan, cu 15-20%. Până în octombrie vor fi înlocuite arzătoarele la toate cele 41 centrale termice din Piatra Neamț.

De 10 zile, o inițiativă în comerț: fiecare lucrător al întreprinderii de alimentație publică este prezent 12 ore pe săptămână în câte o unitate, astfel: marțea, joia și sâmbăta, două ore dimineața și alte două după-amiaza. Un ajutor, un coordonator, un om cu idei

In circumscripția 3, județeană, se află blocul 22. Scara O și scara D au aceeași defecțiune: un apartament la parter care comunică cu exteriorul de un an și jumătate, timp în care s-au făcut șapte referate și pe care administratorul Ioan Roman le păstrează la dosar. Simion Lazur, administratorul asociației de locatari vecine, recunoscut pentru promptitudinea cu care rezolvă problemele oamenilor, ne-a spus că asemenea defecțiuni nu se rezolvă cu referate. Ar trebui să te duci la întreprinderea de gospodărie comună și să nu pleci de acolo fără meșteri

Cartierele marginase, clădirile mai vechi, trebuie să beneficieze și ele de venirea primăverii. Totul e să te hotărăști să te apuci de treabă, ne spune Nica Gheorghie care, după ce s-a hotărât, în două ore l-a făcut casei un briu, de jur-impresur, de 42 de pași

Mă aflu într-o sală spațioasă a „Tehnic Club”-ului, din strada Șerban Vodă. În sală sînt citeva sute de oameni: de toate vîrstele și de toate profesiile. Sînt bărbați și femei, cetățeni care locuiesc în sectorul 4 al Capitalei. De ce au venit aici? Să discute. Despre ce? Despre viață: adică să spună ce-au făcut ei, oamenii, pentru curățenia și gospodărirea spațiului și locului în care trăiesc și muncesc, ce n-au făcut alții, de ce n-au făcut, cînd vor face. Cei vizați, în majoritate conducătorii unor întreprinderi ca: I.C.R.A.L., I.C.A.B., G.I.G.C., Administrația domeniului public „Alimentara”, I.L.F., „Gostat”, I.A.P.L., reprezentanți ai multor altor întreprinderi și instituții, răspund, se angajează cu termene ferme, cînd și cum să rezolve o situație ivită în cutare stradă, cutare bloc, cutare familie. Căci, la o astfel de adunare populară, numită semnificativ „Tribuna democrației”, la care participăm noi acum, alături de acești cetățeni, interesul obștii, grija oamenilor față de oameni pătrunde pînă la oameni; adică chiar și în familia lor.

Așadar, vine la microfon un cetățean. Se numește Constantin Dumitrescu, din circumscripția electorală nr. 5. Foarte succint prezintă o situație de fapt: „Pe strada Șerban Vodă, zice, la nr. 235, există o bătrînă bolnavă, care nu are pe nimeni. Propun să o întîrnăm. Noi, cetățenii, am tot ajutat-o, continuăm să o ajutăm, dar ea are nevoie de îngrijire permanentă. Ce facem cu viața acestei bătrînele?” Și omul pleacă de la tribună. Și imediat la microfon vine un alt om, medicul șef al sectorului, Constantin Pană, care răspunde acestei situații, obligat fiind să găsească soluții, și zice: „Sînt două posibilități. Ori o internăm în spital, în situația în care suferă de o boală acută, ori, dacă suferă de o boală cronică, o internăm într-un cămin de bătrîni. Indiferent de situație, vom trimite la fața locului medicul de dispensar, o va examina și vom întocmi formele de internare”. Așadar, situația se va rezolva urgent, viața bătrînei va fi poate salvată! Un alt om al muncii, Nicolae Melu, sesizează o altă stare de fapt: „Tot pe strada Șerban Vodă, zice el, muncitorii de la I.C.R.A.L. au reparat un bloc, dar au lăsat molozul în stradă și în curte. Iar alături e un bloc foarte vechi, nelocuit de multă vreme, care trebuie demolat, pentru că altfel devine un focar de infecție: cînd se vor lua măsurile convenite?” Și, ca mai înainte, Ion Badea, directorul I.C.R.A.L. este invitat să dea răspunsul convenit, să găsească soluții, să fixeze termene de rezolvare a situațiilor de fapt sesizate. A durat acest dialog aproape 4 ore! Au venit la „Tribuna democrației” zeci, multe zeci de oameni, care au ridicat probleme diverse: de întreținere a blocurilor, de curățenie, de folosire a suprafețelor de terenuri virane, pe care au cerut să planteze chiar ei, zarzavaturi și legume, flori, să amenajeze locuri de joacă pentru copii; au sesizat unele aspecte din comerț, abateri de la normele generale de comerț, slaba aprovizionare a unor magazine alimentare, a unor piețe, cum este Piața Bercești-Sud 1, abuzurile unor șefi de unități. Au fost ridicate probleme legate de recuperarea ambalajelor, a deșeurilor, a fierului vechi. S-au sesizat unele spații de locuit libere, abaterile personalului de la complexul alimentar „Covasna”, starea și aspectul unor legume și zarzavaturi vindute la unitățile I.L.F.-ului, aspecte legate de întreținerea străzilor, de efectuare a reparațiilor etc. Sute de probleme au fost ridicate, incit ni s-a părut că vedem oglinda întregului sector; că oamenii au adus în fața organelor de resort, a unităților care sînt chemate să rezolve problemele de viață ale cetățenilor, problemele care îl frămîntă, nu numai aspecte negative, firește, ci și multe aspecte po-

zitive, foarte multe inițiative. Pe loc s-au rezolvat foarte multe probleme: s-a hotărît, de pildă, înființarea unor magazine în care să se vîndă piine și lapte, zarzavaturi, s-au stabilit termene pentru repararea unor străzi, a unor conducte de canalizare etc. Au urcat mai mult la tribună, obligați să dea răspuns unor întrebări, reprezentanți ai I.T.B.-ului, ai întreprinderii „Alimentara” 4, șeful serviciului comercial pe sector, ai I.C.R.A.L.-ului și I.S.E.B.-ului, ai G.I.G.C.-ului mai ales. Dovadă că oamenii muncii din aceste întreprinderi mai au încă multe de rezolvat în cadrul sectorului 4, că nu totdeauna își fac datoria cum ar trebui, prompt, cu responsabilitatea cuvenită. Apoi, mulți cetățeni, membri ai organizațiilor democrației și unității socialiste, au criticat nepăsarea și risipa de apă și energie electrică, în situația în care pe stradă, ziua în amiaza mare mai ard unele becuri sau în situația în care unele cișmele curg defecte de ani de zile; în situația în care unii constructori lasă după ei materii și materiale bune de folosit sau de refolosit; în situația în care azi se toarnă asfaltul și mâine vin lucrătorii de la I.D.E.B. sau de la Telefoane și sparg asfaltul, să-și facă lucrările lor, în loc să existe o mai bună conlucrare, o mai bună colaborare între aceste unități. Se dovedește astfel, o dată în plus, că cetățenii Capitalei, în cazul de față al sectorului 4, sînt într-un tot interesat de bun mers al lucrurilor, iau atitudine împotriva risipei, a abaterilor, a abuzurilor, pun mîna de multe ori și îndrăpănt astfel de situații, formează o puternică opinie publică în acțiune. În felul acesta, „Tribuna democrației” devine un excelent instrument de lucru cu publicul larg, un dialog permanent și eficient între cetățean și reprezentanții întreprinderilor, instituțiilor chemate să răspundă de întreaga viață social-economică din sector, devine totodată un puternic instrument de educație patriotică și cetățenească. Pentru a menține în permanență acest dialog, pentru a-i spori eficiența, trebuie ca reprezentanții întreprinderilor și instituțiilor din cadrul sectorului, unele chiar de la nivelul municipiului București, să-și păstreze cu vîntul dat în fața oamenilor, să respecte termenele fixate pentru rezolvarea problemelor sesizate. Pentru că, pe alocuri, se mai întîmplă și altfel: „Am solicitat încă de anul trecut, spunea la microfon Ion Teodorescu, președintele Comitetului de cetățeni din circa 3 electorale, să ni se înființeze un centru de lapte pe strada Norilor. Am sesizat, de asemenea, că unitatea de pescărie de aici stă închisă de trei ani, dar tovarășul Emil Constantinescu, șeful serviciului comercial al sectorului, n-a trecut o dată măcar pe la noi”. L-am văzut pe tovarășul Emil Constantinescu urcînd tulburat la „Tribuna democrației”, l-am auzit cerîndu-și scuze, pentru că vocea bătrînului Teodorescu, obosită, sunase sever, totuși plină de reproș, sesiza nu neapărat nepăsarea, ci lipsa de promptitudine, cunoașterea reală a stărilor de fapt. Am auzit atunci din sală mai mulți cetățeni spunînd: „Bună e, tovarășe, tribuna asta a democrației”, și ne-am putut da seama, mărturisim, cit de necesară, de oportună, de indispensabilă de acum încolo devine „Tribuna democrației”, cu adevărat a democrației socialiste, gîndită și înființată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sau, lată, un alt exemplu pe care ni-l furnizează tînărul deputat Petru Ccovariuc, strungar la I.M.U.C. București, din circa 28 electorale: „Noi am lucrat în primăvara asta la spații verzi, am plantat pomi în cartierul Giurgiului, am plantat flori, am strîns 7 mașini cu fier vechi, pe care l-am predat chiar, dar conducerea întreprinderii de construcții metalice pentru prefabricate nu ne-a reparat nici pînă acum aparatele de joacă pentru copii și

nici n-a confecționat altele, așa cum avea obligația încă de la 28 martie 1980!”

În acest sens, la sfîrșitul dezbaterilor de la „Tribuna democrației”, ne-am adresat atît tovarășului Stelian Anghel, președintele Consiliului Frontului Unității și Democrației Socialiste, cit și tovarășei Maria Gheorghie, primarul Consiliului popular al sectorului 4, prezenți la „Tribuna democrației”, cu următoarea întrebare: Cum se urmărește soluționarea la termene a tuturor problemelor ridicate de membrii frontului, de ceilalți cetățeni, oameni ai muncii?

— O să vă răspundem prin exemple, ne-au spus: am reținut, printre altele, de la prima întîlnire a noastră cu cetățenii, în cadrul „Tribunei democrației”, că în unele farmacia nu se găseau unele medicamente, că la Spitalul clinic „Dr. Gheorghie Marinescu”, mîncarea bolnavilor nu este întotdeauna de calitate, s-au ridicat, de asemenea, probleme referitoare la comerț, la întreținerea unor străzi, a canalizărilor. Uitați aici, multe din aceste probleme rezolvate. Nu prin hirtii, ci practic. Controlăm periodic, după ce s-a stat de vorbă cu conducerea spitalului, calitatea mîncărilor, s-au înlocuit mai multe capace de canalizare pe străzi, am reparat străzi, am stabilit 24 de puncte fixe în sector pentru depozitarea de către cetățeni a fierului vechi, de unde să-l ridice întreprinderea de recuperare și valorificare a ambalajelor, am realizat multe alte lucruri.

— Ca experiență, ce ați reținut?

— Am făcut o clasificare a problemelor ridicate de oameni, probleme care sînt stea în atenția noastră: probleme de comerț, de pildă, oamenii au propus și noi am realizat darea în folosință, pe strada „11 Iunie”, a unui aprozar; să deschidem mai repede noi spații comerciale pe bulevardul Metalurgiei: am dat, iată, în folosință, pe acest bulevard, un magazin general alimentar, altul tehnometal, altul de produse electrice, o patiserie, o unitate „Gostat” în Piața Bercești-Sud 1. S-a propus îmbunătățirea asistenței sanitare în sector: am deschis o policlinică stomatologică în strada Giurgiului, unde din 80 de oameni, 22 sînt medici stomatologi. Dar vreau să revin la acea clasificare a problemelor de care vorbeam: ne-am clasificat deci problemele pe întreprinderi și vom chema periodic conducerea acestora să ne raporteze nouă, conducerii de partid a sectorului, oamenilor, realizarea și rezolvarea lor. Deci, avem o evidență a tuturor problemelor, nu o evidență pentru sertar, ci una pentru urmărirea efectivă a realizării lor în practică. Vrem să-i acordăm în practică „Tribunei democrației” adevărata ei sens, adevărata ei esență, să devină un dialog permanent, eficient, un mod de lucru cu oamenii muncii, un instrument de educație cetățenească, de creștere a răspunderii unor lucrători din unele întreprinderi și instituții. Ați văzut și ați auzit cum au fost trași la răspundere unii lucrători din comerț, de la I.C.R.A.L., de la I.T.B., de la alte unități. Acordăm, de asemenea, un sens foarte larg acestor întîlniri. Vin la Tribuna noastră a democrației și oameni ai muncii care locuiesc în alt sector, dar muncesc în sectorul nostru. Ei sesizează aspecte din sectorul în care locuiesc, noi le consemnăm și le facem cunoscute tovarășilor din sectorul respectiv. Nu trebuie să devenim niște formalisti, noi trebuie să fim eficienți, să ajutăm oamenii, să luptăm pentru realizarea problemelor lor de muncă și de viață, nu în mod funcționar, ci democratic, practic, cu interes și pasiune pentru oameni.

Da, cu interes și pasiune omenească, pentru oameni; cu dragoste de oameni, pentru oameni. Așa cum a gîndit și a înființat-o însuși secretarul general al partidului.

N. GRIGORE ■

Limba română

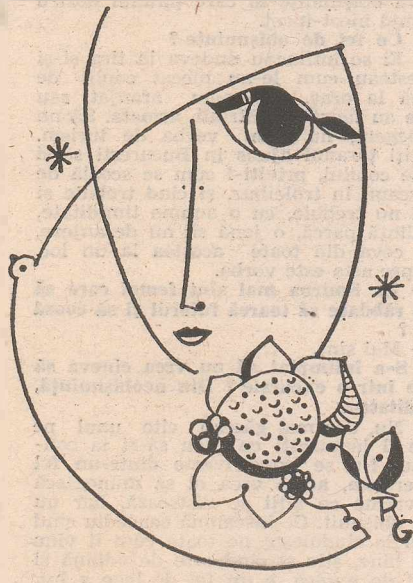
Limba română este o cetate eternă,
Turnuri de aur acoperind toată țara
Limba română are munți cu strălucitoare creste
Limba română a fost și mai este,
Limba română are verzi și bogate cimpii
Limba română a fost și va fi.
Norii de purpură luncind peste orașele albe
Secerătorii, apărînd griul de neghină
Secerătorii în valurile de argint ale mării
Păzind cu grijă să rămînă eurat
Sufletul de lumină al țării.
Limba română nu ne-o poate lua nimeni
Limba română este patria noastră
Pe care aici, am slujit-o prin vremi și la greu
și la bine
Noi nu am fost slujitori la alte limbi străine
Noi nu am umblat prin lume cu traista în băț
Sîntem mindri că aparținem limbii române
Noi avem părinți, noi avem o patrie, noi avem
o limbă de aur
Cu care construim cetăți eterne.

MARA NICOARA ■

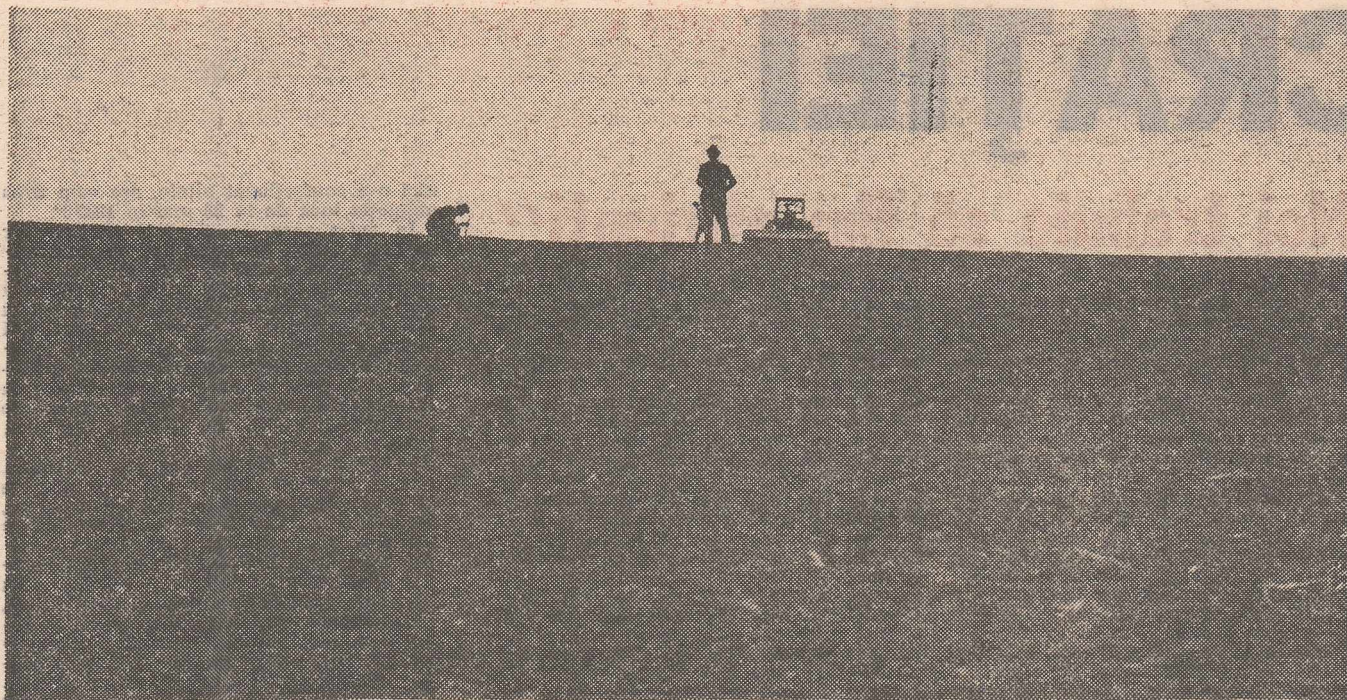
Joc popular românesc

Joc popular românesc,
joc de copii,
joc de mire și mireasă
atît de limpede,
de expresiv,
sculptural
oare care e dacul acela,
copil al dănuirii
ce primul te-a dansat
joc popular românesc
doar tu de ai fi fost pe pămînt
și oamenii planetei
ar avea ce dansa
un miliard de ani
fericiți,
împătimiti,
nunțași.

SANDU STELIAN ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

„Nu sînt dintre aceia care cred că, în curînd, nu vor mai fi oameni la cîmp“

C.A.P. Smirna, comuna Grivița, județul Ialomița, a primit pînă acum de două ori titlul de „Erou al Muncii Socialiste“, de patru ori „Ordinul Muncii“ clasa I, de cinci ori „Ordinul Meritul Agricol“ clasa I, drapelul „Unitate fruntașă pe țară în întrecerea socialistă“, șaiszeci de diplome pentru locuri fruntașe pe județ sau pe țară.

Am prezentat numai distincțiile cooperativitorilor din Smirna pentru simplul motiv că președintele C.A.P., Vasile Berbecel, mi-a propus să vorbim despre oameni. Cifrele nu sînt un scop în sine, argumenta el, nu statisticile dau valoare muncii noastre, ci faptele de viață. De altfel, adăuga Vasile Berbecel, este logic, distincțiile primite se datorează producțiilor obținute.

— Așa sînd lucrurile, tovarășe Vasile Berbecel, prezentați două fapte de viață care dau valoare muncii cooperativitorilor din Smirna.

— Unul la îndemîna oricui: înfățișarea satului. Case sănătoase, asfalt, trotuare, o mașină la patru curți de gospodărie, adică din patru familii una a ținut morțiș să aibă mașină. Și un al doilea fapt: excursiile în străinătate organizate în fiecare an pentru cooperativitorii fruntași.

— Meru același?
— Unii se mențin, alții nu...
— Anul trecut ciți au plecat?
— 140, iar anul acesta 60, în R. D. Germană.

— Ciți oameni are satul?
— Cam o mie și patru sute de locuitori. Populație activă, o treime. Inșă cu bătrînii am făcut o echipă specială la legume. Unii lucrează mai încet, au aproape 80 de ani, dar ne ajută mult. Vara îi trimitem și pe ei în excursii. Mulți se duc, an de an, la Mărășești, pe unde au luptat în primul război.

— Tinerii pleacă din sat?
— Este un fenomen general. Pleacă și de aici. Poeta Florența Albu, care este de prin partea locului, se întreba într-o tabletă cine va mai toarce fuiorul, cine va mai coase o ie. Dispare țărănul tradițional, dar nu cred că dispar și tradițiile, decît acolo unde nu sînt păstrate. Pe de altă parte, chestie autentică, un țărăn de-al nostru, ajuns la Karlovy-Vary, le-a trimis copiilor o fotografie din care el, într-un costum de culoare deschisă și cu o servietă diplomat în mînă, le trimitea salutări din Cehia. Este și acesta un adevăr. Oricum, noi am vrut să ne scoatem oamenii în lume. Sînt cîteva obișnuințe la care țărănul nostru renunță încet-încet.

— Ce fel de obișnuințe?
— Ei se întilneau undeva în tîrg și-și povesteau cum le-au plecat copiii de acasă la oraș, cum s-au aranjat sau unde au făcut ei, bătrînii, armata. Să ne înțelegem, nu este vorba de turism. Priviți țărănul ajuns în București să-și caute copilul, priviți-l cum se scoală de pe scaun în troleibuz, și cînd trebuie și cînd nu trebuie, cu o anume timiditate, umilnță parcă, o jenă să nu deranjeze, sau ceva din toate acestea la un loc. Despre asta este vorba.

— La Smirna mai sînt femei care să aibă răbdare să toarcă fuiorul și să coasă o ie?

— Mai sînt.
— S-a întimplat să nu vrea cineva să plece într-o excursie? Din neobișnuință, timiditate...

— Nu, dar mai găsești cîte unul pe care îl lămurești cu greu să-și ia concediu. Nu se împotrivesc dintr-un fel de eroism, adică vrea el să muncească în vreme ce alții se distrează, dar nu este obișnuit. Ce înseamnă concediu cînd el și le rînduiește pe toate cum îi vine mai bine, știe și cînd este de odihnă și cînd de muncă, e un fel de lege a lui, a țărănului și a pămîntului, un legămînt venit din timpuri? El își planifi-

că, asta am de făcut, ceva în casă sau în curte, de reparat una sau alta. Și ne trezim că nu știi cine nu vrea să plece într-o stațiune, unde nu-l costă nici măcar drumul, fiindcă trebuie să-și repare gardul. Apar inșă și altfel de lucruri. Ca la fotbal, am dat două goluri în prima repriză și în a doua stau liniștit. Și-a făcut omul casă, și-a cumpărat mîșină mică, și-a strîns și ceva bani la C.E.C. și apoi iese la treabă după chef. Sau se laudă: tu i-ai luat fetei apartament?, că eu i-am luat. Și mașină! Și copiii pleacă la drum și cu casă și cu mașină și cred că viața este foarte ușoară.

— Spuneați mai devreme că tinerii pleacă din sat. S-a întimplat cumva și invers, să se întoarcă?

— Sînt absolut convins că se vor întoarce mulți, dar, mai ales, nu vor mai pleca. Cooperativa se dezvoltă, vom avea în continuare nevoie de mecanizatori, zootehniști, mecanici, specialiști în irigații. Treaba aceasta cu plecarea tinerilor, cu bătrînii care fac agricultură este temporară. Este o etapă firească a unui proces. Nu sînt dintre aceia care cred că în curînd nu vor mai fi oameni la cîmp. În anul următor, aici se va înființa o secție a fabricii de confecții din Călărași. De asemenea, alte activități vor solicita mînă de lucru calificată. Este adevărat, ca oamenii să revină la sat, este necesar să ridicăm satul. Nu să construim un teatru de operă și balet, dar să avem case de cultură puternice, baze sportive, biblioteci bogate.

— Cine să ridice satul, dacă totuși tinerii pleacă?

— Tinerii, în cea mai mare parte, nu pleacă. Mulți fac naveta. Concurența in-

dustriei este mare și acesta e un motiv să nu pierdem vremea. Să împlinim rapid ceea ce ne-am propus în privința dezvoltării agriculturii, industriei...

— Care sînt necazurile dv. ca președinte al unei cooperative cu atîtea distincții?

— Luptăm cu prea multe hirtii. Unele sînt importante. Altele n-au nici valoare și ne mîncă vremea. De asemenea, pierdem prea mult timp în ședințe, unde repetăm ce am discutat în altele, vorbim discuții, cum se zice.

— Cît timp vă mîncă hirtii și ședințele inutile?

— O treime din ziua mea de muncă.

— Ce ați putea face în aceste ore?

— Aș putea munci mai mult cu oamenii. Cu șefii de formațiuni. Sîntem obișnuiți să-i chemăm pe aceștia periole, îndeobște, seara, după o zi de muncă, să-i ținem în ședințe și să-i tot pisăm, în așa fel încît oamenii se învață cu aceste ședințe, adică așteaptă să-l tragi mereu de mîncă și să le spui ce să facă, nu mai gîndesc singuri, nici măcar nu mai au încredere în ei. Se învață cu aceste ședințe cum te înveți cu un medicament. Sînt specialiști, statul a cheltuit o groază de bani cu for-

marea lor, și tratamentul acesta îi dezvăță să gîndească, să se instruiască, să-și asume răspunderi. Eu las oamenii să-și facă meseria. Să aibă inițiativă. În felul acesta încerc să-i formez. Trebuie să fii în situația ca lucrurile să meargă și fără tine. Odată obișnuiți oamenii astfel, să aibă idei, să lucreze cu răspundere, rezultatele bune se văd imediat. Sau mai e o mentalitate: conducătorii de unități să fie informați (sau să informeze) din oră în oră ce se întimplă. Asta o află pe teren, nu punind oamenii să facă informări. Informarea își are și ea rostul ei. Am avut situații cînd dimineața și seara eu nu făceam altceva decît informări. Este nevoie de disciplină, de ordine, dar asta nu se obțin cu hirtii, care adeseori anulează personalitatea omului. Mai este un aspect. În campanie, vin cîte trei, patru persoane pe capul tău. Să te îndrume, să te sfătuiască, să te controleze. Și în felul acesta se pierde timp.

— Cum?

— Trebuie să ai grijă de ei, să le răspunzi la tot felul de întrebări, nu sînt toți pricepuți, să le spui cînd faci cutare lucru, cînd intri acolo cu mașinile, de ce atunci și nu acum, trebuie să ai grijă de masa lor de prînz, cînd tu n-ai grijă de a ta și nu-ți vezi capul de treabă, să găsești o mașină să-i ducă acasă. Unii știu meserie, alții, destui, nu. Să ne înțelegem bine: o mînă de ajutor în campanie este mare lucru. Să vină un specialist, să-și bată capul cu tine, să vină și mai mulți, controlul și exacta cunoaștere a situației lucrărilor sînt necesare, dar să te ajute efectiv. Vin unii, e limpede, pentru că sînt trimiși. Dacă n-au ce face cu ei acolo, să mi-i dea mie, am nevoie de forțe de muncă. Așa cum spunea, de curînd, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din nefericire, pe ogoare, vin prea mulți supraveghetori și sfătuitoari și prea puțini cei care pun efectiv mîna. La fel și în privința hirtilor, specialistul trebuie să facă agricultură, meserie adică, exact ce a învățat în școli, și nu hirtii.

— Cam cine sînt „îndrumătorii“ aceștia?

— Dacă le-aș cunoaște numele vi le-aș spune. Sînt destui. Unii sînt chiar de la fabricile beneficiare, cele de zahăr, de pildă.

— Ce fac aceștia?

— Merg pe cîmp, cer situația, controlează și scriu într-un registru. Pricep, nu pricep, ei scriu în registru. Asta e singura lor grijă. Că la un moment dat mă lasă o mașină și n-am cine știe ce fleac de piesă de schimb, pe care el ar putea-o face în fabrica lui, nu-l interesează. De multe ori nici nu le înțeleg scrisul. Să vă spun una bună. Ani în urmă mă sună cineva de la județ și-mi spune pe un ton răstît că am făcut un abuz, și să-l dau unuia oile înapoi. Acela cu oile își pîscuse turma exact în culturile cooperativei. Ne-am interesat cine a sunat și am aflat că era portarul, iar cel cu oile un văr de-al lui. Lăsînd gluma la o parte, sînt convins că trebuie avută mai multă încredere în oameni. Este un fapt care ține de democrația vieții, a muncii noastre.

— Cu ce necazuri vin cooperativorii la dv.?

— Vin și cu necazuri și cu bucurii. Cu de toate. Îi ajutăm în măsura în care putem s-o facem, dar nu-i mințim și nu-i punem pe drumuri. Le explic ce putem și dacă nu, de ce nu. Dacă nu-l ajuti, dacă nu-l lămurești ce se întimplă, omul rămîne cu o răceală în suflet, cu o mihnire și degeaba încerci să repari ceva mai tîrziu, în compensație, el nu mai are încredere în tine.

Cum stați cu ambiția profesională, stimați tovarășii?

Recent, ca-n fiecare an, în urma unor bilanțuri comparate, s-au stabilit care sînt frunțașii întrecerii socialiste ai trecutului an 1979.

Acesta a fost și rostul convorbirii cu tovarășul director al Intreprinderii de confecții din Oradea, întreprindere care în 1979 a cîștigat locul II pe subramura industriei de confecții, inginerul Ovidiu Șerbescu, bărbat de aproape 60 de ani, conducător de mare colectiv de producători și profesionist cu vechi state, deci conștiință capabilă și îndreptățită să facă sinteze, să rostească păreri.

— De cînd există — ca stare de spirit dar și ca manifestare faptică — aspirația spre un înalt profesionalism, în colectivul întreprinderii pe care o conduceți? Cît și adînci îi sînt rădăcinile?

— De la nașterea ei, din '59. Fabrica de atunci s-a alcătuit din fuziunea unor cooperative. Iar adevăratele rădăcini, nu doar cele organizatorice, sînt cufundate în timp, și sînt de regăsit în măiestria dintotdeauna a croitorilor orădeni. Măiestrie și ambiție care s-au transmis și se transmit din generație în generație.

— Și azi? Ce elemente ar intra într-o eventuală definiție a ambiției profesionale de azi?

— Acum, principalul obiectiv pe care-l urmărește toată lumea e calitatea produselor. Iar noi, în ultimii doi ani, n-am înregistrat niște refuz de calitate. I-am dat mărcii întreprinderii noastre o asemenea acoperire calitativă încît sîntem asaltați de clienți. 70 la sută din producție o exportăm în țări cu tradiție în producția industrială și în exigența comercială; dar n-avem tehnologii separate pentru export și pentru piața internă!

— Deci, obsesia calității produselor. Altceva?

— Prestigiul obligă. Căutăm să ne păstrăm locul, căutăm să înlăturăm deficiențele din propria muncă, deficiențe care și la frunțași există. Poate asta-i lucrul cel mai important: să lupți — mereu — cu propriile deficiențe! Să nu faci vinovat de neîmplinirile tale numai pe cei din afară, cu care colaborezi.

— Deci, o severă autoexigență. Altceva?

— Fără îndoială, o atmosferă sănătoasă de lucru!

— Adică?

— Oamenii să aibă sentimentul că participă la actele de decizie, la actele de conducere, la actele de sinteză ale creației. Comitetul oamenilor muncii este o formă democratică, dar are loc o dată pe lună. La noi în întreprindere există un contact zilnic, continuu între toți oamenii colectivului și cei din conducere. Cine are de spus ceva n-așteaptă programul de audiențe. Pentru că noi, cei din conducere, sîntem mai mult în secții decît în birouri. Dar mai important este faptul că acest contact permanent se întemeiază pe un interes reciproc și pe un respect reciproc. S-a înscăunat o relație de solidaritate: asta înseamnă conducere colectivă, înseamnă atmosferă sănătoasă de lucru. În care e normal ca întreg colectivul să răspundă spontan, dacă un anumit moment, o anumită situație, o anumită conjunctură cer un efort suplimentar.

— E locul de întîlnire, de contopire a conștiinței profesionale cu aceea politică.

— Exact! Sub semnul rostului colectiv, al răspunderii colective, al vieții trăite în colectiv.

— Dar entuziasmul? Mai are și el vreun locșor între dominante — prozaică! — a realizării planului pentru că se primește o retribuție pe măsură și poftă — ceva mai lirică! — de afirmare, de demonstrație a personalității? Vă întreb pentru că vîrsta medie a populației întreprinderii fiind de 25 de ani, este deci o vîrstă încă a entuziasmelor.

— Entuziasmul are și el rostul lui, numai că nu depinde de vîrstă. Tineretul nostru este foarte disciplinat, n-avem de ce ne plînge; inșă, de pildă, Florica Rejo, care are o vechime de vreo 32 de ani în muncă, îi molipsește de entuziasm pe cei circa 200 de oameni pe care-i conduce, într-o asemenea măsură încît secția sa întotdeauna a îndeplinit planul.

Sigur, toți cei care vor citi relatarea acestei convorbiri cu tovarășul inginer Șerbescu pot reține — ca într-un schimb de experiență — una sau alta dintre observațiile și concluziile acestui veteran al cîmpului muncii. Inșă mai important credem că ar fi — ne-am dori să fie! — ca fiecare dintre dumneavoastră, cititorii, să-și adopte — așa, ca un barem ori ca o tehnologie a unui autocontrol de calitate — întrebarea pe care am trecut-o în loc de titlu. Fie că sîntem la locul nostru de muncă, fie că sîntem acasă, în timpul liber, fie că sîntem frunțași, fie că nu, să ne întrebăm, între patru ochi cu conștiința noastră: „Cum voi mai fi stînd, în ultima vreme, cu ambiția profesională?“

B. RAZVAN

NELU IONESCU

Idei și fapte în acțiune: ECONOMISIREA COMBUSTIBILULUI

În 1965, decembrie 31, ora 12 și 30 de minute, în ultima zi a anului deci, inginerul Paul Marius, mai tânăr cu 15 ani decît astăzi, a depus la O.S.I.M. cererea de brevet intitulată „Procedeu de organizare a arderii la motoarele cu aprindere prin scintee”. Noaptea de revelație care a urmat l-a găsit vesel și fericit, cu satisfacția că și-a dus munca la bun sfârșit. Brevetul, de fapt o lucrare științifică, inclusă în viitoarea lucrare de doctorat, deschidea prin amploarea și ineditul lui un domeniu de cercetare propunind soluții, teoretice și practice, spectaculoase.

Încercăm doar în cuvinte, fără să ne folosim de diagrame, formule și desene, să descriem conținutul brevetului. În cilindrul motorului, la o anumită presiune, amestecul aer-carburant, în contact cu scintea bujiei, explodează punind în mișcare pistonul. Există, din punct de vedere chimic, un amestec optim între aer și combustibil care, la motoarele actuale, nu se poate utiliza, fiind necesară o îmbogățire de ordinul a 15-20 la sută cu combustibil care arde în deficit de aer. Avem de a face cu așa-zisele amestecuri bogate. Buchetul de soluții propus permite utilizarea amestecurilor sărace, simultan cu creșterea foarte importantă a raportului de compresie. Ambele măsuri conduc la o reducere fără precedent a consumului specific.

Notăm simbolic cu cifra 1 procentul optim chimic de aer din amestecul aer-carburant. Motoarele cu benzină funcționează astăzi cu un procent de aer de 0,8, deci cu aer mai puțin și cu benzină mai multă. În loc de aer se consumă, inutil, benzină. Încercările de a optimiza acest raport, a-l aduce de la 0,8 la 1 și mai departe, (în de cînd există motoarele cu aprindere prin scintee și au devenit de stringentă actualitate de cînd economia de carburant a trecut pe primul plan, constituind preocuparea de bază în cercetarea mondială a motoarelor cu aprindere prin scintee. Odată realizat raportul optim aer-carburant, reducerea consumului este spectaculoasă. De la 240 de grame de benzină pe CP (cal-putere) și oră, consumul scade la 180 de grame.

O mașină „Dacia 1300” are 50 de CP. Presupunând că într-o oră parcurge o sută de kilometri, economia de benzină ar fi de 3,25 litri de benzină, echivalent cu 30 la sută.

În urmă cu 15 ani, inginerul Paul Marius propunea pentru aducerea motorului în zona optimă de consum 9 soluții (care ar fi putut deveni tot atîtea brevete). Brevetul dădea soluții de organizare a arderii prin modificări aduse chiulasei și

pistonului permițînd creșterea rapoartelor de compresie și sărăcirea a amestecului la valori fără precedent. Motoarele, lucrînd cu exces de aer, făceau posibilă o ardere completă și nepoluantă.

Deci, mai mult aer și mai puțină benzină, cu randament mult crescut.

Inginerul Paul Marius nu și-a considerat activitatea încheiată odată cu obținerea brevetului. A intervenit la „Steagul roșu” Brașov, la I.M.M. Cimpulung. Ideile au fost imediat apreciate. Felicitări, uimire, entuziasm, stringeri de mină dar... atît!? Probleme mai urgente își așteptau rezolvarea: planul, termenele, licențele cumpărate care urmau să intre în fabricație, probleme curente, mici, dar multe.

Pare puțin credibil, dar ideile conținute în brevetul 50 770 din 1965 au rămas în stadiul de idei excelente și nevalorificate. Deși la înregistrarea unui brevet este im-

O fi românul modest, dar de data asta s-a exagerat!

Nu scriem din dorința de a restabili prioritatea tehnică, morală, a inginerului Paul Marius, pentru că acesta o are cu prisosință, dovedită prin brevetul de inventator. Din păcate, nu s-au cules încă roadele acestei priorități. În paralel, alții au ajuns la rezultate asemănătoare pe care au înțeles, și așa este normal, să le fructifice cu mare promptitudine și prin mijloace publicitare și comerciale.

Să încercăm să analizăm cauza acestei situații. Cum de s-a ajuns ca, din neaplicarea timp de 15 ani a invenției inginerului Paul Marius, să se consume benzină în valoare de miliarde de lei?

Este prea tirziu să căutăm vina. Timpul nu poate fi dat înapoi, iar după 15 ani intră în uitare fapte mult mai grave decît ignorarea unei idei valoroase.

realizator... Responsabilitatea întreprinderilor, a oamenilor de decizie din cadrul lor, este difuză în astfel de cazuri. Asta îi poate face pe cei mai atenți cu interesele lor sau ale întreprinderilor decît cu cele generale, de perspectivă, să evite complicațiile imediate oricît de mari ar fi avantajele viitoare, atîta timp cît nu există un mecanism de responsabilizare instituționalizat. Totul rămîne la nivel de conștiință. Legea care reglementează invențiile și inovațiile nu prevede nici o stimulare, nici un beneficiu, pentru întreprinderile care trec la aplicarea unei invenții, ori ceea ce urmează să facă ele iese din obișnuitul de zi cu zi, putînd duce uneori pînă la schimbarea unor procese tehnologice. În aceste condiții, inventatorul rămîne singur. Asta s-a întîmplat și cu inginerul Paul Marius pînă în 1975 cînd, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a luat ființă Institutul național pentru motoare termice, cadrul organizat, dotat complex, capabil să fructifice și să impună o idee din acest domeniu. Atunci, ideile inginerului Paul Marius au fost re-luate. Iată-ne în situația să recuperăm timpul pierdut, în loc să folosim avantajul primului venit. Din fericire, pînă în prezent, Paul Marius a dezvoltat o serie de soluții pe care le considerăm superioare celor de acum 15 ani, care permit reluarea acestui ciclu de cercetări la un nivel mult evoluat. Asta este mîngierea noastră tardivă, dar și obligația morală de a susține și dezvolta un asemenea program. Și prin aportul C.N.S.T., susținătorul consecvent și competent al lucrărilor inițiate de inginerul Paul Marius, coordonatorul factorilor care pot concura la finalizarea unei idei de anvergură, lucrurile au intrat în firesc.

Lupta pentru cîștigarea unei priorități tehnice pe plan mondial nu este idilică, ci este o luptă adevărată, dusă de cele mai multe ori cu timpul care, în acest caz, trece parcă mai repede.

La nivelul și la viteza cu care se desfășoară lucrurile în lumea științei, un singur om, cît ar fi de valoros, este depășit de o echipă complexă care acționează într-un cadru organizatoric bine stabilit, avînd informații de ultimă oră și posibilitatea de a materializa o idee. În cadrul I.N.M.T., de cîțiva ani încoace, inginerul Paul Marius are asigurate condițiile desfășurării unei activități în cadrul unei echipe. Este înconjurat de colegi de diverse specialități, de practicieni, de coordonatori și de oameni de decizie competentă.

OPREA GEORGESCU ■

Dosarul metanolului

(Urmare din pagina 1)

Pietrăreanu optează în denumirea ei pentru noțiunea de biomasă, spre care converg părerile multor specialiști F.A.O. Prin urmare, materia primă secundară, cele mai mici bucăți de lemn rămase de la fabricile de cherestea din stejar, asociate cu lemn de categorie inferioară, care dintotdeauna a fost destinat focului, buturii, intră într-o primă treaptă tehnologică — fabricarea taninului. Dintr-o tonă (care costă 310 lei) se obțin 31 kg tanin. Cu o valoare nou creată de 31 la sută și o reducere considerabilă a importului de asemenea produse pentru industria pielăriei. Inginerul Dionisie Vidu, șeful secției tananți, remarcă faptul că ani de zile singurul produs ce s-a extras dintr-o atare materie primă secundară a fost tanantul. Și reprezenta un succes, un pas foarte important în valorificarea mai complexă a lemnului prin chimizare. Își aminteste cum respectivele bucăți de lemn erau vindute la prețuri derizorii cooperativelor și particularilor pentru cuptoarele de ars cărămizi. Chimist în lemn fiind, ideea de a fabrica furfurole din biomasă ce rezulta de la tananți, deși nu era extraordinară, dificultăți nenumărate se ridicau la aplicarea ei. Presupunerea elaborarea unei tehnologii specifice, adaptabilă realităților și posibilităților unității, asemenea instalațiilor nu existau în țară. Dar exista comanda socială a valorificării superioare a lemnului prin chimizare, exista un director receptiv la nou, chiar mentor și ferment al lui. Nici n-a avut, la început, unde să testeze tehnologia, s-o elaboreze propriu-zis. Inginerul Dionisie Vidu ca și alți colegi, cercetători și proiectanți de instalații chimice — cărora le-a revenit, tema de cercetare — și-au mutat pentru o vreme sediul la Brăila, testînd probele și desăvirîndu-și gîndirea pe o instalație-pilot a combinatului de celuloză și hîrtie de-acolo. Cînd au revenit acasă, cu ideile cristalizate, abia începeau o muncă uriașă. Pentru a materializa instalația de separare a furfurolelor. Totul s-a făcut prin forțe proprii. Au lucrat zi și noapte maistrul Pirvu Șerban, și maistrul mecanic Nicolae Nedelcu, au lucrat inginerii Stela Simache și mulți alți muncitori și maistri, și au construit și pus în funcțiune autoclave de concepție originală, instalații, un întreg proces tehnologic propriu. Prima fabrică de furfurole din țară pe resturi de la tananți. „Valoarea tehnologică fiind deosebită, ne asigură directorul, ea constituie unul din suportii pro-

ducției nete a combinatului, pe care ne-o îndeplinim an de an și pe care o experimentăm încă din 1971. Aduce o valoare nou creată substanțială”. „Într-o perioadă foarte scurtă, îl completează ing. Vidu, randamentele au ajuns foarte mari, concurînd cu instalații similare din străinătate, ale unor firme cu tradiții”. Produs foarte necesar pentru economia națională, ca solventi selectivi la fabricarea uleiurilor minerale, a chiturilor antiacide, a redus considerabil importul de furfurole. Expediat spre rafinării și turnătorii, nu a suferit nici un esec de calitate. Nu există sesizări, reclamații. Mai nou, a luat și o altă destinație „cea mai mare cantitate o vom furniza pentru obținerea alcoolului furfurilic — tehnologie de asemenea originală, a ICECHIM — ce stă la baza rășinilor furanice pentru turnătorii speciale ale industriilor de vîrf, iarăși un produs pe care țara noastră l-a importat”. Cînd o idee este susținută, cînd ea capătă realitate, sînt stimulate altele și altele, se petrece acel fenomen firesc, spiritual și etic, al obligației de a gîndi, de a-ti valorifica potențialul profesional. Ceea ce s-a și petrecut și se petrece la C.P.L. Pitești. În procesul de hidroliză a lemnului pe lingă furfurole mai rezultă acidul acetic și alte produse ușoare — metanol, ester, acetona, fracții ce împiedică, îngreunază procesul de separare al furfurolelor. Ca atare, munca de concepție a fost dusă mai departe pentru a distila și valorifica aceste fracții. De la fireștile întrebări „cum?”, „în ce fel?”, s-a ajuns la proiectarea și executarea — tot prin forțe proprii — a instalației de fabricare a metanolului. Care pînă atunci, și care altfel ar fi fost evacuat, pulverizat în atmosferă. Inginerul Vidu ne vorbește azi, ca deșoreciva foarte simolu și firesc, despre ceea ce atunci au fost un efort și o muncă asidue, care au frămîntat dur multe minți, care a antrenat multă orgoliu profesional, începînd cu al său. S-a modificat instalația de furfurole, abia pusă în funcțiune, mai adevărat s-a recreat, s-a complicat tehnologia, distilîndu-se pe o coloană specială combustibilul concurrent al benzinei, combustibilul atîț de discutat și de disputat azi, și pe bun temei, fiind o sursă de energie a viitorului — metanolul. Mai întîi au separat un compus cu 75 la sută concentrație. Insuficient! Insatisfacție! Mai conținea furfurole. Alte cercetări de laborator, alte studii pe instalație, alte perfecționări. Metanolul cît mai pur trebuia obținut. Pentru colectivul condus de inginerul Vidu a fost o veche obsesie. Prima idee, de a pre-

lucra fracțiile volatile din hidroliza lemnului pentru obținerea unor solventi organici necesari în producția de lacuri și vopsele, datează de cîțiva ani, iar procedeul pe care l-a pus la punct a fost brevetat ca invenție în 1974. „Am renunțat la ideea solventilor, ne relatează, fiind de mai mare actualitate și rentabilitate metanolul, ca sursă de energie, carburant pentru motoarele cu ardere internă”. Din cercetare în cercetare s-a obținut metanolul cu o puritate de 85 la sută, iar în prezent sînt în curs experimentările pentru depășirea acestei stachete, către 90—95 la sută. „Luna trecută, ține să ne confirmăm inginerul Ion Pietrăreanu, precizînd a-nume data, luna aprilie 1980, am raportat un nou produs în nomenclatorul combinatului — metanolul. Primele zeci de tone le-am și furnizat Trustului de petrol Argeș. Desfășurăm totodată cercetări și experimentări, în colaborare cu Centrula autofurmelor, pentru utilizarea în amestec cu benzină, drept carburant la autoturismele”. Se apreciază că într-un viitor apropiat, C.P.L. Pitești va putea obține, pe o instalație nouă, 100 tone metanol anual la un preț de 0,90 lei litrul. De sase ori mai ieftin ca benzina. Și mai important, să nu uităm a retine, că reprezintă un produs realizat pe a treia treaptă tehnologică a aceleiași materii prime. După metanol, mai rămîne ceva, rămîne celolignina. Pentru chimistii și inginerii prelucrării lemnului nu era greu de gîndit că ea reprezintă un combustibil potențial. O sursă energetică. Poate fi arsă la cazanele de producere a aburului tehnologic? Iată o nouă temă de cercetare, o nouă problemă supusă spre rezolvare. Conține 60 la sută apă, cum s-o faci să ardă complet, fără a îngreuna procesele tehnologice, fără a distruge cazanele? În cercetare este implicat și ing. Valeriu Rătă, șeful serviciului energo-mecanic. În calitatea și funcția pe care le deține, avea deja responsabilitatea de a alcătui un program pentru fiecare din cele 16 fabrici ale combinatului, de a găsi soluții pentru reducerea consumului de energie electrică și combustibil. Celolignina era o soluție. Pentru utilizarea ei în centrala termică, s-a găsit o soluție la soluție. În colaborare cu ing. F. Predoiu de la I.C.P.I.L. București. Prin modificările aduse la cazanele existente, în fapt s-a proiectat și realizat un cazan specializat, cu un sistem de ardere completă a celoligninei. Cantitatea rezultată, după cele trei trepte de prelucrare, dintr-o singură tonă de deșeurii din lemn de stejar, dă o energie egală cu cea obținută prin arderea a 144 metri cubi de gaze naturale. La ora actuală întreaga secție tananți, procesele tehnologice tanin-furfurole-metanol trăiesc pe această sursă energetică. Se mai folosesc ga-

ze doar într-o mică măsură. „Arderea celoligninei în centrala termică a secției de tananți, precizează directorul, economisește anual 16 milioane metri cubi de gaz metan. De 2—3 luni, o producție de circa 70 milioane lei se realizează cu combustibil secundar, cu alte cuvinte, secția este aproape independentă energetic sub raportul preparării aburului tehnologic”. Dacă la prima vedere și în accepțiunea tradițională, tananții, furfurolele, metanolul sînt socotite produse energointensive, adică produse care se realizează cu mare consum de energie, iată că noua utilizare a ultimului lor subprodus le schimbă total statutul. Ele devin neenergointensive. Această schimbare extraordinară au săvîrșit-o inteligența tehnică, preocuparea pentru rezolvarea problemelor economice noi ale țării, în chip nou, în pas cu timpul. Și ca un corolar adăugăm încă o informație a inginerului-director, Ion Pietrăreanu, și anume că, numai la C.P.L. Pitești, deși nu este cel mai mare combinat de prelucrare a lemnului din țară (e cam pe locul III, ca volum al producției), cantitatea anuală a acestor categorii de materii prime, a deșeurilor, este echivalentă cu masa lemnoasă de pe circa 200 hectare fond forestier la vîrsta exploatabilității, adică la 80—100 de ani. Iată ce se cîștigă, iată ce se economisește, ce se conservă! În-susul fondului forestier al României, materiile prime ale viitorului, mediul ecologic al țării.

Cine mai preia experiența, entuziasmul și pasiunea cercetării de la C.P.L. Pitești?

CICI IORDACHE ■

Scrierea geto-dacilor:

„O descoperire epocală, care relevă merite extraordinare, talent, pasiune și trudă, foarte multă trudă!” (II)

— Să reluăm dialogul nostru, vă rog, tovarășă Viorica Enăchiuc-Mihal, și să continuăm cu scrierea incizată pe piatră de la Corbi: Eumelos, deci fiul lui Parysades, îi transmite regelui geto-dac Histrianarum, mesajul de pe piatră, informându-l astfel de alianța inamică, despre care am vorbit în numărul precedent: mai conține și alte informații acest mesaj?

— Piatra mai conține și reprezentarea cartografică (două hărți) a ținuturilor geto-dace și scitice, limitează adică statul condus de Histrianarum, și ne dă stire despre capitala acestui stat, cetatea Sorn. După identificarea capitalei pe hartă, am apelat la legendele poporului nostru, la tot ce ne-ar fi putut comunica ceva despre existența cetății. De la profesorul Ion N. Andreescu, am aflat că o legendă veche vorbește despre existența unei vefre carnice în apropierea muntelui Moldoveanu, în Făgăraș, dar dinsul, deși a colindat tot muntele împreună cu fiul său, n-au găsit-o. Doar într-un loc, „La Nisipuri”, zicea profesorul, am dat peste niste urme de zidărie, pe care le-a considerat a fi ruinele unei minăstiri medievale, la care se referă și Paul de Alep.

— Ce repere vă oferea harta de pe piatra de la Corbi?

— Cele două reprezentări cartografice ne ofereau, ca repere, două înălțimi, virfuri de munte, două cursuri de apă care înconjurau cetatea și denumite Alisn și Anar, un lac nenumit și cuvintul Sorn, denumirea cetății, reședința regelui Histrianarum. Înălțimile au fost identificate de noi cu virfurile Ceahlăul și Moldoveanu, dar ca să cauți în acest spațiu o cetate de acum 2330 de ani e un lucru destul de greu, cu toate că numele cetății Sornum este pomenit și în „Indreptarul geografic” al lui Ptolemeu, care ne spune că ar fi existat până în secolele I—II e.n. Atunci l-am întrebat pe profesor dacă lângă ruinele văzute de dinsul există și un lac. Mi-a confirmat că există: lacul Galbena. M-am hotărât să urc până la ruine. M-a însoțit fiul profesorului, Codru Andreescu, pe atunci student la medicină. Profesorul era bolnav. După 4 ore ne aflam la circa 1600 metri înălțime. Se întâmpla în 1977, după cutremur, copacii fuseseră ruși, trântiți la pământ, ne strecuram când peste ei, când pe sub ei. Eram obișnuiți, creșusem doar la munte, în Neamț, iar fiul profesorului era de asemenea obișnuit cu muntele, fiind născut la Corbi, la 60 kilometri de Moldoveanu. După un timp am ajuns la Nisipuri, dar n-am reușit să identificăm ruinele nici unei minăstiri feudale; n-am putut pricepe nimic! L-am rugat pe Codru Andreescu să identifice absida fotografiată de profesor cu 10 ani în urmă. N-a mai putut: aspectul locului se schimbaseră mult, blocurile de piatră alunecaseră. Am scos busola, să identifice nordul și partea platoului expusă soarelui: știam că geto-dacii își construiau așezările, cetățile, pe locuri însoțite, în apropierea unor surse de apă, a izvoarelor. Căutam, căutam. La un moment dat mă trezesc cu picioarele pe un alt zid de piatră. Mă uit mai bine și constat că era construit în maniera „murnus dacicus”, adică între cele două fețe ale zidului din piatră erau imbinat birnele. M-am lăsat pe zid.

— Era un prim indiciu care atesta existența cetății dacice, Sorn?

— Era fără îndoială un zid dacic. Am continuat să căutăm, am dat de primul turn al cetății, în formă poligonală neregulată, cu o margine arcuită. Zidul continua, am observat o movilă de pământ, din care se puteau remarca elementele de construcție ale celui de-al doilea turn. Intrarea în cetate era, se putea constata, îngustă, străjuită de cel de-al doilea turn și un zid, îl obliga pe inamic să se maseze într-un loc restrâns și era prins ca într-un clește. Acest element de construcție dacică, la bază cu o rațiune strategică, îl descoperisem, în 1969, și la cetatea Drubetis, la cele două porți. În incintă, am dat și peste absida fotografiată cu 10 ani în urmă. Era distrusă! În realitate era vorba de o locuință, cu o cameră trapezoidală și una absidală. O astfel de construcție identificasem și în incinta nr. 2 a cetății Drubetis, de la Balotești (Mehedintzi), descoperisem deci unele paralelisme, conform datării lor am putut deduce că erau cetăți din aceeași vreme. Faptul demonstrează că geto-dacii n-au construit cetățile cu zid din piatră, începând numai cu secolele 2—1 i.e.n., ci cu mult mai înainte, încă din secolul 4 i.e.n.

— Ce a urmat?

— Fiul profesorului era foarte entuziasmat, dealfel ca și noi, ceilalți, că piatra de la Corbi, descoperită de tatăl său și de dinsul, începea să vorbească, prin descifrarea tainelor ei de către noi, descifrarea care se dovedea și de această dată autentică.

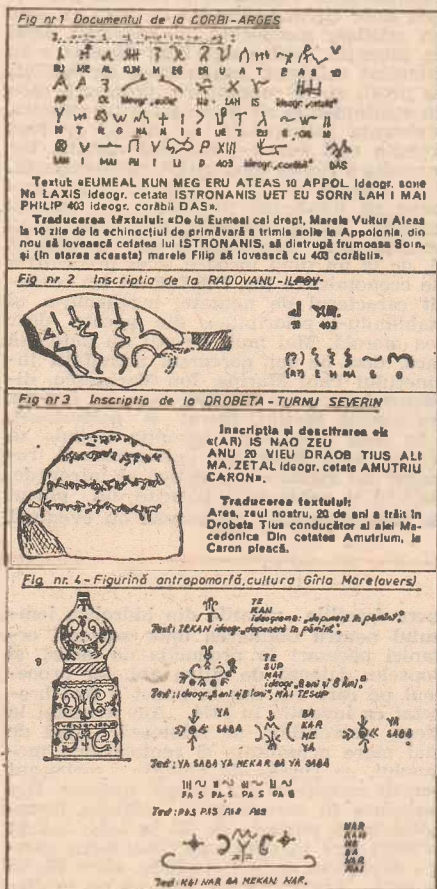
— Însemna că vă aflați pe ruinele cetății Sorn, capitala statului condus de regele geto-dac Histrianarum?

— Asta însemna: rezultase o dată din textul descifrat de noi și rezulta, pentru

a doua oară, acum, pe teren! Era, fără îndoială, cetatea Sorn, situată la sud-est de piscul Moldoveanu, la nord-est de lacul Galbena, în apropierea celor două cursuri de apă, riuri, așa cum apare pe harta de pe piatra de la Corbi: unul, ANAR, care tradus din limba dacilor în limba română înseamnă Bărbatul, azi Zbuciumatul, rețineți adjectivarea substantivului, și al doilea, ALISN, care de asemenea tradus înseamnă Femeia, azi, Riul Doamnei. După cum se poate remarca, toponimia inițială este transmisă aproape nealterată, în esență, până la noi.

— Așadar, în chip firesc și logic, de la descoperirea scrierii geto-dacilor, de la interpretarea ei și dezlegarea enigmelor din cultura Gîrla Mare și cele de pe piatra de la Corbi, ați ajuns la identificarea cetății Sorn. Este, se înțelege, o descoperire importantă! Dar, spuneți-ne, cum s-a continuat scrierea geto-dacică? Ce dovezi mai aveți?

— Scrierea geto-dacică se continuă cu inscripția de la Radovanu (Ilfov), secolul 2 i.e.n., apoi cu inscripțiile de pe monedele din epoca lui Burebista, și e folosită chiar

în castrul Drobeta, de la Turnu Severin, unde la moartea comandantului unei unități auxiliare de cavalerie (ALA), în timpul staționării în castru, a Legiunii a V-a Macedonica, se scrie un text în limba dacă, incizat pe o cărămidă.

— Vrem să cunoaștem textul și ce ne comunică el!

— Iată textul: „(AR) IS NAO ZEU/ANU 20 VIEU DRAOB TIUS ALI/MA. ZETAL ideogramă: cetate AMUTRIU CARON”. Iar traducerea textului, după noi, este următoarea: „Ares, zeul nostru, 20 de ani a trăit în Drobeta Tius conducător al aiei Macedonica Din cetatea Amutrium, la Caron pleacă”.

— Care este importanța acestei inscripții?

— Datată din perioada secolului 3 e.n., inscripția în discuție este deosebit de importantă deoarece, pe de o parte, indică faptul că scrierea dacică „era folosită paralel cu scrierea latină, iar pe de altă parte că dacii ocupau funcții de conducere, de mare responsabilitate, în armata romană, în teritoriul ocupat al Daciei.

— Înseamnă că romanii nu au topt civilizația, nici limba dacilor, ci dacii au existat, cu civilizația și limba lor, influențate firește de civilizația romană, și după părăsirea Daciei de către romani!

— Aceasta înseamnă: a fost de fapt o împletire a celor două civilizații, dacă și latină, și nu o romanizare efectivă. Este bine să reținem cu toții acest important adevăr!

— Stimată Viorica Enăchiuc-Mihal, știm că ați publicat nu demult un studiu despre genealogia lui Burebista: ce ne puteți dezvălui?

— Până în prezent se afirma că monetăria geto-dacică încețea în jurul anului 80 i.e.n., odată cu constituirea statului centralizat și independent al lui Burebista. Monedele de tip Koson erau considerate a fi emise de Brutus, fiul lui Cezar,

pentru regele dac, Koson. Istoricul român Emil Condurachi, de pildă, este de acord cu această ipoteză, la care adaugă: „poate fi vorba nu neapărat de un rege dac, ci de o dinastie — Koson”. Studiile noastre au demonstrat că legenda monedelor nu a fost complet citită, semnele scrierii geto-dacilor fiind considerate, și pe monede, tot semne decorative. S-a mai spus, de asemenea, că dacii nu suportau spațiul liber, neornamentat. Și astfel citirea monedelor s-a făcut numai pentru literele grecești (nu e cazul să demonstrăm folosirea semnelor scrierii geto-dacilor alături de cele grecești; deoarece e demonstrată existența literelor latine alături de cele grecești). Astfel s-a ajuns la interpretări eronate: legenda unei monede a fost citită astfel: „B. Koson”. După citirea noastră, pe care firește o considerăm corectă, legenda de pe revers este următoarea: „B. ER ASO KOSON”.

— Care vrea să însemne?

— Care în traducere înseamnă: „Burebista, Vulturul, născut din neamul Kosonilor”.

— Dar este formidabil! Pentru prima dată se descoperă apartenența adevărată a lui Burebista!

— Întocmai. Pe avers, este reprezentat un om cu cap de vultur între cuvintul SARM. Înseamnă că moneda a fost emisă de Burebista, la Sarmizegetusa, în timpul constituirii statului geto-dac centralizat. Mai sînt și alte monede, pe care noi nu le considerăm interpretate nici corect și nici integral: cele consemnate de cercetătoarea Winkler Iudita, de pildă, și care se referă la trei momente deosebite: moartea tatălui lui Burebista, doliul și încoronarea lui Burebista. O altă legendă, pe reversul unei monede, este: „I. KOS SAL I”. Se traduce astfel: „Pleacă de la Koson, cu Sali”.

— Explicația?

— În cimpul monedei, între doi preoți, defunctul este prezentat în dedublare (o să înțelegeți semnificația), adică scena vorbește despre dedublarea individului în momentul morții, când sufletul se desprinde de trup, de rămășițele pămîntului. În cazul de față, I sau ES se traduce, în limba geto-dacă, „Pleacă” sau „merge”, iar cuvintul Sali, cunoscut și la romani, desemnează pe preoții Mars și Hercules, strămoși protectori ai defunctului cu autoritate regească. Deducem că decedatul — se credea în filozofia dacilor — era însoțit în drumul său către zeul suprem, spre nemurire, de strămoșii lui protectori. O altă monedă consemnează pe revers legenda: „B. Koson” ceea ce înseamnă: Burebista din neamul Koson. În cimpul monedei, defunctul este prezentat nededublât, între doi preoți, ceea ce înseamnă că defunctul a devenit strămoș. În stînga lui este reprezentat un profil de tarabostes cu lancea pe umăr, ceea ce înseamnă că după moartea tatălui, urmează la conducere fiul.

— Mai aveți și alte monede descifrate?

— Da, iată aici o monedă care prezintă pe revers strămoșul, tot între doi preoți, dar în dreapta se află un bust cu un nimf pe cap. Reprezintă, după noi, cel de-al treilea moment, al încoronării. Legenda ei este: „B Koson” — Burebista — Koson.

— V-ați referit deseori la tatăl lui Burebista: ați putut identifica cumva cine a fost tatăl lui? Care l-a fost numele? A fost tot rege?

— Da, am fost și eu frământată de aceste întrebări. Ca să-mi dau un răspuns, am pornit de la rezultatele cercetărilor regretatului profesor universitar Nicolae Gostar. El a atras atenția asupra faptului că în inscripția lui Acornion, s-au citit și interpretat greșit câteva cuvinte. După părerea noastră, aceste cuvinte ne dezvăluie informații foarte importante referitoare la Burebista.

— Despre ce cuvinte este vorba?

— Cuvintul Sarcadava s-a citit eronat Argedava, separându-se litera S de restul cuvintului, pe considerentul că litera S ar fi depins de un cuvint anterior, pe care nu-l cunoaștem (!?). Cuvintul SARAKEI s-a citit bine, dar s-a crezut că ar fi vorba de SERAPIS — o zeitate.

— Aceste considerente sînt, după cite cunoaștem noi, ale profesorului universitar Nicolae Gostar. Care e părerea, rezultatul cercetărilor dv.?

— Noi, în mod firesc, am făcut legătura între existența monedelor descoperite în Dobrogea și numele de SARIAKEI. Monedele au pe revers următoarea legendă: „Basileos Sariakoy”. În cazul acesta Acornion a fost se pare nu numai diplomat al grecilor, pe lângă tatăl lui Burebista, ci și preot al acestuia.

— Cum, dv. doriți să ne convingeți că tatăl lui Burebista, rege, avea nevoie de un preot grec?

— Dacii și grecii aveau unele zeități comune, le sărbătoreau în aceeași măsură, împreună chiar: Demetra și Kore, de pildă, care simbolizau fertilitatea pămîntului și respectiv echinocliu de primăvară; Dionisos, apoi, la greci, omolog al lui Sabazos, Zeus, Apollo, Hermes, toți re-

prezențați și pe unele monede geto-dacice. În cadrul acestor credințe comune, regii daci se puteau folosi și de unii preoți greci, mai ales că aveau și interese diplomatice.

— Deci Sariakoy sau Sariakes, pomenit de inscripția lui Acornion, este tatăl-rege al lui Burebista?

— El este! Interpretarea incorectă a textului a făcut ca monedele descoperite în Dobrogea, cu numele dinastului Sariakes, să fie atribuite unui rege scit. În realitate aceste monede sînt emise de tatăl lui Burebista, pe nume Sariake. El a emis și alte monede, din argint, pe care unii cercetători le-au încadrat în tipul Crișeni — Berchieș, dar le-au considerat a fi celice.

— Ce ați mai remarcat în acest interesant studiu al monedelor?

— Că monedele descoperite în Dobrogea, cu numele dinastului Kanites, nu sînt ale unui rege scit, cum iarăși se considera până acum. Ele aparțin regelui get Kanites, care a bătut, de asemenea, și monede de argint, descoperite și în sudul Moldovei. Cercetătorii le-au încadrat în tipul Huși — Vovriești, fără a specifica dinastul cărui îi aparțin. Kanites, așa cum demonstrează reprezentările din cimpul monedelor, este bunicul lui Burebista.

— Vedeți, cu vreau să vă respect afirmația, dar dv. respectați oare adevărul? Vreau să spun: aveți suficiente probe să vă susțineți această convingere?

— Monedele de tip Crișeni — Berchieș, emise de Sariake, tatăl lui Burebista, demonstrează faptul că el, Sariake, a primit sceptrul conducerii de la Kanites. Și l-a primit prin căsătoria lui cu fiica lui Kanites, nu prin filiera fiu-tată.

— Este tot o afirmație!

— Pe monedele lui Kanites, se remarcă, pe revers, două sceptruri care simbolizează puterea moștenită prin filiera tată-fiu. Procedul, de a exprima prin ideograme filiera tată-fiu, cum și unitatea unui neam format din trei familii mari — prin trei puncte așezate în triunghi sub piciorul calului sau deasupra calului, procedul spunem nu este o invenție a geto-dacilor din perioada la care ne referim. E o tradiție moștenită încă din epoca bronzului.

— Care sînt însemnele de pe monede care v-au convins că Sariake a primit sceptrul prin căsătorie?

— Pe reversul monedelor emise de Sariake, de tip Crișeni-Berchieș, avem reprezentat un singur sceptru, două totemuri, iar simbolul unității neamului e reprezentat de o globulă și de doi ochi apotropaici.

— Adică cei doi ochi rituali, cu puteri magice în credința geto-dacilor, prezenți și pe coifurile războinicilor?

— Exact! Și asta înseamnă că războinicul Sariake, pe unele monede Sariakoy, pe altele numai Saria, Basile Saria, născut din descendenții ai totemului Leul și Șarpele, vine prin căsătorie în familia soției sale, fiica lui Kanites.

— Dar vă contraziceți, mi se pare mie; în prima parte a acestui interviu făceați afirmația că vestele geto-dacilor erau totdeauna duse sau aduse în familia lui pater familias, pentru întărirea acesteia, adică a familiei patriarhale!

— De obicei așa era. Dar textele antice spun că în cazul în care familiile dacogeto-dacice, putem citi acum toate mesajele ajunse de peste milenii până la noi; putem afla noi date, știri despre strămoșii noștri geto-daci. Am putea vorbi, de pildă, despre condițiile obiective care au determinat formarea statului centralizat și independent al lui Burebista, despre tipul și esența lui; și despre existența claselor, relațiile de producție și modul de producție.

— Sînt convins că toate acestea vor forma poate una dintre lucrările dv. de bază, mai ales în urma acestor descoperiri.

— Una dintre aceste cărți este deja scrisă: „Mesaje din epoca bronzului și a fierului. Dacia, Creta, Valea Indusului”. În carte apare descifrarea a 86 de texte din cultura Gîrla Mare. Am urmărit totodată studiul limbii geto-dace, comparativ cu limbile: Iuviană (scrierea liniar A), hitită (hitita cuneiformă și hitita hieroglifică), hitita arhaică (scrierea din cultura Harappa).

— Și de ce nu apare această carte atît de mult așteptată de cititorii de toate vîrstele și de toate profesiile?

— Nu-mi cereți mie răspunsul. Pot să vă spun doar că am predat cartea Editurii Științifice, în 1975, iar în 1977 mi-a înmănat-o, pe motiv că editura nu are specialiști care să confirme valabilitatea cercetărilor noastre. Mi s-a sugerat să public lucrarea într-o revistă de specialitate. Unde? Între timp, am publicat însă multe zeci de pagini, în „Anale de istorie”, în alte reviste din țara noastră, nu neapărat specializate în hitită sau cretană.

— Ce aveți în lucru acum?

— Un studiu al limbii geto-dacilor, în care mă ocup în special, în afară de esența limbii, și de rolul pe care limba geto-dacilor l-a avut ca substrat al limbii române!

— Vă doresc succes! Și sper că editurile vor primi cu mai mult interes manuscrisele dv. Cu atît mai mult cu cît ele, studiile, au, am văzut, recomandări extraordinare de bune, de favorabile. Cum am arătat, sînt profesori universitari, specialiști deci în problemă, care consideră descoperirile dv. drept epocale. Vă rămîne doar să apelați din nou la una dintre aceste edituri.

— Vă mulțumesc.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Filiera spanacului

Potrivit părerii tovarășului Dumitru Iorgu, directorul întreprinderii de legume și fructe Berceni, întreprindere care aprovizionează unitățile de profil din sectoarele 2, 3 și 4 ale Capitalei, prospețimea legumelor și a zarzavaturilor depinde de mai mulți factori. Puși cap la cap, acești factori constituie, de fapt, drumul produselor de la cimp la cumpărător, drum care, veți vedea în continuare, nu este întotdeauna nici prea simplu, nici prea ușor. Dar deocamdată, vă redăm explicațiile directorului I.L.F. Berceni.

„Formulate pe puncte lucrurile stau astfel: 1. Sortarea la furnizor este adeseori superficială sau, pur și simplu, nu se face deloc. În felul acesta, ceapa ajunge în magazine plină de noroi, salata la fel, iar spanacul amestecat cu buruienii. Producătorii particulari expun marfa îngrijită, dichisită, iar la noi ajunge cum ajunge din cauza furnizorului care încalcă legea contractelor și legea legumiculturii. 2. Probleme care țin de transport. De pildă, mașina pleacă de la noi dimineața, ajunge la furnizor, primește reparații și apoi așteaptă la capătul tarlalei până se recoltează întreaga cantitate din ziua respectivă. În felul acesta, legumele și zarzavaturile recolțate la 9 dimineața, ținute în ploaie sau în soare până la ora 16, cind pleacă mașina înapoi, încep să se deprecieze. 3. Aprovizionarea ritmică și pe sortimente este de multe ori deficitară. De pildă, întreprinderea de legume și fructe Ilfov nu-și respectă întotdeauna graficul sortimental. Nu primește ceapă cită am în grafic, în schimb îmi sosește prea mult spanac (în săptămâna 5-10 mai, am primit 49 tone spanac față de 40 cîte erau stabilite). Firește, în condițiile acestea unitățile I.L.F. nu vor avea destulă ceapă (și în situația aceasta mai sînt ridicările de lună și usturoiul), în vreme ce spanacul se va deprecia, fiind în cantități prea mari. Ce nu se vinde se depreciază și se aruncă. Reușim în mare măsură să evităm situația aceasta, orientîndu-ne la vreme și îndreptînd produse care nu se vînd spre fabricile de conserve. Dar nu este normal să se întîmple astfel.“

Intr-adevăr, nu este cituși de puțin normal. Așa că, plecînd de la afirmațiile directorului I.L.F. Berceni, ne-am propus să vedem cum se desfășoară acest drum al legumelor și zarzavaturilor și, înarmați cu toate cele trebuincioase (STAS, norme, instrucțiuni), am fost o zi delegatul recepționar al I.L.F. Berceni.

Joi, 15 mai, ora 7.30. Plecăm din curtea întreprinderii spre I.P.I.L.F. „Valea Roșie”, județul Ilfov, pentru a ridica 2 tone de ceapă. Dimineața mohorită, vreme care aduce a ploaie. Ajungem în jurul orei 9 la I.P.I.L.F. și ne prezentăm la „livrări”, la tovarășul Drăgan, care amabil, foarte amabil, după ce consultă graficul, ne întocmește actul pentru cele 2 tone de ceapă. Facem apoi 5 kilometri pînă la depozitul de ambalaje pentru întocmirea actului de prodare a ambalajului. Nimeni nu se uită la mașină, nimeni nu controlează ambalajele (acestea vor fi

descărcate la cimp), important e actul. Întorcem mașina, plecăm spre basculă și, în continuare, la ferma C.A.P. Oltenița, care livrează ceapa. (Pentru a fi mai bine înțeles, trebuie să lămurim un lucru: este vorba de două contracte. Unul între C.A.P. și I.P.I.L.F. și altul între I.P.I.L.F. și I.L.F. Berceni. Dar pentru scurtarea drumului, după întocmirea actelor la I.P.I.L.F., întreprinderea Berceni ia produsele direct de la cooperativele pentru care a primit repartiție.) Pînă la basculă, încă 5 kilometri. Noroc că nu plouă. Dar a plouat și mașina dera-

pează pe drumul greu tras printre tarlale. Din față, un alt camion. Oprește în dreptul nostru și șoferul scoate capul pe geam: „Mai bine vă întoarceți, că nu luați nimic. N-au nici ceapă, nici spanac, iar oamenii îi numeri pe degete” (numele șoferului: Ion Cîrlig, cu mașina numărul 21-IF-4265). Pornim, și după cîteva zeci de metri, un alt camion. Șoferul Gheorghe Berghilă: „Eu am venit aici de la ora 8 dimineața. Trebuia să iau spanac. N-am luat. E însă unul care e de două zile aici, a dormit în Oltenița”. Pe cel care venise de două zile îl cheamă Nicolae Preoteasa: „Sînt de ieri, de la 10 dimineața. Am tremurat peste noapte la hotel, ca să iau 2 tone de ceapă. Ieri n-am reușit să iau ceva, deși erau mai mulți oameni la cimp, am telefonat de patru ori la tovarășul Drăgan, la I.P.I.L.F., mi-a zis să stau și să iau, am vorbit și cu șeful de fermă, tovarășul Palada, mi-a spus același lucru și, uități, sînt de 24 de ore, dar nu știu dacă voi lua cele 2 tone”. N-a luat. La cimp, la ceapă, erau vreo 28 de oameni (cu cei veniți de la spanac), care se chinuiau să sorteze și să curețe

ceapa. După vreo jumătate de oră apare și tehnicianul Dumitru Palada, care fusese la București după răsăduri: „Eu i-am spus aseară lui Drăgan că nu voi putea să dau 6 tone de ceapă. E burniță, vînt și lumea nu iese. În mod normal ar trebui să fie vreo 400, dar într-o zi bună. În ceea ce privește recepția, ar trebui să vină un delegat de la I.P.I.L.F., cu ei avem contract, și pentru că Berceniul ridică marfa, ar trebui să aibă și ei un delegat. Dar nu vin nici unul, nici altul. Și atunci n-o să plece șoferul cu mașina goală. De aici de la noi, controlul, cînd nu sînt eu, îl face omul de la basculă. De fapt, ca să fim sinceri, recepția calitativă nu se face și treaba asta mă nemulțumește, fiindcă în loc să încasăm banii a doua zi, trebuie să plătim un om pentru

a merge să la actul de recepție de la I.P.I.L.F.“

Ora 11.30. N-am luat nimic, în schimb ne-am împotmolit cu mașina într-un șanțuleț și am descărcat ambalajele.

Ora 13.30. Nicolae Preoteasa, cel venit de cu noapte, încarcă, cu chiu cu vai, 32 de lădițe cu ceapă. Urmează să așteptăm noi mai departe, cine știe cît, să mai sorteze oamenii ceva. Timp în care mă gîndesc că nu era rău ca I.P.I.L.F.-ul să fi avut un om la cimp ca să știe și întreprinderea ce se întîmplă la fermă, și nu să ne livreze tovarășul Drăgan ceapă doar pe hirtie.

Ora 15.30. Încercăm și noi 34 de lădițe. Cîntărim la basculă: 200 kilograme. Aflăm că Nicolae Preoteasa încarcase 180 de kilograme. Și mașinile sînt de 7 tone. Facem din nou 5 kilometri pînă la depozit pentru a ni se factura marfa. Nu ni se întocmește nimic, pentru că mașina este încărcată sub capacitate, așa că trebuie să mergem din nou la I.P.I.L.F. să mai încercăm din ceapa aflată în depozit pentru producție.

Ora 17. Îi prezint directorului adjunct al I.P.I.L.F. Valea Roșie, Liviu Mateiaș, legitimația de gazetar și apoi îi explic cum „am reușit” să încarc cele 200 kg de ceapă, exprimîndu-mi îndoiala că ceapa din depozit va semăna cu aceea încărcată atunci la cimp. Iată răspunsul tovarășului Liviu Mateiaș: „Mă surprinde, în primul rînd, că I.L.F. Berceni a trimis după ceapă, deoarece chiar ieri ne-a trimis un telex prin care sîntem invitați să ridicăm de la ei o cantitate importantă de ceapă, fiindcă au luat peste grafic. În altă ordine de idei, vreau să vă spun că noi avem 4 recepționeri care vin la ferme, dar cel de la ferma lui Palada s-a întîmplat să lipsească tocmai azi. În ceea ce privește calitatea produselor, pot să vă spun că suferă dintr-o prea frecventă manipulare. Mașina de la noi să nu mai fie descărcată la depozitul I.L.F. Berceni, ci să plece direct în rețea. De asemenea, aș spune că respectarea graficului de livrări, sinceritatea dintre furnizor și beneficiar contribuie la păstrarea bunei calități a produsului. Eu am anunțat de două zile că grindina mi-a atins spanacul și ceapa și deci nu ne putem realiza sarcina. Și totuși mașinile au venit. Și dacă au venit, de ce nu iau și spanacul?”

Înainte de a trage cîteva concluzii în urma acestui raid, să arătăm că la I.L.F. Berceni nimeni nu știa să se fi trimis un telex privind returnarea vreunei cantități de ceapă. De asemenea, graficul prevedea ca I.P.I.L.F. Oltenița să trimită în data de 15 mai 6 tone de ceapă și 8 tone de spanac, dar la București n-au ajuns decît 446 kilograme ceapă (200 de la cimp și 246 din depozit) și 1100 kilograme spanac. Diferența dintre ceapa de la cimp și cea din depozit am văzut-o tot la București și vă asigurăm că ea se vedea cu ochiul liber.

Cîteva concluzii. Este un adevăr că „sinceritatea” relațiilor dintre furnizor și beneficiar influențează calitatea legumelor și zarzavaturilor care ajung la consumator. Pentru că este una să ceri salată și să-ți vină ceapă sau spanac și alta cînd, respectîndu-se graficele pe sortimente, scoți la vizare produsul solicitat, adus în minimum de timp. Dar lucrul cel mai grav constă în faptul că nu se face nici un fel de recepție calitativă, totul rămînd la mîna șoferului venit să încarce marfa, om priceput la volan, dar nu la controlarea calității legumelor și zarzavaturilor. Așa se explică de ce am întîlnit, în seara aceleiași zile, în depozitul I.L.F. Berceni, salată vestejită, cu frunze îngălbenite, sosită chiar în cea după-amiază de la C.L.F. Vidra (în mod cu totul inexplicabil, actul care însoțea marfa purta și ștampila Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor Ilfov, nr. 687).

Nu vrem cituși de puțin să generalizăm rezultatele testului nostru, dar nici nu putem trece cu vederea asemenea situații, cu atît mai mult cu cît eforturile de aprovizionare a Capitalei cu legume și zarzavaturi, în cantități îndestulătoare, sînt vizibile de la an la an. Și mai ales nu putem fi de acord ca recolta obținută cu atîta sudoare și cheltuială să fie aruncată la gunoi.

MIRCEA RAICIU ■

Faianță de Baia Mare!

...călătoream dinspre Bistrița către nord. Lumina orbitoare a soarelui de primăvară făcea ca drumul să-mi pară mai lung. Doream să ajung cit mai repede la Baia Mare. De fiecare dată cînd am în buzunar un bilet de tren sau de avion cu destinația Baia Mare, de fiecare dată cînd mă aflu pe șoselele care duc spre Maramureș, mă încercăz emotia revederii locurilor pe care le iubesc, în ciuda faptului că nu sînt născut aici.

Pe platforma industrială, la intrare în oraș, lăsasem cu un an în urmă silueta unor macarale. Acum, o fabrică în toată puterea cuvîntului cu hale industriale completează decolul. Se numește: Fabrica de faianță — FAIMAR. Curiozitatea m-a îndemnat să bat la poarta FAIMAR-ului bîimărean. În cabinetul directorului, un tînr nu parea surprins, ci mai degrabă deranjat de prezența mea.

— Dumneavoastră?
— Îi caut pe tovarășul director.
— Eu sînt. Cu ce vă pot fi de folos?
De data aceasta eram pus în mare încurcătură. Mi-l imaginam pe directorul fabricii ca fiind un bărbat în vîrstă, cu părul alb, care tună și fulgeră. De ce? Pe moment nu-mi găseam nici o explicație. Cred că mi-a ghicit nedumerirea și si-a dat seama că mă aflu în mare dificultate. S-a prezentat din nou. I-am spus scopul venirii mele la fabrica de faianță și că m-ar interesa să scriu un reportaj despre cei care muncesc aici. Și am început cu directorul:

— Cine sîntei dumneavoastră?
— Sînt de profesie inginer, spune directorul Mircea Chirilă. Am 32 de ani. Mă aflu aici din octombrie 1979, cînd s-a dat în folosință FAIMAR-ul. După ce am terminat facultatea am fost repartizat la fabrica de faianță din Alba Iulia. Acolo am învățat tainele meseriei. Am venit la Baia Mare, fiindcă iubesc Maramureșul.
— Cum ați venit de la Alba Iulia?
— Cu autostopul. Pierdusem trenul și trebuia să fiu la o oră fixă la Baia Mare pentru constituirea colectivului care va lucra la FAIMAR. Așa a fost să fie...
— De ce s-a construit această fabrică de faianță aici?

— Fabrica se înscrie în intelccepta politică a partidului și statului nostru de valorificare a unor materii prime ieftine care duc la o producție și la produse de mare valoare. La noi, o tonă de materii prime costă 800 de lei. Produsele obținute ajung la o valoare de peste 25 000 lei. De asemenea, Maramureșul fiind o importantă zonă minieră, s-a rezolvat în parte problema forței de muncă a femeilor. Și ca exemplificare a celor spuse de mine, vă pot dovedi că la noi în fabrică muncesc peste 1 200 de tineri, în majoritate femei, colectiv a cărui medie de vîrstă nu depășește 20 de ani.

În Maramureș sînt atestate de sute de ani breslele olarilor. Pînă la darea în funcțiune a fabricii FAIMAR aici funcționau două secții. Este vorba de o unitate de sticlărie în comuna Fărcasa și o secție de ceramică în Baia Mare. Dacă mai punem la socoteală și marea forță a creației populare din zonă, îți poți da seama că FAIMAR-ul bîimărean a apărut dintr-o mare necesitate. Este, pînă la ora actuală, cea mai tînră fabrică din județ.

Ne mindrim, zice directorul, cu aceste lucruri, dar totodată ne obligă la seriozi-

tate și temeinicie în muncă. Tot ce vă spun se ogîndește în producția obținută. La sfîrșitul anului trecut, la numai cîteva luni după darea în funcțiune, am putut concura cu produsele vestitelor fabrici de faianță din țară. Creșterea reală a producției a fost, în cîteva luni, de peste 15 la sută. Colectivul nostru este tînr dar pregătit.

— Cînd spunem faianță, implicăm și ideea de creație.

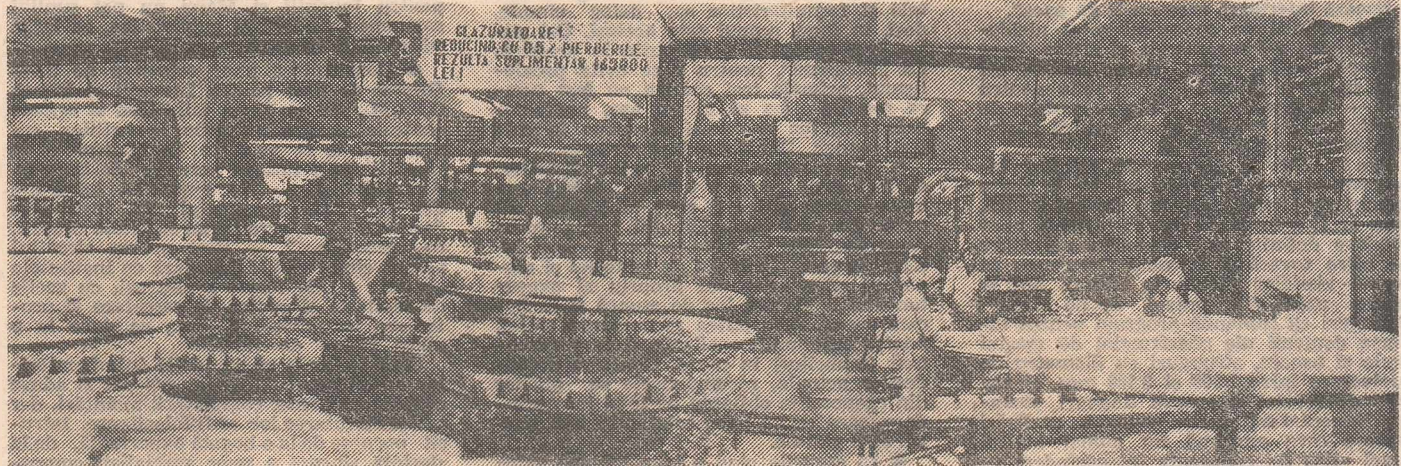
— Sînt foarte multe lucruri de spus în această privință. Desigur, creația reprezentă elementul-cheie într-o fabrică de faianță. În acest sens, pe lingă faptul că recent am sîrbătorit prima promoție de ceramiști ai școlii profesionale, am adus în fabrică și absolvenții liceului de artă plastică. În cadrul Festivalului național „Cîntarea României” s-au organizat concursuri de creație. Primele produse, integrale concepute de noi, au luat drumul pieței încă de anul trecut. În expoziția fabricii, alte peste două sute de modele noi își așteaptă girul specialiștilor și, bineînțeles, intrarea în producția de serie. Și fiindcă în Baia Mare trăiește și își desfășoară activitatea cunoscutul pictor Mihai Olos, nu o dată am apelat la ajutorul lui. Olos a venit la noi în fabrică, a stat de vorbă cu pictorii, cu muncitorii și cu tehnicienii. Sfaturile lui au fost deosebit de importante în sensul evitării poluării mo-

tivelor folclorice pe care le pictăm pe obiecte. Ne propunem, pe viitor, să invităm în mijlocul nostru și alți artiști-sticlari din alte zone, și de ce să n-o spunem, visăm realizarea unei tabere de creație chiar în interiorul fabricii. În Maramureș, la Săcel, trăiește Tănase Cocean, ultimul olar care menține tradițiile dacice. El realizează produse de lut fără nici un fel de adaos. În ciuda faptului că are peste 60 de ani, vestitul olar a venit pe la noi, unde a început să-î invete pe tineri din secretele meseriei.

★
Împreună cu inginerul șef Mircea Trif, 32 ani, am vizitat fabrica. Am cunoscut mulți tineri care la 25 de ani conduc și îndrumă activitatea altor muncitori, unii chiar mai bătrîni decît ei. Secretara comitetului U.T.C., Margareta Moșu, nu a împlinit încă 23 de ani. Este brigadieră și răspunde de producție, de bunul mers al activității a 25 de muncitoare. Cornelia Cristea este șefă de echipă la secția de glazură. A împlinit recent 22 de ani.

La fabrica de faianță din Baia Mare, unde se aduce caolin din Arghires și din Harghita, feldspatul de lingă Dej, nisipul de la Miorcani-Dorohoi și dolomită din Vașcău (Bihor), produsele păreau decupate din inimă și sufletul acestor tineri.

SORIN POSTOLACHE ■

Protecția mediului inconjurător

Dispare căluțul de mare? E grav, deși nu trage la ham

Numeroase comentarii a sfîrșit în Statele Unite și apoi în mai multe țări ale lumii lucrarea lui Barry Commoner. „The closing circle”, prezentată, de altfel, de curind, și cititorilor români sub titlul „Cercul care se închide”. Autorul, un renumit biolog al Universității din Harvard, lansează un nou și sfișietor strigăt de alarmă, demonstrînd prin mijlocirea unor numeroase exemple criza ambientală provocată prin impactul necontrolat dintre tehnologie și mediul ambiant. Din nou deci despre poluarea aerului, pămîntului și apelor, despre conflictul, aparent ireconciliabil, dintre activitatea umană și echilibrul naturii.

— Cartea lui Barry Commoner — ne-a mărturisit interlocutorul nostru, tovarășul Gheorghe Brezeanu, doctor în științe biologice și cercetător principal la Institutul central de biologie — relevă aspecte dramatice dar totuși de un caracter particular, dat fiind faptul că observațiile sale vizează în principal teritoriul Statelor Unite. Barry Commoner rămîne totuși un optimist, încrezător în victoria rațiunii, în soluțiile preconizate de știință pentru realizarea concordantei între dezvoltarea socială și legile de dezvoltare ale cadrului natural.

România — spune biologul Gh. Brezeanu — este departe de a fi martora unor dezastre ecologice de proporțiile celor descrise în lucrarea menționată, deoarece trista experiență a țărilor dezvoltate din punct de vedere economic ne-a obligat la prudență și deoarece protejarea mediului ambiant a fost ridicată la rang de politică de stat în ultimul deceniu și jumătate. Din păcate, nerespectări ale dispozițiilor

legale se mai produc cu toate acestea, iar cauza o constituie în general lipsa de colaborare dintre ecolog și tehnolog. E adevărat, disputa dintre aceștia nu mai cunoaște forme deosebit de acute, dar nici colaborarea nu se desfășoară de multe ori pe măsura necesităților. Iar aceasta deoarece numeroși tehnologi se dovedesc în continuare insensibili și inflexibili, refuzînd recomandările pe care le prezintă reprezentanții științelor naturii.

Iată un exemplu, între multe altele. Cu vreo doi, trei ani în urmă, m-am străduit să conving un inginer ce conducea un santier pe litoralul Mării Negre că, printr-o colaborare cu biologii, lucrările pe care le executa n-ar avea nimic de suferit, dar în schimb nu s-ar aduce grave prejudicii faunei și florei acvatice. Pentru întărirea demonstrației mele, am prezentat și o listă cu animale și plante marine condamnate la dispariție. Printre acestea se afla și căluțul de mare, cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de Hippocampus. Atunci, plictisit și agasat de insistențele mele, omul mi-a replicat scurt: „Dispare căluțul de mare? Treaba lui. Tot nu-l pune nimeni la ham!”

Sau un răspuns în care se interferează în linii proaste ignoranța cu suficiența. Nesocotirea unei singure verigi din lanțul trofic al biotopului pontic poate provoca repercusiuni greu de bănuț chiar de către specialiști.

Iată și un alt exemplu.

Sînt ani de zile de cînd un colectiv de cercetare al Institutului central de biologie a întreprins un studiu ecologic al zonei Porților de Fier, menit să anticipeze

caracteristicile hidrobiologice ale lacului de acumulare, ce urma să apară pe harta țării odată cu marea hidrocentrală. Datele obținute cu acel prilej și apoi interpretarea lor i-au făcut pe specialiști să întocmească un raport extrem de optimist. S-a considerat astfel că lacul de acumulare va constitui un excelent mediu pentru piscicultură. Ceea ce s-a dovedit în exact. Caracteristicile hidrobiologice ale acestui nou lac de apă s-au dovedit mult diferite de cele ale lacurilor naturale. barajul modificînd structura ihtiofaunei și segmentînd lanțul trofic al biotopului acvatic (baza trofică alcătuită din plante, bacterii și nevertebrate s-a dovedit mult prejudiciată). Situații asemănătoare au fost constatate și în celelalte lacuri de acumulare, ceea ce a demonstrat că nu e suficient să ai baltă ca să prinzi pește! (Așa cum au crezut unii care se priceap mai puțin sau chiar deloc la piscicultură).

Ce se întreprinde totuși pentru evitarea unor asemenea greseli, în ce măsură, altminteri spus, o colaborare între domenii inconvergente va asigura stabilirea unei producții și productivități biologice și economice terestre și acvatice?

Sînt multe de spus în această privință, deoarece domeniul face la ora actuală obiectul unor numeroase măsuri și planuri de perspectivă. În cuprinsul relațiilor noastre ne vom mărgini doar la prezentarea citorva rezultate promițătoare privind cunoașterea și exploatarea științifică a lacurilor de acumulare.

La Institutul central de biologie am avut ocazia să citesc un document programatic elaborat în comun de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și contrasemnat de reprezentanții următoarelor instituții: Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Sănătății, Consiliul Național al Apelor, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Ministerul Energiei Electrice, Academia de științe agricole și silvice și Asociația vîntătorilor și pescarilor sportivi. Documentul marchează un veritabil moment al istoriei naturale din țara noastră, deoarece vizează elaborarea unor teh-

nologii de acvacultură la nivel industrial pentru creșterea supraintensivă a unor specii de pești în condițiile specifice ale lacurilor de tip fluvial.

Semnificative în acest sens sînt rezultatele dobîndite de Stațiunea de cercetări de la Pingărați în creșterea industrială a păstrăvului și, mai recent, testul efectuat de un colectiv de cercetători alcătuit din specialiști ai Institutului de științe biologice din București și ai stațiilor de cercetări din Orșova și Pingărați. La Porțile de Fier a fost experimentată creșterea industrială a crapului în viviere flotabile, apreciată drept un moment de răscruce în valorificarea resurselor acvatice. Iată, așadar, că după porcine, taurine și galinacee, testate în cadrul industrial, a sosit și rîndul peștilor. Vivierele flotabile nu sînt altceva decît niște compartimente submerse alcătuite din plase în care peștele se dezvoltă spre folosul nostru dar sub directă supraveghere a specialistului.

Primele rezultate au dovedit că se pot obține densități de 80 sau chiar 100 tone crap la hectar. S-a constatat de asemenea o îmbunătățire a calității crapului prin creșterea procentuală a proteinelor și reducerea concomitentă a grăsimilor în carcasă. Procedul permite totodată introducerea mecanizării și automatizării (furajare automată, sortare și transport mecanic) precum și aplicarea unor tratamente profilactice și curative.

Experimentul efectuat sub conducerea Institutului central de biologie din București face și el dovada rezultatelor ce se pot obține printr-o fericită conlucrare a mai multor domenii de activitate, pentru protejarea și valorificarea potențialului biologic acvatic și terestru. O dovadă că ne aflăm pe un drum bun, că prin grija expresă acordată de partid și statul nostru protejării mediului ambiant, se va realiza acordul atît de dorit.

Sperăm că vom întîlni din ce în ce mai puțini concetățeni cărora le este indiferentă dispariția căluțului de mare, că asemenea indivizi vor fi amendați public pentru ignoranță și prostie, dacă nu pentru nesocotirea flagrantă a intereselor vitale ale colectivității umane.

LIVIU TIMBUS ■

Cum creăm, cum informăm, cum premiem?

„Patima pentru creația tehnică: o flacăra interioară care nu-ți dă pace”

Discuția ce urmează, despre creativitatea tehnică, am dori s-o începem cu o întimplare petrecută la malul mării, pilduitoare, socotim noi, pentru pasiunea inginerescă. Deși totul pare tras de păr, rezist sau cum vrei voi să spunei, lucrurile așa s-au întimplat. Este vorba de doi prolifici inventatori de la întreprinderea de strunguri Arad, proiectantul George Sfirilă și inginerul Otto Paulini, care, de-a lungul anilor, au adus întreprinderii economii de 40 milioane lei valută.

Aflați în cuvenitul concediu de odihnă și acompaniați de soartă, copii și romane polițiste, s-au întîlnit prin pur hazard pe plaja din fața hotelului „Parc” de la Mamaia chiar în prima zi de vacanță. Au început să discute, estival, despre soare, apă și buletinul meteorologic, apoi unul din ei a aruncat o vorbă despre o problemă tehnică lăsată nerezolvată acasă, care-i preocupa prin ineditul și frumusețea ei. Au început să facă desene pe nisip și, fiind deconectați, desprînși de sarcinile curente, iată că țîșnește o idee. Arhimedicele desene pe nisip se înmulțeau, argumentele se înlăntuiau logic, conturînd un nou brevet de invenție, al optulea, se pare. Firește, soțiile și copiii nu veniseră la Mamaia pentru a discuta despre strunguri paralele, ci pentru plajă, lucru pe care au încercat să-l explice, cu tact, celor doi preopinienți, dar fără succes. George Sfirilă și Otto Paulini au hotărît să renunțe la concediu și să se întorcă degrabă la Arad pentru a-și finaliza ideea la planșetă; pur și simplu, nu mai aveau răbdare să aștepte nici o zi în plus (deși ar fi putut foarte bine rezolva problema peste o lună), fiindcă, după cum remarcă George Sfirilă, „om modest, așezat, cu 30 de ani vechime la „Strungul”, „patima pentru creația tehnică nu se deosebește cu nimic de elanul creator al unui compozitor sau al unui poet, este ca o flacăra interioară care nu-ți dă pace”.

Am amintit de concediul ratat nicidecum pentru a-l recomanda și altora drept exemplu — la urma urmei, există căi mai normale și mai acceptabile pentru toți — ci doar pentru a ilustra o stare de spirit, o eferescență caracteristică pasionaților de tehnică.

Am întîlnit la „Strungul” creatori înzestrați, cărora li se datoresc, în mare măsură, realizări recente de anvergură, cum ar fi asimilarea în fabricație a unor produse definite ca obiective prioritare de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cursul vizitelor făcute în ultimii ani la marea uzină din orașul de pe Mures: strunguri cu comandă-program pentru diverse domenii ale construcției de mașini grele și ușoare, strunguri cu diametru de prelucrare între 2000 și 3200 mm, strunguri de rețezat și crestă lingouri, strunguri de copiat osii pentru vagoane, realizări majore care exprimă nu numai înaltul nivel atins de cunoscuta întreprindere a-

rădeană, ci și de industria noastră electrotehnică și de aparataje și dispozitive hidraulice.

Acesta este contextul în care am discutat despre modalitățile impulsiei continue a creativității tehnice cu proiectantul George Sfirilă, autor a opt brevete de invenții, inginerul Gheorghe Urcan (din 1962 se ocupă de sectorul Invenții și inovații, al cărui responsabil este nu numai pe linie administrativă, ci și pe linie de sufler) și inginerul Ilie Vați, cu 20 de ani vechime la „Strungul”, șeful serviciului Plan și responsabil pe linie obștească în probleme de creativitate tehnică. Inutil de adăugat că toți trei au experiență directă în producție, în afara activității, de asemenea îndelungate, în domeniul invențiilor și inovațiilor. Firește, propunerile pe care le redăm în continuare au o inerentă tentă de subiectivism — ei vorbesc despre o experiență proprie — dar, credem noi, pot constitui o fructuoasă bază de discuție, eventual legată de proiectul, la care se lucrează acum, al Legii cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic. Pentru a simplifica expunerea și avînd în vedere că aceleași presunerii au fost redate, în forme diferite, de mai mulți interlocutori, le indicăm în formularea dată de inginerul Ilie Vați, la care s-au raliat și ceilalți interlocutori. Iată-le:

● Există paralelisme și formularistice inutile în activitatea de invenții și inovații. Astfel, funcționează în paralel în întreprinderi Comisia inginerilor și tehnicienilor, Cercul inovatorilor, Comisia pentru creație științifică și tehnică de masă din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, fără a mai vorbi de Biroul de invenții și inovații. Aceleași structuri se regăsesc la nivel de județ, centrală industrială și ministere, fiecare cu regulamentele și formularistica sa, deloc simple, deși, în fond, scopul este același. Cel puțin, așa se prezintă lucrurile în practică. La „Strungul”, pentru a se evita paralelismul, primele trei comisii au fost cumva reunite (ca să zicem așa, neoficial) prin alegerea aceluiași persoane în cele trei comisii. Dar formularele rămîn...

● Reinstituționalizarea raționalizărilor, ca factor de progres tehnic. Stimularea materială ar putea fi pusă în legătură cu perfecționarea mecanismului economic-financiar, care prevede în mod expres determinarea consumului de material și manoperă și a aportului propriu al executantului la fiecare loc de muncă și la fiecare reper. S-ar putea recompensa astfel, pentru economiile realizate, fiecare executant (muncitor) în parte. Conform prevederilor actuale, recompensele se plătesc din economiile obținute pe total întreprindere, ceea ce nu pare echitabil: unii strică, alții plătesc.

● În cazurile cînd o idee tehnică valo-

roasă s-a născut și s-a concretizat în afara sarcinilor de serviciu, ea se materializează cu destulă greutate într-un proiect, întrucît el necesită cheltuieli inițiale de materiale și sute de ore de muncă, fără nici o retribuție. („Eu stau pînă seara la birou, aplecat deasupra planșetei, iar a doua zi colegii îmi povestesc cit de bună a fost — pentru ei... — apa la ștrand!”), spune George Sfirilă. Se sugerează plata cheltuielilor de proiectare și experimentare (dacă au loc în afara orelor de program), după materializarea invenției, mai precis după omologarea internă și după ce și-a dovedit viabilitatea în practică. Totul se poate norma foarte precis: pentru hîrtie de calc de o anumită dimensiune atîția și atîția lei etc. Nu pare justificat ca aceste cheltuieli să fie acoperite de inventator, fiindcă, în unele cazuri, ele nu sînt tocmai neglijabile.

● Problema generalizării invențiilor și, în general, a creației tehnice nu este încă perfect pusă la punct pe plan național. Ar fi poate indicat ca întreprinderile care aplică invenții prin generalizare să aibă dreptul să-și formeze fonduri proprii pentru promovarea progresului tehnic. În prezent, întreprinderile au doar datoria să anunțe că au aplicat o invenție sau alta, dar nu sînt stimulate în nici un fel. Or, se știe că aplicarea unei invenții, chiar dacă se dă descrierea, poate fi legată de mari dificultăți și să reclame multă muncă, spirit inovator, risc, ore suplimentare.

● Reeditarea unor publicații tehnice de nivel mediu (chiar de școală profesională) pentru muncitorii, în care să fie publicate, într-o formă adecvată înțelegerii lor, soluții noi de dispozitive, scule, metode noi de muncă și de organizare a producției. În prezent, nu există nici o publicație despre noutăți tehnice pentru muncitorii. Cu cîtiva ani în urmă se difuzau în întreprinderi Caiete selective și revista „Tehnică Nouă”, tot la nivel mediu. Asemenea modalități sau altele similare, eventual prin autofinanțare, ar servi și la stimularea morală a muncitorilor și, în general, a promotorilor tehnicii noi. De menționat și o experiență bună: editarea (din păcate, în tiraj redus) de către Comitetul Uniunii sindicatelor din întreprinderile miniere, petrol, geologie și energie electrică, a broșurii „Invenții, inovații, autoutilitare”. Descrierile foarte tehnice și concise din buletinul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci nu pot suplini asemenea modalități publicistice, cu largă pătrundere în masă.

● Constituirea unor colective pe lângă Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, O.S.I.M., sau pe lângă ministere și organe centrale pentru avizarea invențiilor, renunțîndu-se la avizarea de institutele de specialitate a tuturor cererilor de brevete. Avantaje: 1. — Nu s-ar mai întreprinde din activitate personalul din institutele de specialitate, care își au sarcinile proprii, de cercetare. 2. — S-ar scurta circuitul actual, cînd O.S.I.M. lucrează cu institutele centrale și, de foarte multe ori, cu zecile de institute și centre de cercetare și proiectare în subordine, ceea ce duce la o mare risipă de timp.

Fără îndoială că la ideile interlocutorilor noștri prezentate mai sus pot fi aduse contraargumente, completări, nuanțări, dar însăși discutarea lor ar fi folositoare, întrucît pornesc de la o bogată experiență, de la dorința sinceră a unor specialiști compe-

tenți și entuziaști de a contribui, prin sugestiile lor, la propulsarea în continuare a progresului tehnic, a creației științifice și tehnice de masă în țara noastră. Este o problemă de interes larg, cetățenesc. Nu întîmplător, pe prima filă a broșurii închinată celei de-a 25-a aniversări a întreprinderii lor constructorii de strunguri din Arad au pus aceste versuri ale lui Nicolae Labiș: „Din epocă, din zborul ei și-al meu, / Uzina e o parte, o arteră; / Nu fierbe-n ea doar fier și minereu, / Ci seve ce hrănesc această eră”.

L. NICULESCU ■

Electronica in apartamentele noastre

Greu de bănuț sau de ghicit că o parte din viața noastră de familie, mai exact spus a gospodăriilor noastre, poate face obiectul unor comunicări științifice de înaltă înuță.

Și totuși, în aceste zile, la Brașov, un larg comitet de organizare se preocupă intens pentru a asigura cele mai bune condiții de desfășurare a lucrării celui de-al III-lea Simpozion privind controlul și atestarea calității produselor electrotehnice și electronice.

Între comunicări, la capitolul Noul în gospodării, inginerii Nicolae Dumitru și Victoria Voinea, din cadrul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică, mai pe scurt I.C.P.E., vor prezenta Cup-torul cu microunde. Aflăm dintr-un scurt rezumat al comunicării că „lucrarea face o trecere în revistă a construcției mașinilor de gătit cu microunde, modul de funcționare al acestora și posibilitățile de utilizare, arătînd totodată și parametrii tehnici ai cuptoarelor cu microunde în mai multe țări”.

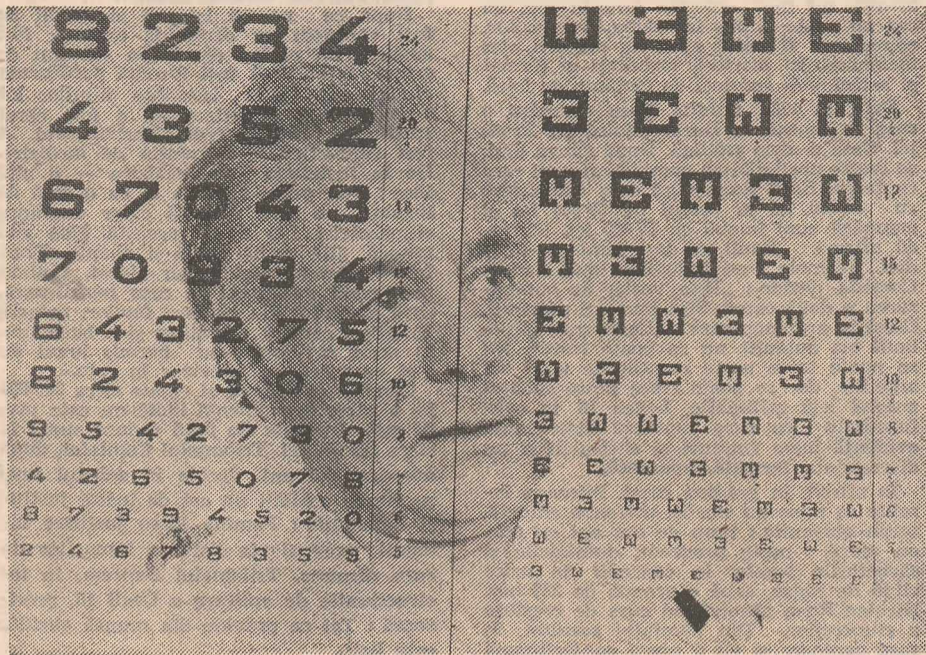
Inginerii Victor Cucuorean, Romelja Afrem și Olga Papagheorghe, tot de la I.C.P.E., vor prezenta ultimele noutăți privind M.S.V.-urile, adică mașinile de spălat vase, precum și un MSV original, concepție I.C.P.E., iar inginerul Victor Economu, de la același I.C.P.E., va susține lucrarea Tendințe actuale în domeniul aparatelor electrotehnice pentru uz casnic, adică, am spune noi, aspiratoare, bătoare de covoare, lustruitoare, aparate de spălat pardoseli și covoare. La fel de interesantă ni se pare a fi și comunicarea inginerilor Dumitra Donici și Cornelia Hahul, tot de la I.C.P.E., intitulată Tendințe actuale în domeniul aparatelor casnice pentru încălzirea de completare a locuințelor, adică, adăugăm tot noi, radiatoare cu radiații în infraroșu, convectoare, panouri încălzitoare radiatoare cu rezistență electrică etc.

Deși cam sucite și răscuțite, numele acestor comunicări, să recunoaștem că totuși obiectul lor de studiu nu este altul decît viața din gospodăriile noastre, motiv pentru care vom aștepta eficiența lor cu suflul la gură.

VICTOR NIȚA ■

NOI RECUNOAȘTERI ALE VALORII ȘCOLII MEDICALE ROMÂNEȘTI

Profesorul Mircea Olteanu la Roma și Londra

— Am aflat, stimate tovarășe profesor Mircea Olteanu, că jumătate din luna aprilie ați lipsit din clinică, fiind plecat în străinătate. Unde anume ați fost, ce-ați făcut acolo ?

— Între 7 și 14 aprilie, am operat în Italia, la Roma. Am revenit acasă pentru câteva zile, după care am plecat în Anglia, luând parte, timp de o săptămână, la cel de-al VI-lea Congres european de oftalmologie, reuniune având drept temă corneea.

— Corneea, un domeniu în care, să remintim, meritele dumneavoastră de deschizător de drumuri sînt recunoscute pe plan mondial. Întrebarea e ce-a căutat un român să opereze în Italia, s-au terminat oftalmologii din peninsula ?

— Nu se poate pune problema în felul acesta, că s-au terminat sau nu oftalmologii din Italia ! Vizita pe care am întreprins-o, ca invitat al reputatului profesor Mario Stirpe, șeful Centrului de terapie și prevenire a dezlipirilor de retină din Roma, este strins legată de prezentarea unui film referitor la keratofakoplastie

în cadrul Simpozionului internațional de microchirurgie în oftalmologie, ținut în capitala Italiei, în octombrie trecut. Pelicula, realizată la Spitalul militar central din București, a lăsat o impresie deosebită în rândul specialiștilor, ea fiind distinsă cu Medalia de aur. Drept urmare, am fost solicitat să fac, la Roma, două operații demonstrative, de câte 3 ceasuri fiecare, la care a asistat elita oftalmologiei italiene.

— O clipă, tovarășe profesor ! V-am ruga să ne explicați ce vrea să însemne termenul de keratofakoplastie.

— S-o luăm metodic. Să-i zicem, mai bine, keratofakoproteză, de acord ?

— De acord, dar care-i diferența ?

— Imediat, imediat... Introducerea unei cornee de masă plastică se numește, din greacă, keratoproteză, intervenție dintre cele mai complicate, efectuată doar în câteva locuri din lume, la Moscova și Arhanghelsk, la Roma, New York, Barcelona și, firește, București. Înlocuindu-se corneea bolnavă, se plantează 45 de dioptrii, n-am să intru în amănunte.

Reprezentând un pas în plus, din punct de vedere al concepției și al tehnicii operatorii, keratofakoproteza înlocuiește atît corneea cit și cristalinul, o astfel de intervenție fiind făcută, în premieră mondială, la București. Comunicată în 1978, la Odessa, la Congresul internațional de chirurgie corneei, intervenția, urmînd unei metode originale, a primit numele de keratofakoproteza Olteanu, ca o nouă recunoaștere a valorii școlii românești de oftalmologie, pe care cel care vă vorbește s-a străduit și se străduiește s-o reprezinte cit mai bine.

— E cazul însă, tovarășe profesor, să ne lămurim pînă la capăt. N-ajungea bietului bolnav o proteză de retină, îi mai trebuia și una de cristalin ?

— Noi, cînd zic noi mă gîndesc la colectivul de oftalmologi de la Spitalul militar central, am modificat tehnica tradițională, a plăștii de cornee, pe baza complicațiilor observate într-o cazuistică bogată. Ce fel de complicații ? Cele create de contactul, adesea vicios, producător de cataracte, dintre corneea din material plastic, cele 45 de dioptrii, și cristalin. Cu alte cuvinte, protezînd și cristalinul, firește în cazuri fără altă ieșire, noi am îndrăznit mai mult, adăugînd altele 20 de dioptrii, ajungînd la un total de 65. Am filmat citeva astfel de intervenții, efectuate sub microscop, iar filmul lor a fost, cum aminteam, premiat.

— Care ar fi, pe scurt, avantajele teoretice ale unei astfel de operații ?

— În primul rînd, ea nu mai e, spre deosebire de toate celelalte, mutilantă, oferind pacientului șansa de a se refăce mai rapid. Pericolele pe care le implică sînt, fără îndoială, foarte mari, lupta pentru salvarea ochiului purtîndu-se la nivelul micronilor și al fracțiunilor de secundă. Ca să îndrăznești o asemenea intervenție, ai nevoie nu numai de o aparatură modernă, ci și de o tehnică aflată în imediata apropiere a perfecțiunii. În această clinică, atît eu, cit și doctorii Mihai Pop și Ion Horge, efectuăm keratofakoplastii în mod curent, cu rezultate încurajatoare.

— La Roma, ați operat sau numai ați proiectat și comentat filmul operației ?

— Am operat. Mai corect spus, am încheiat timpul 1 al intervenției, urmînd să merg din nou la Roma, la sfîrșitul lui iunie probabil, spre a fixa lentila cu cele 65 de dioptrii.

— Timpul 1 în ce-a constată ? Care din timp e mai dificil ?

— Timpul 1, neîndoios, existînd pericolul perforării ochiului. Ce-am făcut ? Am introdus o rețea din metal rîobil în corneea, lăsînd-o să se prînde. Dacă se va prînde, dacă nu vor apărea complicații,

la sfîrșitul lui iunie, cum ziceam, voi înșuruba lentila.

— Ce complicații pot apărea ?

— Pot apărea, din păcate. Le-am filmat, la București, și pe acestea, după care le-am înfălișat, recent, Congresului european de la Londra. Specialiștii le-au primit cu legitim interes științific și, firește, cu surprindere.

— De ce eu surprindere ?

— Pentru că obiceiul e, ca la asemenea reuniuni, toată lumea să ducă numai reușite, numai realizări de prestigiu. Noi am procedat invers, arătînd greutățile, poticnelile, complicațiile. Pînă la urmă, lăsînd de o parte aspectele pur tehnice, sinceritatea noastră a plăcut în mod deosebit, filmele proiectate prilejuind discuții și dezbateri deosebit de fructuoase.

— Tovarășe profesor, să rezumăm, cite clinici din lume îndrăznesc azi la keratofakoproteză ?

— Cîteva clinici, cîteva profesori. Bedillo la Arhanghelsk, Choyce la Londra, Fiodorov la Moscova, Cardona la New York și cam alții.

— Olteanu la București, ați uitat ? O ultimă chestiune, mai degrabă o constatare. Ca să putem sta de vorbă cu dumneavoastră, am încercat, un moment, să numărăm, 5 zile la rînd și la ore cit mai diferite, mereu erați ocupat, dădeați consultații, vă aflați în sala de operații și așa mai departe. Nu-i istovitor un astfel de program ?

— E, dar nu mă plîng. Mi-am ales meseria și vreau să cred c-o îndeplinesc cu pasiune, cu respect față de durerea bolnavilor. Numai că, din păcate, clinica noastră e luată cu asalt și cu și fără o motivație anume, în sensul că toată lumea vrea să vină aici !

— Lucrul acesta ar trebui să vă bucure.

— La început, așa a și fost. Apoi însă ne-am trezit sufocați, puși în fața unor cazuri pe care ar fi putut să le rezolve, la fel de bine, colegii noștri din alte clinici. Oftalmologia românească deține un mare număr de competențe în teritoriu, la Constanța, la Iași, la Timișoara, la Bacău, la Craiova, la Pitești, în alte părți, nu e nevoie ca pentru o cataractă sau un simplu chist toată lumea să dea buzna la noi. Aș dori să fiu bine înțeles. Clinica de la Spitalul militar central n-a refuzat pînă acum nici o solicitare, dar sîta pînă la ea ar trebui să fie, după opinia mea, mai deasă. E păcat, pentru suferinzi cu afecțiuni cu adevărat deperate, să ne pierdem în lucrări curente.

— Credem că aveți dreptate, credem că veți fi bine înțeles, credem că a venit timpul să vă mulțumim pentru timpul pe care l-ați irosit cu acest interviu. Iată, o facem, vă mulțumim, stimate tovarășe profesor Mircea Olteanu.

Pell-Amar-ul doctorului Șt. Ionescu Călinești în Mexic și Argentina

Despre doctorul Ștefan Ionescu Călinești și despre cel mai important dintre brevetele de invenție ce-l poartă numele, cel referitor la Pell-Amar, produs folosit cu succes în medicină și cosmetică, „Flacăra” a mai scris. Ultima oară la 16 august 1979, menționînd efectele terapeutice obținute prin intermediul acestui extract de nămol în tratamentul reumatismului cronic degenerativ, al tulburărilor circulatorii, al ulcerelor varicoase, al eczemelor etc., fără a ocoli însă o serie de greutăți, de neajunsuri ce însoțeau, la acea dată, activitatea doctorului Ionescu Călinești, desfășurată într-un cabinet nu mai mare decît o chilie, în complexul de hoteluri „Parc” și „Flora” din Capitală.

Dacă revenim astăzi asupra subiectului, o facem pentru că, recent, ne-au căzut în mină cîteva prestigioase publicații străine, apărute la mari distanțe de România, în care munca cercetătorului bucureștean și acțiunea produsului său sînt pe larg elogiate, cu dovezi plasate dincolo de orice îndoială. Astfel, revista mexicană „Amistad” (Prietenia) a consacrat Pell-Amar-ului și descoperitorului său un spațiu întins, presărat cu superlative. După ce oferă cititorilor informații detaliate cu privire la istoricul utilizării nămolului sapropelic ca factor terapeutic, semnatarul articolului raportează aceste informații detectate pînă și în tratatele lui Pliniu cel bătrîn și Galen, la activitatea doctorului Ionescu Călinești, în dreptul căreia așază vindecări spectaculoase. Se insistă asupra faptului că produsele realizate pe bază de Pell-Amar au primit o deplină confirmare la cel de-al XIV-lea Congres internațional de reumatologie ținut în 1977, la San Francisco, marca respectivă, înregistrată la Geneva, în 1973, fiind distinsă cu medalii de aur la tîrgurile de la Bratislava 1974 și Leipzig 1976.

În primul său număr din acest an, revista argentiniană de mare tiraj „Siete dias” (7 zile) a dedicat 5 pagini color tratamentelor cu Pell-Amar făcute la București, titlul relatării lui Rodolfo Braceli

fiind cit se poate de sugestiv, „Vindecări miraculoase cu ajutorul nămolului”. Subliniînd că produsul doctorului Ionescu Călinești „obține efecte curative în general permanente”, trimisul special al revistei din Buenos Aires explică, în detaliu, modul lui de preparare, „rezultatul extragerii elementelor esențiale din nămol, fără ca acesta să fie degenerat prin chimizare”, numîndu-l pe cercetătorul român „un savant și un lider al vindecărilor prin mijloace naturale”. Mai citim în cuprinsul articolului — după cum se poate vedea și în reproducerea alăturată — că „Pell-Amar-ul nu e un drog, nici un preparat

artificial, ci un produs pur, natural, cu acțiune hotărîtoare”, după cum avem satisfacția de a descoperi că demonstrația acțiunii terapeutice a acestuia e susținută de cîteva imagini electrografice realizate după metoda unui alt cercetător român de reputație internațională, Ioan Florin Dumitrescu. Și despre munca lui Ioan Florin Dumitrescu, nici ea ferită totdeauna de piedici și de vorbe cu mai multe înțelesuri, „Flacăra” a scris adesea, prezentîndu-i meritele de deschizător de drumuri într-un domeniu tot mai apreciat, în prezent, în aria medicinei mondiale.

Acestea fiind zise, să revenim la București, la cabinetul doctorului Ionescu Călinești. Din păcate, s-o spunem deschis, puține lucruri s-au schimbat în bine de la 16 august pînă azi. În ciuda unei cereri în continuă creștere, cu 40 de procente mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut, descoperitorul Pell-

Amar-ului n-a încetat să se confrunte cu o serie de dificultăți. Spațiul afectat tratamentelor a rămas, repetăm, necorespunzător, cabinetul neputînd trata decît maximum 10 bolnavi pe serie, solicitările fiind incomparabil mai mari, ele venind din partea unor pacienți sosiți în România de la celălalt capăt al pămîntului, din Argentina sau Japonia bunăoară. Cam în aceeași situație, stînjitoare, se găsește și aparatura de care Ionescu Călinești ar avea imperioasă nevoie pentru a acorda tratamente și, totodată, pentru a duce la bun sfîrșit temele de cercetare îndreptate de Institutul de medicină fizică, balneologie, reumatologie și recuperare medicală. În altă ordine de idei și în ciuda unor repetate promisiuni, n-a fost încă rezolvată problema extragerii nămolului din lacul Balta Albă, județul Buzău, inventatorul fiind silit să lupte, după vorbele sale, cu o mentalitate ruptă de adevăr. Atestări științifice limpezi au confirmat că exploatarea rațională a nămolului de la Balta Albă, de fapt stoarcerea acestuia și returnarea lui fără a fi chimizat, nu afectează sub nici o formă potențialul biologic al lacului, lucrurile sînt evidente, clare, dar reglementările în această privință continuă să ignore certitudinile furnizate de știință. În plus, cu asta am încheiat, cabinetul simte nevoia unor cadre specializate, doctorul Ionescu Călinești fiind singurul medic ce lucrează, la „Flora”, pe bază de Pell-Amar.

Așadar, Ionescu Călinești a făcut și, citatele din presa străină demonstrează, face lucruri ieșite de comun, tratamentele sale aducînd alinare multor bolnavi și, în alt plan, servicii școlii românești de medicină, prestigiului țării însăși. I se mai pun însă, pe ici, pe colo, bete în roate, i se cauzează supărări, deși soluționarea doleanțelor sale, integral justificate, n-ar implica eforturi deosebite, de nici un fel. Credem că forurile în măsură să decidă, Ministerul Turismului în primul rînd, au datoria să analizeze situația cu responsabilitate și să intervină cit mai hotărît și mai grabnic.

„Siete dias”, Argentina : „Pell-Amar-ul nu e un drog, nici un preparat artificial, ci un produs pur, natural, cu acțiune hotărîtoare”.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOIAIA

Cauza săptămînii:

Tot ce provine din muncă cinstită este licit

Cînd un bărbat de 50 de ani a crescut 8 (opt) copii născuți în vreme de război și inflație, de secetă și privațiuni, acel bărbat poate fi asemuit unui soldat care a făcut războiul fiind mereu în prima linie a frontului. Și cînd toți opt copiii sînt astăzi curați moral și utili obștii, ce importanță mai are ce a făcut acel soldat în tranșee, cum și-a oblojit el picioarele degerate, de unde a băut apă cînd a băut, de cite ori s-a spălat dacă s-a spălat, cînd și ce a mincat dacă a mincat?

Din dosarul de Legea 18 aflat la Tribunalul Capitalei aflăm că Nicolae Rusu și-a întretinut familia ani în șir cu mai puțin de 800 lei lunar. Pentru unii tovarăși membri ai comisiei de anchetă acest fapt simplu și durabil pare de neiertat. În gîndirea lineară a unora un bărbat poate răzbate înspre jumătatea unui veac mistuit de foamete, boli și moarte asumindu-și răspunderea creșterii și educației a opt copii, dar același bărbat după ce toate au trecut și a reușit să iasă la lumină, devine suspect cînd își cumpără o casă fără lumină electrică, fără apă și canalizare în valoare de 35.000 lei.

Nicolae Rusu are astăzi 63 de ani. 50 de ani avea desigur acum 13 ani cînd o parte din copii începuse să ciștige, iar el, grav bolnav, cu organismul intrat ireversibil în procesul deteriorării lente, se gîndi să-și cumpere, pentru el și copiii lui, o casă la marginea Bucureștiului. Lucra și lucrase și pînă atunci ca mecanic într-o întreprindere bucureșteană. Ca să-și

crească copiii pe care îi avea și pe cei ce-aveau să vină, cumpărase în 1952 teren în comuna Ștefanesti. Terenul avea o casă, casa — o cameră. El, soția și copiii i-au adăugat grajduri, cotete, în grajduri și cotete au adus porci, păsări, vaci, viței, capre, pe rînd, cu măsură și pe măsura posibilităților, într-un proces de acumulare lentă avînd ca unică sursă munca proprie. Au irigat pămîntul, pămîntul fertilizat a devenit grădina de zarzavat și legume și viță-de-vic. Toate acestea, declară un martor autorizat, au fost muncite și chivernisite numai de soții Rusu și, cînd copiii au mai crescut, și cu ajutorul lor. Scopul acestei laborioase și anevoioase indeletniciri (Nicolae Rusu continua să lucreze și ca mecanic în București) a fost, prin prisma rezultatelor obținute, bunăstarea copiilor. În tot acest timp, familia Rusu a locuit într-o casă cu chirie, improprie condițiilor normale la care ar fi avut dreptul să aspire. Terenul cu tot ce se afla pe el a fost vîndut în 1958, familia păstrîndu-și numai dreptul la trudă și năzuință spre mai bine, drept pe care-l fructifică în gospodăria proprie astfel că în preajma anului de răscruce de care am vorbit soții Rusu sînt în măsură să vîndă mai multe vaci de lapte unei ferme de stat și să obțină 24.000 lei. Comisia de anchetă va respinge mai tirziu această imorejurare ca fiind lipsită de probe. Fi-reste, dacă probele n-ar fi existat nici-odată, afirmația în apărare a familiei Rusu ar fi părut de la început lipsită de

temei și considerată un artificiu de circumstanță, dar probele au existat fiind distruse odată cu arhiva. Distrugîndu-se arhiva, un fapt obiectiv care în nici un caz nu poate fi pus în seama invinuiților, comisia ar fi putut apela la martori, dar tocmai acești martori, încadrați ai fermei și astăzi, sînt respinși de instanța de fond.

Deci, în 1966 familia Rusu cumpără o casă în marginea Bucureștiului cu 30.000 lei. Casa n-avea grădina. După citeva luni, se ivește posibilitatea cumpărării unei case cu teren. Soții Rusu vind casa cumpărată cu 30.000 lei la prețul de 50.000 lei și cumpără noul imobil cu 35.000 lei. Martorii afirmă: „Bani au fost înmînați imediat. Formele s-au îndeplinit mai tirziu”. Comisia decide: „Este vorba de cumpărarea a două case”. Sînt invocați martorii. Comisia argumentează: „Peste mențiunile unui act autentic nu se poate trece”. Nu se poate trece peste mențiunile unui act autentic, dar se poate trece peste spiritul acestei legi echitabile, Legea 18 în conformitate cu care conțea discrepanta evidentă între venituri și cheltuieli și nu discrepanta formală, aparentă.

În sfîrșit, în grădina casei, întreaga familie se pune pe treabă, o treabă ciudată, puțin obișnuită: timp de opt ani cu mic, cu mare, peste program, duminicile și sîrbătorile legale, în concedii în orice clipă de răgaz, sapă o groapă de 222 mp. Nicolae Rusu absolvă un curs de creștere a ciupercilor. Din pămîntul rezultat, în șase cuptoare și cu o presă confecționată

de mină se ard peste 300.000 cărămizi. Se extinde casa. Se cîmpușesc pereții gropii. Restul cărămizilor este vîndut cu un leu bucată. De la demolări sînt cumpărate grinzi, bucăți de planșee, tot ce trebuie. Se pavează curtea. Grădina este irigată și destinată legumiculturii. Pe terenul rămas se cultivă viță-de-vic. Apar păsări, porci, viței. Un martor: „M-am gîndit să m-apuc să-i imit. Cînd am văzut ce muncă m-așteaptă m-am lăsat pîgubaș. O muncă peste puterile omului singur”.

După ce pereții laterali ai gropii au fost cîmpuși cu cărămidă arsă, a fost adăugat un plafon din beton susținut de grinzi metalice. A fost turnată pardoseala din ciment. Unde iscusința minilor lor s-a dovedit neputincioasă a fost cerut sprijinul Cooperativei Constructorilor. A fost confecționată instalația de încălzire. De la instalația de încălzire — o altă idee: s-ar putea racorda la ea o seră de legume, o seră ridicată chiar deasupra ciupercăriei și de la această idee altă muncă, altă caznă de zi și noapte. Două fete s-au măritat și au plecat. Ceilalți șase copii au rămas în casa părintească, ca să alcatuie din camera fetelor, camera băieților, camera părinților și o bucătărie. În acest răstimp și-au permis luxul de a-și cumpăra un televizor în rate.

Comisia calculează și reține circa 300.000 lei a căror proveniență licită nu este justificată. Instanța de fond reduce suma la circa 100.000 lei. Tribunalul Capitalei, după aproape doi ani, decide în spiritul unei profunde echități un act de înaltă justiție și demnitate: Familia Rusu justifică integral proveniența licită a bunurilor de care dispune. Tribunalul Suprem, în instrucțiunile de aplicare a Legii 18, precizează: Tot ce provine din muncă cinstită este licit.

În dezbatere:

Cine se ocupă de copiii cu probleme ? (III)

Bogdan a fost un model de băiat: plăcut armonizat fizic, totdeauna îmbrăcat curat, blond cu ochi albaștri cit pumnul, pereche ideală pentru frățiorul său mai mic, la fel de frumos constituit fizic și la fel de curat îmbrăcat, dar șaten și zvăpăiat cit pentru amîndoi; era, fără nici o îndoială, mindria părinților lui, personal muncitor și onest la cea mai mare întreprindere din Capitală, plăcerea profesorilor școlii, criteriul de referință al celorlalți părinți (Bogdan cum poate să albă grijă și de frățiorul lui mai mic, să meargă și la școala de muzică, să fie și premiant și tu, cap sec ce ești, nu ești în stare să-ți faci două lecții pe zi!). Colegii îl iubeau totuși și Bogdan era mereu primul pe lista invitațiilor la serbările prilejuite de zilele de naștere. Doi ani la rînd, tînăra și fericita pereche a părinților lui Bogdan a răspuns cu îndreptățită plăcere amabilelor gazde care se minunau: „Este un adevărat miracol cum reușii să creșteți singuri, fără nici un ajutor, trei copii și încă în acest fel strălucit!” (Între timp tînăra pereche mai dăduse naștere unei fetițe.)

Portarul unei ambasade așezată în drumul spre școală al copiilor, încetîndu-se la fiecare din aparițiile celor doi frați, îi opri într-o zi și le oferii mai multe pachetele cu gumă de mestecat. Bogdan pătrunse într-acest fel întempestiv în pasionanta competiție din clasă a colecționariilor de mărci de gumă de mestecat și în scurt timp parveni la ipostaza de diriguitor al micii piețe a etichetelor. Neștiu-ta lui vanitate îi acaparase voința și, îndemnat de ea, cunoscu și alți portari și alte locuri tot mai îndepărtate de drumul școlii. Tinerii părinți continuau să plece diminețile și să se întoarcă serile și cu aceeași incitare petreceau împreună o oră-două, deși Bogdan era mereu preocupat de altceva și în carnetul de note apăruseră calificativele proaste: o **criză de creștere, desigur**. Competiția etichetelor se stîngea și odată cu ea rolul de lider al lui Bogdan. Cu aureola de lider șifonată, Bogdan dibua spre alte domenii și zone de influență. În fruncea unui grup bătea străzile și drumurile și locurile cu portari care aveau gumă de mestecat. Părinții colegilor interzisera copiilor lor să mai umble cu Bogdan. Încetară și invitațiile la zilele de naștere. Colega lui Bogdan ceru să fie mutată în altă bancă, băiatul o stînjenea cu bilețele trimise în toată clasa, cu risetele și ghionturile lui. „N-ați venit cînd v-am chemat și v-am chemat de nenumărate ori pînă acum”, reproșă diriginta tinerii perechi. „Bogdan e în situația de a rămîne repetent. N-avem ce-i mai face. Copiii îl ocolesc, dumneavoastră n-ați venit să discutați, cu el nu se mai poate ajunge la nici o înțelegere...”. „Cum?”, izbucniră tinerii părinți. Nouă ne reproșai? Muncim de ne spetim. Și nu de capul nostru. Nu ca să ciștigăm mai multe remunerații, ci fiindcă e nevoie. Plecăm dimineața și ne întoarcem noaptea. Obosiți, cu grijile de peste zi în cap și în suflet... Școala ce face? Dacă nu sînteți în stare să ne supraviețuiți copiii, spuneți-ne! Ce faceți cit timp noi muncim cit este nevoie să muncim? Ne reproșai că n-am vegheat? Cînd? Noi stăm cel mult o oră, două cu ei. Aici, la școală stau o jumătate de zi...”

Cerură clasa unei alte diriginte. Fură sfătuiți să aleagă altă școală, dacă e nevoie chiar una specială. „Ne jignii? Vă reclamăm pînă-n pinzele albe”. „Nu sînteți oameni de înțeles. Cit poate să facă și școala?” „Noi nu sîntem de înțeles? Ce să înțelegem și pe cine? Cînd să înțelegem? Dacă noi nu putem, dumneavoastră nu puteți, cine poate? Cui rămîn copiii noștri?”

Singurul prieten al Mihaelei este cățelul de la a treia casă de școală. Bătrîna învățătoare știe și la un sfert de oră după sunetul de intrare al clopoțelului merge și o ia de mină. „Hai, Mihaela! Tot nu v-ați cumpărat ceas?”

Nu și-au cumpărat. Înainte de a muri, tatăl a aruncat cu el după ea. Mama nu l-a mai înlocuit cu unul nou. S-a așezat pe locul tatălui, pe canapea, și comandă: „Mihaela, fă aia! Mihaela, adu-mi aialaltă! Unde ești, nenorocito? Ce ți-am spus? Uite cum se mișcă! Mă omori, fato! Lasă ciorapii aia, nu te duci să te măriti. Mișcă, moșmondito!”

Prin geamul directorial, spatele aplecat al fetiței pare infipt în asfaltul curții. Mingile trec pe lingă ea, copiii o imbrîncesc. Mihaela nu se joacă niciodată cu nimeni, deși e vioale în rest, mai ales în magazinele unde este trimisă să facă diferite cumpărături și uneori în clasă, furată de lecții. Prinde repede și reține ușor explicațiile și peste capetele celorlalți copii bătrîna învățătoare o incurajează și se bucură, apoi din nou se intristează, o intristează imaginea fetei mai întotdeauna fără ciorapi, în rochița scurtă, oprindu-se iarăși în dreptul gardului de la a treia casă de școală, întirziind de data asta acasă unde mama ei o va lua la rost: „Unde ai întirziat? Am auzit copiii trecînd, unde ai fost, nu te gîndești deloc la mine, poate am murit, poate am nevoie de ceva, fată nerecunosătoare!... Te-am rugat să cumperi apă minerală! Ai uitat, toanto!...”

Bătrîna învățătoare a încercat de mai multe ori să discute cu mama, a învins oroarea de a inhala mirosul stătut de transpirație și rîntaș, s-a așezat pe singurul scaun din încăperea și a așteptat răspunsul care însă n-a venit nici prima oară, nici a doua oară, niciodată. Mama tace. Refuză orice dialog. A încercat și altfel: „Dacă Mihaela va fi premiantă, mai tirziu ar putea căpăta bursă, ar fi un medic bun și ar avea grijă și de dumneată”. Privirile femeii s-au aprins și s-au stins în aceeași fracțiune de secundă: „Nu mă las eu momită”, pară spunea, și bătrîna învățătoare încercă la vecini. „Dacă ne amestecăm, i s-a spus, nu vom mai avea trai cu mama ei, n-o cunoașteți! Un copil strălucit și un destin ingrat!”

Cu această caracterizare și cu o cerere, dascălul merse la Autoritatea tutelară. Plecă cu amîndouă. Soluția ar fi fost inscrierea Mihaelei într-un internat. Ar fi fost dacă mama Mihaelei n-ar fi avut pensie sau ar fi încadrat într-o unitate socialistă. Nu îndeplinea nici una din aceste două condiții și formal nu era nimic de făcut. Femeile de acolo nu spusesea **formal**, spusesea **legal** și bătrîna învățătoare se întoarse la școală. Era totuși o soluție: semiinternatul. Mihaela ar rămîne cel puțin 10 ore într-un mediu adecvat. Școala avea fonduri, fondurile de

la serbările școlare rămăseseră intacte. Semiinternatul costă 84 de lei lunar. Nu e voie, i s-a spus. Fondurile strînses astfel au o destinație precisă: excursii, material sportiv, material didactic. O derogare înseamnă un precedent, un precedent înseamnă alte derogări. Nu insistați!

N-a insistat și a vorbit cu comitetul de părinți. Ca să nu fie acuzați de crearea unui fond fraudulos, părinții s-au obligat să suporte pe rînd și de bunăvoie taxa. Mama Mihaelei a aflat și a amenințat cu instanța judecătorească pe oricine ar încerca s-o jignească astfel. Miine, după ce va suna de intrare, bătrîna învățătoare va aștepta un sfert de oră, apoi va merge și o va lua pe Mihaela de mină de lingă prietenul ei, ciinele: „Hai, Mihaela. Tot nu v-ați cumpărat ceas?”

A trecut mai bine de o jumătate de an de la apariția articolului nostru **Să ne opunem derivei acestor trei destine**. După ce au rămas orfani în citeva zile de mamă, tată, bunică și Autoritate tutelară, și după apariția apelului nostru în presă, Florentina, Nicolae și Ștefan își găsiseră ca tutore o nobilă și înflăcărată constiință. După elanurile de început însă, biata femeie redobîndi dimensiunile reale ale gestului ei generos. Vorbeam la telefon aproape zilnic. Poate, zicea, ar fi trebuit s-o iau numai pe Florentina și să las băieții mai departe la Casa copilului. Fiecare în parte constituie o problemă, o complicată și delicată problemă. Cea mai gravă fiind desigur Florentina. Și în seara următoare aflăm că Florentina chiu-lise de serviciu, primise băieți acasă

și dansaseră pînă dimineața, răspundea în doi peri. Dar mai ales, completa, nu mă iubește. N-o simt. Nu vine la mine cu sufletul deschis... În seara următoare veștile erau și mai alarmante: Florentina nu venise la înlînirea fixată, băieții au fost găsiți dormind, cînd normal ar fi trebuit să fie la școală... Ce-i de făcut? Firește, aceste accente de alarmă erau complete și întregite de alte amănunte: Un trust de construcții le trimisese lemne de foc. Consiliul popular a aprobat cererea de butelie. A fost reinstalat postul telefonic. Băieții au găsit un internat bun în apropierea casei și o directoare cu un stutlet de aur. Florentina are un prieten care ține foarte mult la ea și „care s-a apropiat de mine deschis și frumos...” Apoi telefoanele au fost tot mai rare și mai vagi și în cele din urmă au încetat. Mi-a părut rău și puncam această tăcere pe seama faptului că la rîndu-mi mă dovedisem neputincios. Mă simțeam ineficient față de mine însumi, mai ales în raport cu travaliul incredibil la care această femeie se inhămasse și pe care-l împlina zilnic cu religiozitate, cu eforturi și sacrificii pe care un om din afară nu le poate percepe decit în trecere și superficial.

În urmă cu citeva zile, m-a sunat iarăși. Eram grăbit și n-am zăbovit decit citeva minute. E bine, zicea și vocea îi tremura de emoție. E foarte bine acum și teama că mă reține din graba mea o făcea să continue pe nerăsuflăte. Cred că sînt fericită. Florentina mă iubește. S-a făcut un copil cum nu există altul. E minunată! M-ascultați? E de nerecunoscut și acum au primit cu toții un apartament nou și trustul de construcții care le-a trimis atunci lemne pentru foc i-a ajutat să se mute și eu o să-i rog să vină și pentru mici reparații. E bine!... Nu vă mai rețin. Atît am vrut să știți: că acum e bine!

Pagină realizată de NICOLAE CRISTACHE

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

„Vecine, ți-am pus cheia sub preș...”

Frumoasă-i naivitatea — unii susțin că are chiar o poezie aparte —, dar, vai, cit de dăunătoare e ea uneori. Dintr-un șir lung de exemple, vă supunem astăzi atenției trei. Unul foarte răspîndit, „clasic” aproape în felul lui. Cetățeanul pleacă de acasă, încale șa și pune cheia... deasupra, are el „un loc al lui”... E suficientă o privire de hoț — o singură dată — și își găsește locuința goală. Ceca ce i s-a întimplat, din nefericire, și unui locatar domiciliat în Bulevardul Muncii, care a fost de fapt victima unei naivități la pătrat, sau dacă vreți la cub. A plecat de-acasă, a închis usa cu cheia, dar nu și-a mai ascuns-o, cum obișnuia el, „foarte subtil”, sub preș, ci a uitat-o pur și simplu în

broască. A plecat. A trecut însă prin fața ușii un vecin. Un prieten. A scos cheia din ușă. Și a pus-o el, la rîndul lui, sub preș și i-a scris un bilețel liniștitor vecinului, să nu fie îngrijorat. „Nea Vasile, nu te speria, ți-am pus cheia sub preș!”

Ce a urmat? Ce să urmeze? Nu a venit Scufița Roșie. A venit lupul. Adică hoțul. A citit frumos bilețul și a golit casa...

Oameni maturi cu naivitate de copii. Dacă nu ar fi fost chiar așa, nu v-aș fi povestit nici eu povestea tot așa.

În final, tot despre naivitate, dar despre naivitate de grup, colectivă. „Vindea — modest — în piața „Orizont” la I.L.F. fructe, legume, zarzavaturi. Cu o foarte discretă derogare de cîntar, își „prăjea” cumpărătorii cu numai 75 de grame la kilogram.

„Mare pagubă în ciuperca, 75 de grame!” — zic unii.

Și cit greșese!

Socoteală de copil: la 3 cumpărători — a „ciupit” 14 lei.

În 2 ore — a ajuns la 168 lei.

Socoteală de om mare: în 2 ani ar fi ajuns la vilă+mașină.

Nu fiți naivi! Așa e.

MARIUS POPESCU

Aerul pur pentru scafandrii constructori — o problemă care nu mai suportă amănare

„Cunoașteți, desigur, filmulețele acelea superb colorate, care fac reclama pescuitului subacvatic: imagini splendide luate sub apă, o apă limpede cu pești frumoși, extraordinar de frumoși, cu tot soiul de animale și plante care de care mai ciudate, o lume de basm în care coboară câteodată bărbați bine făcuți, echipați cu ustensile moderne de pescuit și de staț sub apă. Unii mai cred și azi că meseria de scafandru este foarte aproape de ceea ce se întâmplă în aceste filme. Vrem să vă spunem însă că munca noastră constă în construirea de cheuri pentru acostarea navelor maritime și portuare. Noi executăm sub apă, în mare parte, manual, fundația cheurilor, mișcând blocuri de piatră care de multe ori depășesc 80—100 de kilograme greutate. În final, această fundație o predăm la cota de nivelare prevăzută în proiect, după care montăm blocuri prefabricate și astfel construim cheurile. Toate acestea, la o adâncime cuprinsă între 7 și 22 de metri, în condiții de vizibilitate foarte, foarte redusă, de fapt este întinerie în proporție de 95 la sută, temperatură scăzută și presiune. După cum vedeți, munca noastră nu seamănă nici măcar cu aceea a scafandruului tradițional, de intervenție, care intră o dată pe săptămână în apă. Este vorba de o meserie cu totul nouă: scafandru constructor. Ceea ce ne-a îndemnat să vă scriem este faptul că „piinea de ficcare zi”, adică aerul care ne vine în timpul lucrului este dăunător...”

Am citat un fragment mai amplu din scrisoarea adresată redacției de către un grup de 36 de scafandri de la Întreprinderea de construcții hidrotehnice Constanța, oameni care, așa cum ați văzut, nu cer marea cu sarea, ci un aer pur acolo, în adâncuri. Aerul acela pur care să le permită să-și desfășoare munca pe care și-au ales-o în condiții de maximă securitate.

Aerul necesar, aflăm tot din scrisoarea primită, este furnizat de motocompresoare industriale și este dăunător sănătății, datorită conținutului mare de bioxid de carbon și particule de ulei. De la acest aer impur pe care îl primește el acolo, în adâncuri, în timp ce construiește temelile porturilor noastre, pornesc mai toate nezarurile lor de scafandri constructori. Situația nu este nouă, ne scriu ei, am mai semnalat-o, un institut de cercetări a primit din partea I.C.H. Constanța o temă de proiect, tema s-a efectuat, timpul a trecut, dar lucrurile nu s-au schimbat prea mult.

„Vă scriem toate acestea având convingerea că stă în puterea industriei noastre

să realizeze acele utilaje capabile să furnizeze aerul pur de care avem nevoie”.

Plecând pe urma mai vechilor sesizări ale scafandrilor de la I.C.H. Constanța, am aflat că, într-adevăr, întreprinderea a încheiat în anul 1977 un contract de cercetare științifică (nr. 7277/1977) cu Institutul de cercetări și proiectări tehnologice transporturi, prin care acesta se obliga să efectueze cercetări privind obținerea aerului purificat la nivelul respirației scafandrilor (valoarea: 50.000 lei).

În urma analizelor făcute a rezultat că „aerul inspirat de scafandri este impur, conținând o serie de substanțe nocive printre care aerosolii de ulei, oxid de carbon, bioxid de carbon. Calitățile necorespunzătoare ale aerului inspirat de scafandri în imersie se datorează motocompresoarelor folosite în perioada cercetării pentru alimentarea cu aer a scafandrilor, neadecvate pentru furnizarea unui aer pur”.

Mai reținem din aceeași cercetare că pe plan mondial există preocupări pentru proiectarea și construirea unor agregate de acest tip, adică motocompresoare care nu folosesc ulei pentru ungerea dispozitivelor, furnizând un aer fără aerosolii de ulei. Ținând cont de faptul că nici în țară la noi nu există un astfel de motocompresor, Institutul de cercetări și proiectări tehnologice transporturi a propus înlocuirea cartușelor filtrante cu cărbune activ (care nu rețin prea mult din aerosolii de ulei) cu cutii filtrante speciale. În acest sens, institutul ia legătura cu Întreprinderea de mase plastice din Buzău, care fabrică aceste cutii filtrante, recomandând pentru viitor folosirea lor până când se va ajunge la o altă soluție. Deci era vorba de o rezolvare temporară, urmând, după cite ne spunea directorul Laboratorului factor uman și ergonomie, din institutul amintit, medicul Constantin Tomescu, ca întreprinderea constănteană să se preocupe de soluționarea definitivă a problemei.

Ca să nu mai lungim vorba, vom arăta că scrisoarea scafandrilor a sosit relativ recent la redacție, adică după ce s-a aplicat soluția preconizată de institutul de cercetări din București. Din ancheta efectuată la Agigea și la Mangalia, împreună cu inginerul șef al I.C.H., Ion Cepreagă, și directorul Grupului de sanitare construcții-hidrotehnice al I.C.H., Nicolae Sotir, reiese că lucrurile nu s-au îmbunătățit decât parțial. Iată citeva păreri. Nicolae Dragu: „În privința purității aerului, nu este nici o schimbare, deși folosim sistemul preconizat de institutul de cercetări al M.T.Tc. Dacă stai mai mult de două ore în apă te sufoci. După trei ore, dacă rezisti, simți

ca nu mai ai vlagă. Nici costumele nu sînt mai bune. Din cauză că sînt tari, scotfoase, îți fac răni la picioare”. Ștefan Luchi: „Am lucrat și la 19 metri. Acum lucrez la 7 metri și totuși mai mult de două ore nu pot sta în apă. Calitatea aerului este ceva mai bună decît înainte, dar nu suficient”. Mihai Paraschiv: „Sistemul de cutii filtrante reduce cantitatea de vapori de ulei, dar usturimile de ochi și amețelile nu dispar. La peste 14 metri nu rezist mai mult de două ore. Pe timp de iarnă, potrivit normelor de protecție a muncii, trebuie să stai 4 ore în apă, dar mai mult de o oră și jumătate este imposibil. Vara, poți rezista 3 ore. Depinde și de organismul fiecăruia”. Vasile Pirvuleț: „Am reușit să stau 4 ore la cheul armare, la 9 metri adîncime, dar aerul îmi venea de la o pompă manuală, deci fără ulei”.

Deci, ca să poată lucra potrivit normelor care le reglementează statutul și retribuția (în paranteză fie spus, norme depășite de timp, de evoluția acestei meserii, mai ales în ultimii 12—14 ani, evoluție care a depins de însăși dezvoltarea industrială a țării, de sporirea gradului de dificultate și complexitate al construcției obiectivelor industriale portuare, unele dintre aceste norme și instrucțiuni fiind elaborate în 1956), scafandrii au nevoie de aer curat, pur, efortul acolo, la 7 sau 20 de metri, fiind mult mai mare decît la suprafață, așa cum își poate închipui oricine și cum poate dovedi, foarte exact, orice testare făcută de specialiști.

Aceasta fiind premisa de la care trebuie apreciată munca scafandrilor, adică intrinsecă tuturor condițiilor normale de lucru, ne-am interesat care au fost demersurile Întreprinderii hidrotehnice din Constanța pentru rezolvarea definitivă a problemei, notînd răspunsurile inginerilor Ion Cepreagă și Nicolae Sotir.

Ion Cepreagă: „Ca să fim sinceri, cu specialiștii de la Întreprinderea „Timpușor” din București n-am discutat decît în principiu și fără să insistăm. Ei ne furnizează motocompresoarele industriale, dar despre eventuale modificări sau adaptări n-am vorbit decît tangențial. Am luat însă legătura cu Întreprinderea cale, din Buzău, mai exact, cu atelierul lor de proiectare. Ei au propus înlocuirea segmentelor de fontă ai motocompresoarelor cu segmente de teflon. Dar încă n-a ieșit nimic și nu pot să mă pronunț dacă ideea e realizabilă”.

Nicolae Sotir: „Problema care se ridică este aceea a aparatului care să controleze periodic calitatea aerului, pentru că de multe ori părăsirea scafandrilor este subiectivă. De vreme ce institutul de cercetări care ne-a efectuat lucrarea a demonstrat că se poate utiliza cu bune rezultate cutia filtrantă, eu pe cine să mai cred!”

Din răspunsurile interlocutorilor noștri reiese cu claritate că întreprinderea, cu excepția solicitării institutului de cercetări al M.T.Tc., nu a întreprins nimic concret, mulțumindu-se cu o soluție care nu prea schimbă nimic. Este la mîntea oricui că o discuție de principiu și tatonarea timidă

a unei singure căi de rezolvare a problemei scafandrilor (ne referim la contactul cu întreprinderea de cale din Buzău), nu vor furniza aer pur la adîncime. De pildă chestiunea cu care a fost de acord și conducerea I.C.H., întreprinderea putea aborda un institut de cercetări care, prin contract, să încerce să realizeze motocompresoare fără consum de ulei, așa cum se întreprinde și în alte țări ale lumii.

Ca să ne dăm însă mai bine seama de modul în care și-a dat silința I.C.H. să rezolve problema scafandrilor, mod pe care Nicolae Arhond, vicepreședinte al comitetului sindical pe întreprindere, îl traduce astfel: „Am încercat în toate felurile să rezolvăm această problemă”, arătăm în încheiere, în loc de orice altă concluzie, că aici exista încă din 1978 o documentație trimisă de A.P.T.A.C. Buzău privind o „Instalație de purificare a aerului comprimat pentru scafandri”. Se propunea o colaborare între cele două întreprinderi pentru realizarea unui experiment: înlocuirea uleiului mineral obișnuit de ungere cu un alt produs chimic indicat în documentație. Ei bine, de ce credeți că nu s-a dat curs invitației buzoienilor, fapt de care inginerul șef a aflat, plin de umire, cu puțin timp înainte să ne despărțim? Îi redăm întocmai cuvintele: „Este pur și simplu penibil și îmi este jenă să vă spun. Au venit cei de la Buzău, conform înțelegerii, s-au dus la grupul de construcții hidrotehnice, unde un maestru și încă cineva au încercat să demonteze o baie de ulei de la motocompresor, n-au putut, buzoienii au plecat și ideea a murit.” Ce o fi vrut să spună tovarășul Arhond cu „am încercat în toate felurile să rezolvăm problema”, nu pricepem.

RĂZVAN BĂRBULESCU

P.S. Ulterior redactării articolului am fost informat telefonic de către inginerul șef Ion Cepreagă că, după ancheta noastră, s-au făcut, cu mijloace locale, citeva testări privind calitatea aerului purificat prin sistemul cutiilor filtrante, iar rezultatele, în primele ore de imersie, au fost foarte bune. De asemenea, s-a mai constatat că actualele costume de scufundare sînt cu totul depășite din punct de vedere tehnic și acest fapt constituind o cauză a impurității aerului respirat în adînc. În sfîrșit, ultima chestiune, I.C.H. a reluat legătura cu întreprinderea buzoiană menționată, căutîndu-se o soluție de filtrare mai bună. Iată deci că n-adeduc anii ce aduce ceasul. S-au găsit, asadar, mijloace de testare chiar în Constanța. Bunele rezultate din primele ore nu schimbă radical situația, urmînd doar să se stabilească la cite zile trebuie schimbate cutiile filtrante. În privința continuării colaborării cu întreprinderea de cale din Buzău (atelierul de proiectare), pe mîrginea documentației existente de doi ani la I.C.H., ce să spunem, mai bine mai tîrziu decît niciodată dar nu foarte tîrziu pentru că puritatea aerului scafandrilor de la I.C.H. nu este o problemă rezolvată.

În marea familie a C.A.P.-ului, „familiuța” nu are ce căuta

— Treaba e așa: nu e bine ce face, oamenii sînt nemulțumiți și asta nu-i de colo.

— Care ar fi miezul nemulțumirilor?

— Păi, așa, în mare, mai toate sînt legate de practica brigadierului privind normarea, valorificarea produselor brigăzii și a rezervei de pămînt ce e deținută în plus de către unii, ca loturi personale sau supraloturi. E normal, credeți dv., ca în '79 valoarea unei norme să atîngă doar 9 lei în bani și 12 lei în natură? E normal să nu reușim să iesim din starea de C.A.P. slab dezvoltat de atîția ani?

— Poate că și satul are partea lui de vin în aceste rezultate slabe?

— Așa s-ar părea, privind lucrurile de departe, dar adevărul e altul. Lucrările în cîmp s-au efectuat la timp și în condiții optime, datorită faptului că majoritatea muncitorilor satului sînt navetiști, lucrînd foarte aproape, la termocentrala Turceni, dînd un ajutor substanțial la îngrijirea culturilor și recoltarea lor. La noi problema nu e că nu ies oamenii la muncă, așa zice dimpotrivă, lucrările fiind în cea mai mare parte mecanizate, unii nu reușesc să-și facă normele — alt izvor al necazurilor, pentru că nu toți oamenii sînt chemați la lucru, munca pe echipe nefiînd deloc organizată echitabil. De treaba asta se face vinovat brigadierul. O să vă convingeți stînd de vorbă cu oamenii.

Și Marin I. Vladu, interlocutorul nostru de început, om al satului Scorosu, comuna Borăscu, județul Gorj, își susține, detaliînd fiecare punct inserat în scrisoarea semnată de alți 9 localnici, trimisă redacției noastre. I-au urmat pe rînd alți nemulțumiți de rosturile întoarse ale muncii lor în brigada C.A.P.-ului, care ne-au demonstrat negru pe alb că nu și-ar fi permis să pună pe drumuri atîția oameni (erau de față directorul adjunct al U.J.C.A.P. Gorj, directorul adjunct al Direcției agricole județene, cel al cursului județene a Băncii pentru agricultură, reprezentanți ai I.V.V.-ului), dacă impasul la care au ajuns nu ar fi cerut cu stringență rezolvare grabnică. Dar mai înainte de a le da cuvîntul, vom apela la un fragment din procesul verbal al adunării

generale a C.A.P. din acest an, fragment necesar pentru mai buna înțelegere a stării de lucruri ce domnește printre cooperatorii brigăzii de producție din Scorosu — constatăm și de noi la fața locului: „Dilceanu Nicolae propune ca finețele să fie împărțite la toți membrii cooperatori care au vite. Referitor la răsadnițele de tutun, să se împartă pe echipe, așa încît fiecare cooperator să facă norme. Privind prunele, întrebăm dacă a participat cineva din partea conducerii C.A.P. la strînsul prunelor și la fabricarea tuței. Propune ca prunii să fie împărțiți pe echipe, toți cetățenii satului să fie mobilizați la recoltarea lor, să nu se facă „dichise”. Șefii de echipe să mobilizeze membrii cooperatori la toate muncile ce se execută. Referitor la cîntărire, se sustrage la cîntar. Propune ca tov. Marin Vasiliuță, brigadierul, să se poarte mai frumos cu oamenii și să stea de vorbă cu ei”.

Iată și mărturiile directe, pe cit de concrete, pe atît de acuzatoare împotriva practicilor brigadierului din Scorosu, Marin Vasiliuță. Mărgineanu Gr. Ion: „Sînt vreo 50 de persoane cu plusuri de pămînt. Nu s-a măsurat corect, ceea ce s-a făcut a fost doar de ochii lumii. Sînt loturi hectare întregi de plusuri de pămînt care ar trebui să aparțină C.A.P.-ului. Nu mai departe decît Mircea Gheorghe, a plecat din sat de niște ani. E băiatul responsabilului de pază. Și-n vreme ce el lucra la Sibiu și stă la bloc cu nevasta, lotul îi merge în sat. Așa au reușit ai lui Mirea să adune aproape două pozoane de pămînt, din care o parte nici nu e trecut în schițele cu măsurătoarea. Alții tîin loturile mortilor, folosindu-se de ani de zile de ele, ilegal, firește”.

Și Mărgineanu Gr. Ion, după ce își descarcă desaga nemulțumirilor, apelează la o altă, cu întrebări izvorite din aceeași nemulțumiri: „Ce-i cu via din Dealul Mare? (după care adaugă ca pentru sine: e via C.A.P.-ului, dar e folosită de brigadier de ani de zile); Dar cu prunele C.A.P.-ului cine poate ști cite au fost recoltate și de către cine anume, cînd nu există nici o evidență în acest sens? Anul trecut și în celălalt an s-au depozitat prunele la Ecaterina Bolboșanu acasă și la

un alt om. Cite s-au dus, cite s-au luat, nimeni nu știe. La făcutul scoțelilor, cum oare s-au scos că s-au cules doar 2100 kg prune? Cum de apare nevasta lui, a brigadierului, cu 217 norme cînd n-a fost văzută deloc la muncă? Zice lumea că ar fi trecut-o paznic de zi la zootehnie, ne trebuia nouă așa ceva? Și de ce paznic de noapte e tot frate-său, de ce sefă de atelaje e cumnata, cînd s-a stabilit în adunarea generală să nu li se mai dea neamurilor lui posturile chie din brigadă?” (Întrebările omului își au temei, Lucrurile stau într-adevăr așa.)

Vladu I. Marin: „Una-i lista cu loturile și alta-i realitatea pe teren. Ungureanu lîncea și Simcea Ion nu apar cu loturi personale dar le au; apoi, o verisoară a brigadierului, cu domiciliul în altă comună, are lot aici, la noi în sat, în locul unei mătuși moarte de mai bine de doi ani. Ce să mai vorbim despre prunele depozitate pe colo și pe dincolo, prin sat, fără notă de intrare, fără notă de ieșire. Păi cum să credem noi, satul, că s-au adunat doar 2100 kg prune, cînd știm că s-au strîns mai multe? Iar dacă-i cere cineva brigadierului o listă cu cei care au recoltat și cit au recoltat de căciulă, răspunde că nu are așa ceva, că i-a normat. Numai că noi știm că nu i-a normat. Aceeași situație cu viile. Pe urmă, șefii de atelaje sînt alți împărtași. Esti la mina lor. Ai nevoie să-ți aduci lemne din pădure sau să mergi la moară, trebuie să te rogi de ei, să le promiți atît sau atît. Or, cumnata brigadierului cară mai mult pe la neamuri, sau pe bani grei la ceilalți. Cit despre chitanțe, tale cînd vrea și cui vrea”.

Vladu I. Constantin: „Aș mai adăuga problema cu ciobanii, ridicată și în adunarea generală. Au fost găsiți noaptea pascîndu-și oile lor, iar pe cele ale C.A.P.-ului le țineau închise. Și pe lîngă asta au atîtea oi în plus — față de limita admisibilă — încît s-ar putea ca numărul oilor C.A.P.-ului să fie egal cu cel al oilor particulare. Și ar mai trebui spus și despre uiumul incasat — mai bine zis, neincasat — la cazane, despre recolta de cartofi a anului trecut, care nu prea iese la scoțeață cum au împărțit-o”.

Toate aceste acuze sînt îndreptate împotriva brigadierului Marin Vasiliuță, care deținînd de 13 ani conducerea brigăzii și-a adunat în jur o familiuță, închizînd ochii la unele închețări pe care acum satul le scoate la lumină. Subliniem acest lucru nu bazîndu-ne doar pe declarațiile luate, ci pe constatările noastre pe teren, care

adeveresc în cea mai mare parte spusele oamenilor. Pentru că toate exemplele date privitoare la deținerea ilegală de loturi personale sau supraloturi s-au adevărit. La măsurătoarea făcută de noi prin sondaj s-a dovedit că familia Mirea nu fusese înregistrată cu toată suprafața — două terenuri fuseseră uitate a fi trecute în caietul cu măsurătorile inițiale: totodată, via apărea mai scurtă cu vreo 30 m, o altă tarla iarăși mai mică. Nu există, de asemenea, borderourile anexate la jurnalul de recoltare la prune, după cum cel ce au participat la recoltare n-au fost normati. Cam aceeași situație și cu viile, neexistînd nici un document care să clarifice situația viei din Dealul Mare, precum și a celorlalte vii. Această lipsă de evidență la cazanele C.A.P.-ului, uiumul reținut cooperatoriilor fiind singura măsură a cantității de borhot ce s-a perindat pe la ele. După cum și povestea cu atelajele pare credibilă — la incasări pe '79 prezentîndu-se doar cu 1280 lei, și cea cu ciobanii — la măsurătoarea noastră găsindu-se în plus în urma de la Scorosu 166 oi, din care 134 aparțineau doar la doi ciobani din cei 3.

Trebuie să remarcăm receptivitatea și promptitudinea organelor județene care ne-au însoțit, în luarea de măsuri neîntîrziate pentru curmarea ilegalităților amintite. De reținut, dintre acestea, hotărîrea remăsurării tuturor loturilor de către o comisie largită, recuperarea debitelor — sau mai bine zis, recalcularea producțiilor ce trebuiau predate C.A.P.-ului, trecerea imediată în folosința C.A.P.-ului a loturilor deținute ilegal, ciobanii au fost imouși să plătească pentru oile în plus ș.a.

Sînt măsuri care nu mai suportau amănare, e drept, după cum iarăși drept îi că ar fi trebuit mai de multă vreme luate. Cum să sari pîrleazul, spre C.A.P.-urile dezvoltate — se întrebă unul din interlocutori — cînd există atîtea goluri în evidență care dovedesc că lucrurile nu prea sînt în regulă, cînd atîta pămînt al C.A.P.-ului este folosit în interesul personal al unora, cînd nu se pune piciorul în prag pentru stîrpirea unor nelegitimii în sectorul zootehnic, sector ce și-ar putea găsi împlinirea deplină în acest tîmp de luros, blagoslovit cu pașisti. Lipsa unui control de specialitate este aici mai mult decît vizibilă. Să sperăm însă că de această dată cei din Scorosu au luat taurul de coarne și că vor reuși să biruie indolența și închețările de pînă acum.

G. ȘTEFĂNESCU

— Țăranul ride când vede o recoltă bună.
— Ride și pământul!
— Și doar, în atâtea veri, Jijia, iar și iar, a dat afară cit calu'!
— Da, dar țăranul are în el o personalitate! Ani și ani, n-am plecat; ani și ani, am invins!
— Nici unuia dintre copiii mei nu i-aș dori viața care au avut-o oamenii de aici. Noi am pornit de la zero. **Nici pământ, nici baltă. Zonă săracă. Pământ mereu inundat.** Dar omul de aici n-a fost biruit; în fața apelor și a vremii s-a purtat ca un dac în fața vremurilor.
— Imi puneau țăranii — la învățământul profesional — întrebări de felul ăsteia: „Ce tot scrii dumneata, tovarășe inginer, pe tabla aceea? Nu vezi, când e nevoie de ploaie, e soare; și când e nevoie de soare, ne năpădesc ploile!” Iar eu, când vedeam că stă pământul bun, când ar fi putut da aur curat, mi se rupea inima. Pină la urmă, țăranii, pământul și eu ne-am înțeles.
— Am suit recolta pe dealuri, în solarii!
— Și facem — noi — și digurile acelea!
— Dorința de bine a țăranilor, tovarășe, capătă mereu alte forme de luptă.
— Încă imi răsună în urechi replicile spontane ale oamenilor pe care i-am întâlnit umblind prin citeva din satele și comunele cuprinse între Jijia și Prut: Grozești, Gorban, Holboca, Răducăneni. O zonă în care conflictul omului cu natura — pentru piine, pentru hrană — nu-i de-

loc blind, ci chiar dur. M-am întors de acolo cu un sac de gânduri.
— Firesc e să te bucuri când te odihnești; noi ne odihnim — adeseori, prea adeseori — din cauza timpului nefavorabil. Când simți că griul, în apă, a început să miroasă a acru nu-ți mai tihnește odihna. Pentru că vezi cum și se iese munca. Seara ne culcăm și ne spunem: de-ar

cu folii de polietilenă. Erau discuții că-n județ n-ar fi condiții. Am început cu un hectar, apoi am extins la zece. Mai mult, șesul tot fiind invadat de ape, ne-am urcat pe deal și-am continuat să demonstrăm că și pe deal se pot face legume. La tomate, am obținut producții între 80 și 102 tone la hectar. Credința în posibilitățile pământului nostru am moștenit-o de la pă-

Și totuși greșosul griului alta aduna. La porcanizarea, de Grozești, de Jijia și Prutu n-ar trăi o și dacă în l-

Pământ, ape și țăranii h

ieși măcar de mine soarele, altfel iar o să fie prea tîrziu! Ne culcăm dar nu ne găsim liniștea și nu ne odihnim. **(Elena Bălan, cooperatoare din Grozești)**
— La noi recoltele sînt frumoase, apele ne supără. Da' n-o să ne pierdem noi capul! N-avem voie să ni-l pierdem, ca și-atunci când ni se îmbolnăvește un copil. Că altcineva cine să-l grijească? **(Dascălu C. Mina, cooperatoare, tot din Grozești)**
— Am reușit, împreună cu femeile din Gorban, să dovedesc că și-n județul Iași se pot cultiva legume timpurii protejate

rinți, care-s țăranii din județul Iași. **(Florentina Busuioc, inginer agronom la C.A.P. Gorban; datorită inițiativelor sale, cooperativa a fost răsplătită cu Ordinul Muncii clasa I, cu Meritul Agricol și alte distincții)**
— Răspund de experiența de aici, cu castraveții și tomatele. Tovarășa inginer spune că facem și noi, țăranii, cercetare. Noi știm că trebuie să muncim bine, să obținem recolte bune, că asta ni-e baza. **(Elena Agapie, cooperatoare)**
— Când recoltele au fost năpădite de ape, recoltatul a fost copleșitor de greu.

meni solidar veze recolta, mii de vecii dari. **(Victor Grozești)**
— În legu și 100 de fer verde. Ele t care se apro plantelor; la de peste 80- **(suic, ingine Gorban)**
— Când se v

Și la Brusturoasa, ca în toate satele românești, când e război se pleacă și când e pace se vine...

Spre sfîrșitul lui aprilie, ne-a vizitat la redacție un bărbat nu tocmai tînr, trecut prin multe, prin întâmplări mult mai multe decît încap într-o viață obișnuită de om, și ne-a invitat să-l însoțim în satul său natal, Brusturoasa, pe Valea Trotușului, în Carpații Orientali. De ce? Pentru că în Brusturoasa, poate mai mult decît pe alte meleaguri, sătenii cunosc foarte bine și prețul războiului și prețul păcii, și în lumea aceasta, în care armele, din nou, au început să nu mai aibă loc în rastele, ei vor să trăiască în pace. Nu am mai avut încotro și l-am însoțit...

Demult, cînd nici vorbă n-ar fi fost cum că maică-sa ar putea să se prăpădească, Ion Moghior Lăboșel din Brusturoasa a aflat: după datină, fiind cel mai mic dintre fiii și fiicele lui Ianoș și ai Ienei Moghior Lăboșel, al treisprezecelea din toți, s-ar fi convenit ca tocmai el să rămînă jur-împrejur de părinții ajunși la mai puțină putere. Dar nu a fost să se întimplă astfel. O dată a plecat din sat înainte de război, cînd se îmbolnăvise de o smînteală ciudată și cînd, chiar din cauza aceasta, și fetele și femeile din Brusturoasa începuseră să-l cam ocolească, dacă nu de-a dreptul, piezis. A plecat la Comănești și s-a întors înșurat cu o femeie cu mult mai frumoasă decît cele rămase în sat. A mai plecat o dată cu războiul, în uniforma artileristilor de munte, și a mers, a tot mers, pină cînd l-a apărut în priviri căciula din zăpezi scintelitoare a muntelui Elbrus. În sfîrșit, a treia oară s-a dus să se amestece în vîltoarea învălmășită a țării recuprinse de pace, a coborît în mine, la Asău și Leorda, a făcut-o pe trepădușul care căra cărți pe lingă fosta editură **Cartea Românească**, a trudit și prin fabrici de bere și singur mărturiseste că e de speriat cum se înmulțesc și se extînd aceste fabrici de bere cînd este pace și timp frumos deasupra berăriilor cu mesele scoase la stradă, a spart lemne cu ziua pe la fel de fel de mahări bucureșteni. Da, a fost și tăietor

de lemne la domiciliu, dar, cum îi place să spună, a fost tăietor de lemne cu telefon, căutat de clienți cum sînt căutate astăzi stațiile de taxiuri sau casele de comenzi... Și a revenit în Brusturoasa abia azi, cînd pacea e încă pace, cînd încă e timp frumos deasupra livezilor date în floare, însoțit de reporterul care semnează această cronică melancolică a satului său. Și din Ghimeș, prin Palanca, ajungem în Brusturoasa din casă în casă, însoțindu-ne ca tusea cu junghiul, pină cînd reporterul nu s-a sfiit să-i strige călăuzei sale de ocazie: „Taci, te rog! Dacă mai scoti o singură vorbă, mototolesc toate hîrțile pe care îi-am notat balmăjile și le azvirlu de-a dreptul în Trotuș...” Nici nu mai puteam respira. Imi făcuse capul calendar, sărise pe mine, cu vorba, cum sare un hoț înaintea unui drumet solitar, hotărît să-l dezbrace de toate amintirile anterioare călătoriei...

Și la Brusturoasa, ca în toate satele românești, cînd e război se pleacă și cînd e pace se vine... A fost pace cîndva, și s-au ivit pe aceste meleaguri lucrători italieni și bulgari, să muncescă la calea ferată menită să lege Moldova și Transilvania, prin cea mai înaltă trecătoare din Carpații Orientali. Cei dintii erau pietrari pricepuți ca nimeni alții în tunele, viaducte și poduri, iar ceilalți — săpători de pământ. După ceasurile de muncă, se readuna toți din lungul terasamentelor stropite din belșug cu sudoare: italienii petreceau cu vinuri aduse din vale, din Adjud și din Panciu, cîntînd tarantele repezi, săltate, iar bulgarii, tăcuti, încrîncenați de mirajul procopșirii, care bîntuie singele tuturor popoarelor tinere, nestiind încă ce înseamnă să ai totul și să pierzi totul, se chiteau pe mămăliga tăvălită în zeamă de ardei iute și îndesau bani soioși în chimirile late. Dintre ei, cei mai mulți s-au risipit în lume, apoi, dar cei mai deștepti au rămas, pentru că aici era pace, ca înaintașii lui Dumitru Stoian sau ca italienii din neamurile Biagini, Zambotte și Negri, printre urmașii lor de acum nu-

mărindu-se un Vittorio și un Sebastiano, un Albini și un Atilio, adunați aproape toți cu două-trei rînduri de case mai jos, chiar în Agăș.

Intr-adevăr, așa este pe aceste meleaguri, cînd e război se pleacă și cînd este pace se rămîne. Sau se vine, întocmai cum au venit peste granița nedreaptă de altădată, dinspre Ghimeș spre Palanca, Brusturoasa și Agăș, strămoșii înșiși ai lui Ion Moghior supranumit Lăboșel: pentru că dincolo de hotarul de atunci, în imperiu, sunau trîmbițele războiului, bunicul după tată al lui Ion Moghior, Eroș Gaspar adică, originar din Izvorul Oltului, a dezertat din armata austro-ungară, cam prin anii domniei lui Vodă Cuza, și s-a stabilit în Palanca; sîrînd din Palanca în Brusturoasa, fiul aceluia a mai făcut un pas înainte în țara lui nouă, adică acest fiu al aceluia, dogar și morar, Ianoș Moghior Lăboșel pe numele lui, după cum i-au spus oamenii și după neamul din care s-a tras și după apa în marginea căreia și-a durat casa, și-a luat nevastă din Ghepița-Pajiștea, cîtun cu numai patru-cinci case atunci, nevastă din neamul lui Ghiță și Toader și Girtu Românul, neam în care dibuim și un bărbat pe nume Tătaru, miruit cu numele ăsta poate într-o vreme mai veche, cînd numai pace nu fusese în Carpații Răsăriteni. Și împămîntenit a rămas, aici, pe valea aceasta nu prea largă a Trotușului, între munții Cotumba și Ciudamir. Puțin i-a păsat că oamenii îi schimbaseră cu de la ei putere numele moștenit de la Eroș Gaspar. Dogarul și morarul Ianoș Moghior Lăboșel a fost întotdeauna incredîntat că nu numele îl face pe om și această credință a transmis-o urmașilor lui, care, fii, nepoți și strănepoți, sînt astăzi vreo 150 cu toții. El, care nu luase niciodată arvună fără să împlinescă ciubărul promis...

La vreme de război, se moare și cînd se pleacă, se moare și cînd se rămîne, se moare și cînd se vine. Nu-i mai înșirăm pe toți eroii Brusturoasei risipiți prin mormintele cimitirelor înșirate de la un capăt la altul al continentului. Dar peste

cei ce au rămas și au pierit în vîl războiului nu se poate trece ușor. Ion Roșu, Tina V. Matei și Mihai T. Catinca I. Socaci și Neculai Ion A. lesei, în octombrie 1916, „au preferat tura și moartea prin sabie” decît s-pe călăuzele inamicului patriei lor ridicat și în amintirea lor un mont nu prea falcic. În jur — mult mai morminte decît nume săpate în fiind de fapt de la sine înțeles că riele seceră mult mai multe vieți dec lua sub aripile lor de marmură i mentele. Și peste toate, uncori, la de război, se și vine în Brusturoasa nu cu prea mult noroc. De pildă, lui, Liviu Rebreanu, sublocotenentul cînd a tentat să dezerteze și să frontal la frații lui de singe și ne sfîrșit-o în ștreang, la 14 mai 1917, poalele unei păduri dintre Palan Ghimeș, într-un loc în lumina cărui lent în ruină cazărnilor de pe gran demult. „Patria recunoscătoare nu uită”, zicem și noi odată cu înscroită în piatra nesimțitoare a mon tului, și atunci cînd i-au fost străoasele, în '22, în cripta în care și albesc, Niculiță Țăranu și vărul Nicolae din Simbrea au fost cei purtat drapelul patriei lor reintregit între cortegiului îndoliat. Și uncor numelele stau chiar pe nimic, adî trufie și vînt. Cum e și leul acest piatră, din capul satului Brusturoa care unii l-au întors cu botul răsărit, pe care alții l-au întors ap botul spre apus, azi așa, miine tot pină cînd oamenii l-au uitat în par. Pină cînd oamenii au înțeles că a t pace nu înseamnă a privi cînd colo dincolo, cu o speranță a cărei imi întruna depinde de alții. A trăi în înseamnă a privi, înainte de toa tine...

E vineri, zi de post, și călăuza m aceste meleaguri poartă în ranită d piine cumpărată în Ghimeș și o stîc vin. Ne asezăm pe scena joasă de cărei înălțime puțină, la ziua ei copiii din satele de jur-împrejur versuri și cîntă o patrie nemuritoare umbră unui salcim rătăcit printre facem piinea felii și Ion Moghior, netezește cu degetul buza paharelor fierbîntate de soare. Piinea e piin toate piinile, iar vinul e fetească dinspre Bacău, de prin Podul Turcu drept, amintirea turcilor s-a ster memoria oamenilor, dar nu ar fi de rare ca încă din vremea navelei de să dănuie în oameni puterea de a d vizionari cînd începe să miroasă a de puscă. Adică puterea de a privi departe. Cum s-a întimplat și atunci au intrat și hitleristii în Danzig și o femeie de tot neșcolită, simplă d-

Salon de primăvară la Șiria

s femeile. La
ia cu secerea,
pcoltau ca pe
i la genunchi?
de apele Ji-
mort dacă aici
scolesc munca
n-ar fi oa-

lorări, când Jijia și Prutul nu vor mai
inunda, în câteva zeci de ani pe aceste pă-
mânturi va apărea bogăția. Oamenii de
aici își vor permite să placheze digurile
cu marmură și să le înfrumusețeze cu sta-
tui. Cu Afrodite! Statui care, înainte de
toate, vor reprezenta țărâncile-mame.
Afrodite de un fel special! (Constantin
Verdes, activist de partid)

Fără îndoială, oamenii agriculturii din
Grozesti, Gorban, Holboca, Răducăneni
cred în viitorul lor. Și că au de ce să
creadă rezultă nu doar din spusele lor, ci
din faptele lor, din rezistența lor pur și
simplu eroică, din rezistența lor repetată
de-a lungul timpului, față de o natură dar-
nică dar și nestatornică.

De aceea, să încercăm să ne închipuim
câtă bucurie trebuie să fie în sufletele
acestor oameni care au trăit și au muncit
în condiții cu totul speciale, să încercăm
să ne închipuim în ce proporție trebuie să
le fi crescut încrederea în viața de mine,
acum după ce, cu prilejul vizitei de lucru în
județul Ilfov, tovarășul Nicolae Ceaușescu
a recomandat să se revadă întregul plan
de îmbunătățiri funciare pentru anii ur-
mători și să se treacă de urgență la ela-
borarea unor lucrări similare și în luncile
Jijiei și Birladului.

NELU IONESCU ■
Fotografie de GH. AMUZA ■

ce

ca să ne sal-
i, la Grozesti,
citori și soli-
șef la C.A.P.

ză 14 bărbați
un fel de ind
ținind recolte
ul biologic al
lizat producții
r. (Sorin Bu-
intele C.A.P.

de hidroame-

avastă ca toate nevestele locului, Ileana
Martin, și-a dezleat basmaua, și-a
urat părul în dimineața rece a unui
război și a zis: „Ne vor arde iar
le, ca în '16...” Și a avut dreptate,
iziunea ei sumbră s-a împlinit întoc-
: 120 de case au ars în satul ei, Brus-
asa, le-au ars gospodărilor până și
i, în lant... A fost rasă de pe fața
intului jumătate din gara din Ghimes,
gara din Brusturoasa s-a mistuit pe
-ntregul. Au fost aruncate în aer și
urile peste Troțuș. Și, după toate, tir-
alături de oasele mortilor care au
erat moartea decît s-o facă pe
izele dusmanilor, alături de oasele
xotenentului Emil Rebreanu, mîn-
lîntre Palanca și Ghimeș a cuprins în
ericul lui de sub brazi și oasele altor
e ostași, fără nume, dintr-o oaste care
nai călcase pînă atunci pe aici. Și de
de unde se odihnesc în pămînt cîtean
vreo trei sau patru armate, din poartă
oartă, ne mărunțim călătoria printre
iri și gospodării sortite în sfîrșit păcii.
igăm la poartă pădurarului Toni
iun, ne invităm nedumeriti prin
a pustie, stăruim în fața ușilor des-
e la perete, dar fără noroc. În dimi-
a aceasta, pădurarul bate pădurile
șesului, îndeletnicindu-se uneori și cu
iri ciudate: „într-o lume în care atît
ulte s-au întors cu picioarele în sus
u capul în jos, nu jivinele codrului
la om, ci omul a ajuns să sară în
inul lor, să le țină în viață... Mai la
potcovarul Iuliu Oprea crede că
e bine cîtă vreme mai sînt aici pe
e. Și mai la vale, lemnarul Stefan
lo măsoară și croiește drcurile căru-
pe care tot Iuliu Oprea le leagă în
Dincolo, peste cîteva garduri, bătri-
Petre Tunaru, om cu nume predesti-
ca artilerist a făcut două războaie
și istovitoare, tot răsfățat și astăzi
de istorie ale neamului său, stă-
d să tragă din ele istoria mai mică,
nu mai puțin furtunoasă, a satului
de bastină. O, ce viață de om... Nici
an Baronescu nu este acasă, e plecat
în fin, sus, pe deal, acolo unde se
ă depărtat în privire suvite clătinate
um. O, Doamne, ce viață a avut și
l acesta, pînă cînd s-a hotărît să nu
pună picătura de băutură pe limbă!...
! Apoi alt popas, alături de doi bărbați
se răsucește parcă fără rost în mij-
drumului. Ion Botezatu e veteran
primul război mondial, Gheorghe
ă e veteran din al doilea război mon-
dar astăzi parcă n-ar mai face răz-
e, acum, în amiaza aceasta fierbinte,
ă ar fi mult mai bine dacă ar bea
eună cite o halbă de bere rece. Și
întilnit amîndoi în răsucea prăfuită
qui drum răsucit printre case, chib-
d; sau la deal, sau la vale?... O, ce
i de oameni... Taci, te rog... Despre

Dumitru Stoian am mai spus cite o vorbă
sau două... Urmind apoi un fir întortocheat
de cărare ajungem și la casa lui Ion
Neagu. Recunoaște că nu s-a născut pe
aceste meleaguri, „s-a măritat” aici cu
Săndica. Și ride lung, intruciva vinovat.
Știi de ce? Taci, te rog... Prin curtea lui
Dumitru Iuliesca, printre ciini care latră
ispitiți de artag, cădem din nou pe asfal-
tul soselei, chiar în roata de oameni
cărora arc să-i spună ceva dirigitate pos-
tei, Horia Dumitru. Alți oameni, alte
vorbe... Cum, despre Ștefan Gabor Mari
n-ai auzit? În urmă cu vreo 60 și ceva
de ani a fugit de vreo trei ori din lagăre-
le de prizonieri din Germania, Prin Aus-
tria, o vreme, ca să poată trăi, morar s-a
făcut și așa a scăpat, cu fața ascunsă în
praf de făină... Și cum, n-ai aflat dum-
neavoastră nici de Ghiurcă al lui Iștan,
veteran din '77, din '13, din '16?... Trăies-
te? !... Trăiește pe dracu'. Cum să trăias-
că? Cît putea să trăiască? Dacă s-a pră-
pădit el și preotul Nicolae Teodorescu,
care a îndrăznit să tragă cu pusca în cer,
într-un Dumnezeu în care n-a mai crezut
cînd i s-a dus lui feciorul... Dar Vasile
și Iftimie Dumitru, frații aceia de se
ceartă de vreo 30 de ani, se mai ceartă?...
Pe ce? Vrei să-ți spun? Taci, te rog! Dacă
mai scoți o singură vorbă, mototolesc
toate hirtile pe care ti-am notat bîmăje-
lile și le azvîrlu de-a dreptul în Troțuș...
Nici nu mai puteam respira.

Și cu toate acestea, Ion Moghior Lă-
bosel n-a tăcut nici atunci. Mai avea ceva
important să-mi comunice, și anume
cuvîntarea de cîteva rînduri pe care el
singur o alcătuisese, ca să fie rostită de
cineva cînd va trece el dincolo, și e lim-
pede că nu l-am mai putut împiedica să
vorbească. Cînd am auzit și de asta, parcă
m-a secerat cineva cu un resteu peste
timplă... Doamne sfinte, uite ce năzdră-
văni au ajuns să-i treacă lui Ion Moghior
prin cap! Dă-i drumul, dar scurt... Scurt,
scurt de tot. Și începe: „Sufletul, se zice,
va merge pe unde ai mers tu în viață și
eu, în război, multe locuri am mai umblat
și văzut, așa că ieri sau alaltăieri, tre-
cînd eu prin poiana din spatele casei lui
Ionică al lui Imbrea, ce mi-am zis: cînd
va fi să plec, să nu mai îmi umble sufletul
pe unde am umblat, s-o ia pe pîrîu
spre deal, spre podiș, să iasă la deal pe
la Poiana Bozului, cărarea a treia, și să
stea să se odihnească în tîul acela de
fagi, unde în urmă cu patruzeci de ani și
ceva hălăduim cu frații Gheorghe și
Costică, să ajungă apoi pînă la stîna mică
așezată chiar pe Bungeac și să se răsuc-
cească apoi spre Ghimeș, Palanca, Târ-
hoas și Ciudamir, iar către Agăș să pri-
vească înspre Șolintar și Cristia, și în veci
să nu mai plece de pe aceste meleaguri...”
Atît? Atît... Și acum taci? Acum taci!

MIHAI PELIN ■

În Șiria lui Slavici, un localnic ne-a
povestit o intimplare al cărei erou a fost
el însuși. Nimic senzațional, și totuși...

— Ne pricepem la agricultură prin par-
tea locului. De milenii. Numai în ultimii
ani, C.A.P. Șiria a fost distinsă de patru
ori cu Ordinul Muncii clasa I. În tot
județul nu veți găsi atîtea motoare elec-
trice în gospodăriile oamenilor cite se
află la noi. Plus sere de sticlă, solarii cu
polietilenă, două recolte de legume pe an:
salată verde, gulii, varză, apoi ardei, roșii
Aurora și multe altele. Muncim din greu,
dar cîștigăm bine. Eu înșimii mi-am putut
cumpăra una din cele mai frumoase case
din sat, șase camere, vie, grădini pe
coastă — un vis. Ce și-ar mai putea dori
omul? Ei bine, nevasta nu a fost mulțu-
mită și m-a convins s-o vind. Nu fiindcă,
ferească sfîntul, ar fi avut fumuri de
mărire — sîntem oameni simpli, munci-
tori — ci fiindcă nu-i dădea pace obi-
ceiul pămîntului, care îi zvîcnea în singe.
Mi-a spus: „Nu e bine. O casă trebuie
s-o ridici tu de la temelie, ca să lași ceva
în urma ta.”

Ce este azi Șiria? Ce a fost ieri, ce va
fi mine. Desigur, viața merge înainte, oa-
menii construiesc, viscăză, gîndesc altfel,
dar dîncolo de vîlmășagul vremii, șirienii
vor continua să-și învețe copiii că „nici
aceea nu e o familie care în timpul vieții
nu reușește să-și ridice o casă”; vor con-
tinua să poarte în ei acel simț al dealului
și al viei care este propriu Podgoriei Ara-
dului; se vor mîndri, și pe drept cuvînt,
că Șiria este „satul cu statui”, poate sin-
gurul din țară cu patru busturi monumen-
tale, ale lui Eminescu, Slavici, Ion Russu
Șirianu și dirijorul Nicolae Ștefan, cărora
în curînd li se va adăuga un al cincilea,
al compozitorului Emil Montia, un fiu al
acestor locuri. Și indiferent de blocurile
ce se vor construi, comuna va fi în con-
tinuare privegheată de pe înălțimi de
ruinele bătrînei cetăți, unde se spune că
s-ar fi găsit cărămizi de fîntînă cu insem-
nele celei de-a XIII-a legiuni romane.
Dealtfel, încă la începutul secolului al
XIV-lea, Șiria era cetate regală cu gar-
nizoană. În imediata apropiere a ziduri-
lor fortăreței peste care s-a asternut col-
bul vremii se înalță reuleu de televiziune,
întruchipînd pregnant reuleu generațiilor,
îngemănarea permanentă dintre tradiție
și inovație. Dealul și via, imuabilă ca și
cerul, faptele din trecut, pasiunea gospo-
darului de ieri, de azi, de totdeauna de
a planta și a construi pentru urmași, dra-
gostea de cultură, care în satul lui Sla-
vici capătă parcă o rezonanță aparte, din
toate acestea s-a plămădit Șiria.

ȘIRIENII AU UN AL ȘASELEA SIMȚ: AL DEALULUI ȘI AL VIEI

Traian Cheverșan, președintele consi-
liului comunal de educație și cultură so-
cialistă, om cu reală vocație de animator
și pasionat pictor amator, ne spune:

— Intenționăm să deschidem aci pri-
mul Salon sîtesc de artă plastică din țară,
un salon ca la carte, cu jurizare din alte
localități, invitați profesioniști, catalog cu
fotografii, afișe, ștampile confirmînd ac-
ceptarea la expoziție. Dispunem și de săli
potrivite, în localul Muzeului memorial
„Ioan Slavici”, în fostul palat al baronului
Bohuși. Ne-am gîndit la salon nu din
ambția gratuită de a imita cu orice preț
orașul, ci din dorința de a-i încuraja pe
creatorii locali de artă plastică — și ei
nu sînt puțini — și mai cu seamă de a men-
ține și ridica tot mai mult prestigiul cul-
tural al Șiriei. Știați oare că școala din
Galșa, care aparține de comuna noastră,
a împlinit recent 250 de ani de existență
ca școală românească? Corul sîtesc în-
ființat de Nicolae Ștefan a depășit și el
suta de ani. Cît despre cele patru statui
din parc, ele nu au fost ridicate ca să
figureze la capitolul „realizări” în vreun
plan de muncă oarecare; noi vrem ca tin-
nerii care trec zi de zi pe lîngă ele să se
simtă mîndri de trecutul comunei, de căm-
turării pe care ea i-a dat (în paranteză
fie spus, în Eminescu noi cîntîm și pe
marele prieten al lui Slavici), deoarece
numai astfel creația viitoare a tinerilor,
indiferent de domeniu, va căpăta sens și
plinătate.

Pendularea continuă, tonică, dintre tre-
cut și viitor nu trebuie să estompeze pre-
zentul acestei așezări, cea mai mare din
Podgorie, în care muncesc laolaltă, ală-
turi de români, 1300 maghiari și 1200
germani. Este un puternic centru agricol,
cu șase C.A.P. și cinci ferme I.A.S., că-
rora consiliul agroindustrial recent înfiin-
țat le dă un nou impuls.

— Se urmărește — explică primarul
Ioan Fălcan — amplasarea mai judicioasă
a culturilor, fără a se face vreo distincție
între C.A.P. și I.A.S., pe sole de cite
800—900 ha, precum și o mai bună spe-
cializare. Pînă nu demult, existau la noi
unități care practicau și zece culturi. În
detrimentul unei înalte productivități.
Acum, tendința este spre specializare și
concentrare. De pildă, C.A.P. Podgoria

cultivă numai griu, porumb și sfeclă-de-
zahăr. În pîis, consiliul intercooperatist
se preocupă de concentrarea cit mai judi-
cioasă a forțelor mecanizate și de execu-
tarea lucrărilor pe formațiuni mari. Foarte
recent s-a creat în cadrul acestui consiliu
un sector de chimizare și erbicidare, de
care ne legăm mari speranțe. Trebuie să
recunoaștem că nu arareori îngrășămin-
tele se aplicau cam la voia întîmplării,
în sensul că nu se ținea suficient seama
de structura diferențiată a celor 9000 ha
teren arabil și 740 ha viță-de-vie de pe
raza comunei. Aceasta nu neapărat din
incompetență, ci din cauză că fiecare uni-
tate în parte, C.A.P. sau I.A.S., nu avea
posibilitatea tehnică să efectueze analize
amănunțite ale solului. Dar, cum spu-
neam, s-a creat un sector unic de chimi-
zare și erbicidare. Ne-a și venit un spe-
cialist, inginerul Ioan Secheșan, reparti-
zat de Direcția agricolă județeană, vor
sosi și alții.

— Șirienii au un al șaselea simț: al
dealului și al viei. Cel puțin, așa am fost
asigurați. Așadar, ce noutăți la vie?

Tot în cadrul consiliului intercoope-
ratist s-au creat recent secții specializate
de mecanizare în viticultură, pe bază de
intrajutorare între unitățile de stat și
cooperatiste. Rezultatele s-au văzut încă
din toamna aceasta, cînd producțiile au
fost mai mari ca în alți ani — în medie
8500 kg/ha la struguri. Va trebui însă să
luăm măsuri pentru a realiza sarcinile în
zootehnie, capitol la care sîntem defici-
tari, — la lapte și la carne —, să specia-
lizăm unitățile. În prezent, mai fiecare
unitate posedă vaci de lapte, ovine, tine-
ret bovin, porci, dar credem mai rati-
onal ca, în funcție de condiții, să se spe-
cializeze, unii să crească ovine, ceilalți
tineret pentru reproducție, alții vaci de
lapte etc.

Așadar, agricultura Șiriei se moder-
nizează, ca și comuna însăși. Pe străzile
pe care, pînă acum cîteva ani, nu existau
decît două case cu etaj — fostul palat al
baronului Bohuși și o bancă — azi, cînd
am venit la dumneavoastră, am numărat
vreo 30.

Din păcate, ducem lipsă de mijloace
tehnice de construcții pe măsura dorinței
noastre și a minii de lucru disponibile:
avem zidari, zugravi, tîmplari, tîncighii
iscușiți și o carieră de piatră prin apro-
piere, dar continuăm să construim mai
mult cu mistria și cu roaba. Grutăți tre-
cătoare, dar deocamdată ne zbatem „în
suc propriu”. Și totuși ne modernizăm rap-
pid. Curînd vom avea și prefix telefonic,
în 1982 va fi dată în folosință o fabrică
de tricotaie, în viitorul cîincinal vom in-
troduce apă curgătoare, iar în centru —
sens giratoriu.

SENS GIRATORIU ȘI PREFIX, ȘI O LECȚIE DE ISTORIE PESTE VEACURI

Așadar, sens giratoriu și prefix în pa-
triarhala Șirie a lui Slavici... Principiul
nu constă însă în aceasta și nici în blocul
de 18 apartamente în curs de construc-
ție, nici în noile magazine, ci în faptul
că Șiria se înnoiește rîminînd ea însăși.
Copiii și tinerii în blugi se descoperă în
fața celor patru statui, cînstesc cultura,
lupta înaintașilor pentru libertate, iar pri-
ma lecție de istorie o află în Muzeul „Ioan
Slavici”, unde între alte exponate va-
loroase, adunate pe tot cuprînsul țării
de inimoasa muzeografă Ileana Florea,
pot citi și acest document cu file îngalbe-
nite, din „Munții Apuseni în 1 Decembrie
1893”. O scrisoare adresată de sute de
moți lui Slavici:

„Ilustre Domnule,

Munții Apuseni întotdeauna au fost
leagănul mișcărilor naționale. Iar bărba-
ților cari pentru popor au luptat, dra-
goste mare le-a păstrat.

Cu peana Domniei-Tale ageră și inima
caldă luptînd pentru binele poporului Ro-
mân, ai drept la iubirea tuturor Români-
lor.”

Urmează, pe pagini întregi, semnăturile,
unele indescifrabile, altele clare, crestate
adinec, parcă dăltuite în piatră, volute ca-
ligrifice ce nu pot ascunde neobișnuința
cu condeiul. Semnează foști tribuni ai lui
Iancu, plugari, mineri, preoți, învățători,
„metalurghi” din Abrud, Bucium, Roșia
Montană, Cîmpeni, cizmari, țărani care
adaugă cu mîndrie după numele lor: „din
familia lui Horia”, „din neamul lui
Cloșca”, un cîntăreț de strună (duminică)
și miner (în restul săptămîinii), ciubărari
din Vidra Iancului, un „magistru postal
și telegrafist”, un „zidariu”, precum și
„nepoți ai lui Simeon Pripon, fabricant
de tunuri de lemn la 1848 în Cărpiniș”.
Ei sînt istoria vie, contemporanii noștri, și
continuă să-și învețe pe șirieni, pe noi toți
că în scurta-i viață omul trebuie să-și
construiască o casă, a sa, a neamului, s-o
ridice în libertate, de la temelie, cu mîi-
nile sale, pentru a lăsa ceva urmașilor.

LIONEL NIȚESCU ■

Din acest mai capricios, rece, crăpat, Ana Elena Catană nu va mai răspunde la telefonul revistei Flacăra și scrisorile sutoilor și miilor noștri de corespondenți nu vor mai trece prin mințile ei. A fost ani la rând secretara publicației noastre, și-a confundat viața, până la distincție, cu destinele acestei publicații și, cultivând relația civilizată cu semenii, a știut să imprime o superbă tandrețe urei indeletnicirii în care rigoarea profesională poate aluneca repede spre mecanica ostentivă a gestului plictisit. Cu alte cuvinte, a fost unul dintre acei oameni minunați al căror anonim face parte integrantă din cimentul temeliiilor presei și fiecare dintre noi îi datorează mult mai mult decât un gând pios. Nu o vom uita niciodată.

U.J.C.C. Mehedintzi: „La scrisoarea adresată revistei „Flacăra” de tov. Gheorghe Babescu și alți 12 locuitori din satul Mălarica, comuna Podeni, județul Mehedintzi în legătură cu reînființarea cooperativei de credit în comună, vă comunicăm: Pentru operațiunile ce se efectuau de fosta cooperativă de credit Podeni, cooperativa de credit „Dunărea” Drobeta-Tr. Severin a stabilit în comuna Podeni un punct de încasări și plăți, cu program de funcționare în două zile pe săptămână. Astfel membrii cooperatori din amintita localitate nu trebuie să se mai deplaseze la Drobeta-Turnu Severin pentru asemenea solicitări.”

Sintem un colectiv format din oameni ai muncii care lucrează la marele complex hidroenergetic de pe Olt și Lotru-Brădisor. Locuim în colonia Păușa mai bine de 100 de familii, colonie ce se află așezată peste apa Oltului, față în față cu stațiunea Căciulata. Sintem aici de aproape un an de zile și avem mari necazuri cu urmărirea emisiunilor TV din cauză că nu avem vizibilitate la releu. Rugămintea noastră este să ne ajutați ca aceste rinduri să parvină organelor în drept, cu speranța că vor avea ecou. Așteptăm deci un releu ajutorător care să ne scoată din impas. (Grup de oameni ai muncii, Călimănești, colonia Păușa)

Consiliul popular al sectorului 5 București: „In scrisoarea sa, Georgescu Veronica de pe strada Costache Negri nr. 2 sesizează că îi plouă în apartament, fiind nevoită să stea cu găleți și ligheane când plouă afară. S-au dat dispoziții Centrului 2 I.C.R.A.L. Cotroceni să se ia măsuri de înlocuire a tablei în blocurile unde este spartă și să întocmească formele legale pentru recuperarea cheltuielilor cauzate de distrugerea învelitorii de tablă și a jgheburilor.”

Subsemnatul Marghiol Vasile din Pitesti, bd. Republicii 38, bloc 2, scara B, apartamentul 16, vin la dv. cu o problemă care ne crează nouă, celor care prin natura serviciului călătorim mult, nenumerate greutăți. Este vorba de modul de călătorie pe C.F.R. în trenurile personale pe trasee lungi. Normal ar trebui să aibă în componența lor 2-3 vagoane compartimentate și cel puțin unul de clasa I. În prezent sint toate necompartimentate, lipsa confortului simțind-o pe pielea noastră, indiferent dacă am luat bilet la clasa I sau a II-a.

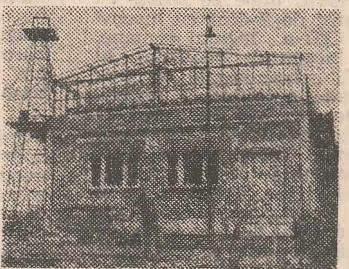
Consiliul popular al sectorului 4, București: „Urmare a scrisorii adresată revistei „Flacăra” de Vlad Alexandru, referitoare la starea imobilului din str. Duminicii nr. 15, vă comunicăm: În urma verificărilor și constatărilor făcute pe teren, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 4 a aprobat efectuarea formelor de casare a imobilului, atribuirea unei locuințe din fondul locativ de stat, corespunzătoare familiei petentului, precum și curînderea în proiectul de decret a demolării imobilului în 1980.”

Sintem surprinși de răspunsul G.I.G.C.L. Brașov, apărut în „Flacăra” nr. 15 din 10 aprilie 1980. Și pentru că el conține multe neadevăruri, venim cu unele precizări. Nu este revizuită și nici reparată instalația sanitară de canalizare, după cum I.C.R.A.L. Brașov nu a executat nici până la această dată curățirea aparatelor contra-curent, cu toate că pentru această operațiune s-au emis comenzi forme în nenumărate rinduri. Am mai întrebat I.C.R.A.L. de ce centralele termice aflate în exploatarea dumneor nu

au asigurat și nu asigură în mod corespunzător încălzirea apartamentelor cit și apa caldă menajeră? (Asociația locatarilor nr. 3 Brașov)

Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant Intreprinderea „23 August”: „Privitor la scrisoarea tov. Pipera Vasiliță, om al muncii la Intreprinderea „Republica”, care solicită sprijin în obținerea unei aprobări de a traversa intreprinderea noastră, vă comunicăm: Organele locale ale sectorului 3, pentru a veni în sprijinul oamenilor muncii care trebuie să traverseze cartierul Duesti spre bd. Republicii, la intreprinderile Republica, Progresul, Postăvăria română s.a., au executat un drum prin spațiile I.M.U.A.B.-ului, situat la circa 200-300 m de la poarta intreprinderii noastre.”

Vă scriu în numele tuturor navetistilor de pe ruta Craiova - Calafat. E vorba de suspendarea trenului de călători cu plecarea la orele 14,12 din stația Craiova. Ni s-a explicat că această măsură ar fi urmarea nerentabilității amintitului tren. Motivație cu totul neîntemeiată, deoarece trenul cu pricina este cursă muncitorească, neducînd deci lipsă de călători. (Păunță Dumitru, Poiana Mare, Dolj)

Pe strada Lacului, în localitatea Băicoi de Prahova, o imagine ti se impune cu pregnanță: o casă la rosu îți apare cu acoperiș de sticlă. Privind mai atent descoperi de fapt, acolo, pe casă, o adevărată grădiniță suspendată. Este sera a doi harnici gospodari ai locului - Vlad Coman, maistru la secția de gaze a orașului, și Ion Crăciun, strungar la Schela Lilesti. Pe o suprafață de 120 mp, sub cupola de sticlă găsești roșii în pirg, ceapă verde, ardei iuți, răsaduri de tot felul ce-si așteaptă transferul în grădini. (Iorn Popescu, Ploiești)

Comitetul Uniunii sindicalelor din transporturi și telecomunicații: „La sesizarea tov. Petrescu Ion, în urma cercetărilor întreprinse s-a constatat că tovarășii din conducerea santierului L.C. 1 au interpretat gresit o măsură luată de comandamentul de deszăpezire cu privire la participarea muncitorilor la acțiunile de înlăturare a zăpezii. Conducerea Diviziei de linii a Regionalei C.F. București a luat măsuri de restituire a sumelor reținute de la toți cei 56 de muncitori aflați în această situație.”

Vă comunicăm despre felul în care cei de la Oficiul P.T.T.R. Bolintin Vale înțeleg să difuzeze abonamentele la reviste și ziare. La 15 octombrie 1979, unitatea noastră a făcut abonamente pentru 1980 la „Scinteia”, „Flacăra” și „Pentru Patrie”. Chitanțele

noastre stau mărturie în acest sens. Numai că în cele 5 luni care s-au scurs n-am primit decît 3 reviste „Flacăra” și nici un număr din „Pentru Patrie”. (Casa de ajutor reciproc a pensionarilor, comuna Bolintin Vale, Ilfov)

Consiliul popular al municipiului Oradea: „Privind sesizarea unui grup de cetățeni de la Direcția apelor Crisuri, referitoare la circulația autobuzelor, vă comunicăm: S-a transmis dispoziția conducerii de la Intreprinderea județeană de transport local Bihor pentru îmbunătățirea frecvenței autobuzelor existente, prin eliminarea stațiilor la capetele de linii. În prezent, liniile 11 și 11 bis sint deservite cu 6, respectiv, 2 autobuze, care circulă cu o ritmicitate de 7, respectiv 15 minute. Pentru îmbunătățirea în continuare a deservirii populației cu transportul în comun, se studiază decalarea începerii programului de lucru la unitățile din zonă.”

În sectorul 2 București există o străduță, Cărăușilor, ce leagă strada Baicului de strada Fintinica. Datorită lucrărilor de pe soseaua Pantelimon, străduța noastră a devenit o adevărată... arteră principală în sensul că pe ea circulă zilnic de la orele 4,30-22,30 tot felul de mașini: automacarale, autobuze pasageri, mașini T.I.R., tractoare cu remorci, mașini Transcom, autocamioane, autocisterne, motocicletele ș.a. Din cauza suprasolicitării, strada noastră a început să se deterioreze, nemaivorbind de calvarul locatarilor ei din pricina zgometelor de tot felul. (Stănculescu Ion, str. Cărăușilor 42, sector 2)

Ne-am adresat în două rinduri Grupului de santiere construcții forestiere și industriale Cluj pentru eliminarea unor deficiențe la blocul cu 8 apartamente din Gilgău: în august și în decembrie '79. Făceam încă de pe atunci sublinierea că nu funcționau instalațiile de apă și unele instalații electrice din apartamente. Situația se prezintă și acum la fel: cele 30 de persoane ale blocului sint nevoite să-și aducă apa necesară de la mari distanțe. Poate de această dată tovarășii amintiti se vor dovedi mai receptivi față de necazurile noastre provocate de indolența dumneor. (Locatarii blocului din Gilgău pe Someș, județul Sălaj)

Direcția generală a postelor și telecomunicațiilor: „Privind sesizarea tov. Bogdan Victoria din Bacău: Pe 24 ianuarie 1980 Oficiul P.T.T.R. Bacău - de care aparține petenta - nu a primit de la București nr. 4 al revistei „Flacăra”, motiv pentru care unii abonati au rămas neserviți. Urmează să li se restituie contravaloarea revistei neprimite. Cerem scuze că s-a produs această neregulă.”

Comitetul județean de cultură și educație socialistă Sibiu: „Privind memoriul scris în numele Comitetului de inițiativă al topircenilor din Sibiu pentru sprijinirea satului natal, prin care se solicită sprijin pentru ridicarea unui monument al eroilor în localitatea Topircea județul Sibiu, vă comunicăm: La solicitarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă Sibiu, Consiliul Culturii și Educației Socialiste ne-a comunicat avizul favorabil privind realizarea obeliscului pentru eternizarea eroilor topirceni care s-au jertfit pentru independența și libertatea patriei în localitatea Topircea.”

Oficiul farmaceutic Iași: „La sesizarea trimisă revistei „Flacăra” de tov. Boanghiș Vasile, domiciliat în Pascani, vă comunicăm: I s-a expedit petentului la farmacia nr. 15 Pașcani de pe strada Gării, blocul G1, gumă dentară necesară fixării protezei.”

Sintem locatarii blocului 10 A din strada Dristorului nr. 103, sector 3, București, bloc construit în 1976. Am obținut de la Proiect București o suplimentare de deviz și planul pentru amenajarea trotuarului din jurul blocului - care scăpase din proiectul I.C.D. Nu am știut însă că și pentru zona dintre

blocul 10 A și blocul 11 e nevoie să cerem un astfel de plan - alee care arată la această oră ca vai de ea. Am mers la A.D.P. sector 3, acesta ne-a trimis la I.C.D., I.C.D.-ul la constructor (I.C.P.B., șantier 5), iar de aici am fost anunțati că nu mai au utilajele necesare. În consecință, din neglijența nu știm cui, tot noroiul care se formează în timpul ploilor pe amintita alee, se scurge și în soseaua Dristorului.

Mă numesc Drăgan Maria din Ploiești, str. Anotimpului nr. 25, bloc 55, scara A, apartament 19 și vă aduc la cunoștință următoarele: În anul 1973 am depus o cerere pentru instalarea unui post telefonic, odată cu ceilalți locatari ai blocului. În anul 1978 au fost instalate aceste telefoane, cu excepția subsemnatei. Adresîndu-mă tov. Panaitoriu I., șeful atelierului exploatare al municipiului, mi s-a răspuns că nu pot fi ajutată dacă nu am numărul de înregistrare al cererii depuse în anul 1973, deoarece registrul celui an s-a pierdut. Într-unul din răspunsurile primite de mine în '78 se specifica faptul că toate solicitările înscrise pînă în '77 au fost rezolvate în cartierul nostru. Sper ca cel puțin acum cei vizati să se afle pe recepție!

Consiliul popular al sectorului 1, Administrația domeniului public: „Privind scrisoarea cetățeanului Gheorghide Nicolae din bd. 1 Mai nr. 166, sector 1 București, care sesizează aspectul necorespunzător al aleei situate între străzile Tinave și Iosef Iser, vă comunicăm următoarele: Administrația domeniului public a sectorului 1 va pune la dispoziție balast sau pietriș pentru amenajarea aleei, iar lucrarea se va face prin muncă patriotică și asistentă tehnică asigurată de cei în drept.”

La fel ca și ceilalți cetățeni din patria noastră, am luat cunoștință de sfaturile medicale care se dau în legătură cu fumatul și daunele lui și totuși fumatul continuă pe zi ce trece să ia o mai mare amploare, mai ales în rîndul tineretului. Ca foști fumători, ne-am permite să venim cu o propunere care, credem, transpusă în viață, ar da roadele scontate: Să se tipizeze pe plan central mai multe serii de afise cu propagandă împotriva fumatului care să nu lipsească din nici o intreprindere, din nici o unitate de învățămînt și cultură, din nici o fabrică și, de ce nu, din nici un local sau restaurant. (Nicolae Horiceanu și alți 22 de foști fumători din Tecuci)

Subsemnata Petrescu Venera, domiciliată în bd. 1 Mai nr. 1, sector 1, vă aduc la cunoștință următoarele: Din luna decembrie 1977 am făcut cerere la I.C.R.A.L. Pajura pentru instalarea unui contor electric personal. Pe 5 mai 1978 mi s-a executat instalația interioară, urmînd ca I.D.E.B.-ul să execute bransamentul. De la acesta am primit comunicarea că sint planificată pe trimestrul IV 1979. Pînă în prezent nu mi s-a executat bransamentul, fiind obligată să plătesc în funcție de cit mi se stabilește de comitetul blocului - suma fixată fiind cu mult mai mare decît consumul propriu-zis.

Uniunea județeană a cooperativei meșteșugărești Botoșani: „Drept răspuns la scrisoarea adresată revistei „Flacăra” de tov. Podgoreanu Constantin și Sauciu Maria care semnalează inconvenientul pricinuit de existența secției de vopsire a hainelor din pielea de la parterul imobilului în care locuiesc, vă comunicăm: În urma intervenției U.J.C.M., conducerea cooperativei „Confecția” Botoșani a reamplasat activitatea de vopsire a hainelor din pielea într-un spațiu special amenajat în cadrul complexului meșteșugăresc din Calea Națională nr. 343, rezolvînd astfel o solicitare care durează de mai multă vreme.”

Pagină realizată de GEORGETA BLANARU

Poșta redacției

SOCIAL

Lorin Stamate - București: Calomnia înseamnă altceva; reclamații declarația mincinoasă
 ● Serafina Ciobanu - București: Memoriul dv. n-a ajuns la procuratură; căutați în altă parte sau rescrieți-l
 ● Ionel Vrabie - București: Certificatul medico-legal confirmă moartea inevitabilă; medicii au fost scoși de sub urmărirea penală
 ● Virgil Timoteiu - Iași: Mărturia mincinoasă e probată mai ales de stabilirea relei intenții și mai puțin de nepotrivirea cu datele reale; un martor își amintește de cele mai multe ori cu destulă aproximație
 ● Filimon Veronica - Iași: Am reținut memoriul pentru verificare
 ● Ștefan Aurel - Crevenicu (Teleorman): Trimitem memoriul la M.E.I. Redactați un alt memoriu pentru I.G.M. vă restrîngeți numai la partea ce privește această instituție
 ● Lisandru Matei - Teleorman: În cazul dv., pe lângă certificatul medico-legal aveți nevoie și de martori
 ● Niță Petre - Teleorman: Proba scrisă este de cele mai multe ori preferată probei cu martori cu deosebire cînd e vorba de un înscris oficial
 ● Mișcă Vasile - Timiș: Este deschisă urmărirea penală
 ● Silvia Dușan - Arad: A intervenit între timp prescripția (o singură cale: probe materiale noi)
 ● Ișin Petre - Satu Mare: Faptele au fost amnistiate; urmărirea penală încetează prin forța împrejurărilor
 ● Pragher Ana - București: Există un laborator special în cadrul Ministerului Justiției; rezervele dv. nu sint justificate
 ● Mărdăraru Nicolae - București: Așa s-a crezut la început: există dovezi că tentativa s-a datorat unei confuzii
 ● Ivona Nădejde - București: Execută pedeapsa cea mai mare, 1 an și șase luni, dar rețineți, cu drept de recurs
 ● Silaghi Nicolae - București: Arhiva nu reține decît unele cauze; a dv. nu figurează printre ele.

NICOLAE CRISTACHE

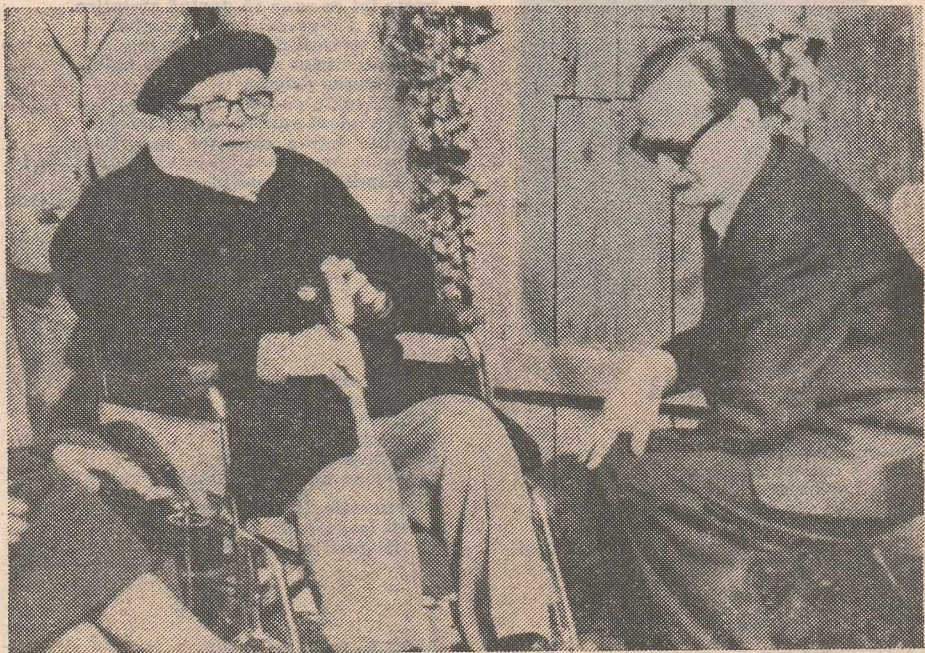
ADMINISTRATIV

Elena Munteanu - Cluj-Napoca: Din familie fac parte soții și copiii, precum și părinții soților întretinuți de acestia; în cazul dv. chiria se calculează în funcție de venitul dv., și al fiicei
 ● Marin Vasile - Slobozia: Pentru personalul aflat în perioada de stagiu, acordarea retribuției se face în raport de realizarea acelorasi indicatori de plan ca și pentru personalul cu plăgăre similare din cadrul compartimentelor unde își desfășoară activitatea; în întreprinderile agricole de stat se poate încadra cu „delegare” personal cu studii superioare economice și examen de diplomă pe funcția de economist de fermă încă din primul an de activitate, iar retribuția cuvenită este corespunzătoare anului I de stagiu; începînd cu al doilea an va fi încadrat la nivelul de bază al funcției pe care o îndeplinește
 ● Emilia Gabor - București: Se exceptează de la obligația de plată a contribuției prevăzute în Legea nr. 1/1977, art. 24, persoanele care au invaliditate de gradele I sau II și soții acestora pe timpul cît durează invaliditatea dovedită cu acte eliberate de comisia de expertizare a capacității de muncă sau cu decizia de pensionare, nu cu certificate medicale, radiografii etc.; invaliditatea de gradele I sau II se referă la incapacitatea de a munci într-o unitate economică sau instituție de stat, nu la incapacitatea de a avea copii
 ● Ioan Andruța - Brașov: Pentru a vă ajuta în necazul dv., scrieți-ne
 ● Gheorghiza Antone - București: Memoriul dv. este în atenția forului competent, de la care așteptăm răspuns.

MARGA NEDELEA

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă înscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Șerban Cioculescu:

„Arghezi era un om sigur, cu un mare echilibru interior“

— Dumneavoastră, Șerban Cioculescu, sînteți un martor prețios pentru oricine vrea să aște date în legătură cu Tudor Arghezi. Ați fost cu 22 de ani mai tînăr decît marele poet și, din cite știu, v-ați bucurat de simpatie din partea lui.

— L-am cunoscut în mai sau iunie 1926, după ce publicasem în *Viața literară* a lui Ion Valerian două articole de fond despre el. Vladimir Streinu m-a prezentat poetului la Capșa, pe care în perioada aceea o frecventa. În toamna aceluiași an am plecat în Franța așa că n-am fost în țară cînd, în 1927, avea să apară *Cuvinte potrivite*, primul volum al lui Tudor Arghezi.

— În ce perioadă ați auzit de el prima oară?

— Trebuie să spun că atenția asupra lui mi-a fost fixată încă din anii studentiei, cînd a colaborat la diverse periodice, dar a și condus împreună cu Ion Pillat *Cugetul românesc*. În acea vreme renumele lui Arghezi era mai mare ca pamfletar. Și, așa cum a făcut observația E. Lovinescu, în volumul IX din *Critice*, activitatea de gazetar o puse în umbră pe cea de poet. El anunțase patru volume, cu subscripție — 1000 de lei pentru toate — subscripție la care au fost atît de puțini înscriși încît Arghezi a fost nevoit să restituie banii. Lovinescu îl situa la început printre falșii simbolisti, pentru că Arghezi nu corespundea concepției lui despre poezia interior muzicală, o socotea dură, prea materială.

— Și totuși, E. Lovinescu l-a apreciat mult.

— Da. La apariția *Cuvintelor potrivite* a avut revelația acestui geniu și a pu-

blicat un foarte important studiu în *Evoluția poeziei lirice*. În același timp, Ibrăileanu a făcut însemnări comprehensive pe un volum însă nu a scris nimic, deși Arghezi colaborase la *Viața românească* cu cronici dramatice foarte mult gustate. Profesorul Mihail Dragomirescu îl nega complet, Gh. Bogdan-Duică de la Cluj, la fel. Am scris împotriva obtuzității lui Duică. Cînd ne-am întîlnit m-a oprit și mi-a zis: „Să știți că am luat volumul cu mine, la mare, și l-am citit de vreo 20 de ori. N-am înțeles nimic, deși l-am învățat pe dinafară“. I-am replicat: „Trebuie pe dinăuntru, domnule profesor!“

— Cine l-a mai atacat pe Arghezi?

— Ion Barbu. Dar la apariția *Florilor de mucigai* a capitulat și el. Un alt detractor al lui Arghezi a fost și Mircea Eliade. Acesta spunea că pînă la apariția volumului *Cuvinte potrivite* exista un mit Arghezi. Odată cu apariția lui, mitul se va năruși fiind un eșec total. După cum s-a văzut, n-a fost așa...

— Îi mai respingea cineva?

— Nicolae Iorga, în *Istoria literaturii românești*, volumul II, ca să pară obiectiv, îi aprecia citeva poezii din tinerete, dar respingea creațiile de maturitate. Tocmai invers decît ar fi trebuit! Anumite brutalități din *Icoane de lemn*, din *Rada*, *Tinca* i-au oferit lui Iorga și lui N. Georgescu-Cocoș prilejul de a porni o campanie contra poetului pe motiv că face pornografie. Atunci ne-am strîns 7 critici în *Gruparea criticii literare române* (formată din Perpessiciu — președinte, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, Ion Biberi, Mihail Sebastian, Octav

Șuluțiu și cel care vă vorbește). Gruparea noastră a susținut apariția tuturor cărților lui Arghezi. Ca dealtfel și G. Călinescu care, în *Adevărul literar și artistic*, a scris cu multă înțelegere despre el. Așa că pot spune că generația noastră a fost proargheziană. Iar din cea veche doar Lovinescu a aderat la entuziaști. Cu toții l-am scotit pe autorul *Florilor de mucigai* omologul în vremea noastră al lui Eminescu — un foarte mare poet, gazetar, prozator.

— Aceasta era atitudinea specialiștilor. Dar care era reacția publicului?

— Publicul era destul de derutat. Nu știa cum să-l catalogheze. Foarte tîrziu am putea spune că poetul a coborît în conștiința publicului larg. După mulți ani a devenit lirica sa accesibilă, deși a avut tiraje mari, chiar înainte de momentul cînd a fost încoronat cu premiul național. Între 1927 și 1944 opera sa a cunoscut cele mai mari tiraje, dar ele mergeau la un public special, iubitor de poezie. Minulescu era mai seducător decît el. Iar în manualele didactice primul care a avut curajul să-l introducă a fost directorul liceului Șincai, Nedioglu, și pe urmă Al. Rosetti.

— Cum arăta Arghezi atunci cînd l-ați cunoscut?

— Era un bărbat în plină putere, mai scund decît mine, lat în umeri, cu trăsături virile, cu o stringere de mină viguroasă, dar, curios lucru, cu o voce pitigăiată, care contrasta cu robustețea bărbatului. Avea o politețe exagerată. Cînd te întîlnea pe stradă își scoate pălăria și îți ținea mina în mina lui citeva minute. Vrînd, nevrînd trebuia să te pui la același nivel de protocol cu el. Avusesem dinainte o imagine despre el din volumul lui Slavici, *Inchisorile mele*, în care se arăta grija deosebită a poetului pentru curățenie, grija față de starea îmbrăcămîntii, a meselor, a tacimurilor. Nici un prieten de-al său nu prea voia să stea cu el stîndu-l atît de pedant. Arghezi nu era un boem. El era un gospodar în forul său intim. De la un moment dat nici nu a mai călcat la Capșa. Pe cele patru ogoane de la Mărtișor — unde la început nu era nimic împrejmuț, creșteau doar bălării, — a făcut case, a plantat pomi, a ridicat un grad și s-a înglodat în datorii. Era un om foarte cordial. Dacă îi trimiteam, de pildă, un tort de onomastică, mă invita pe mine și pe familia mea să-l vizităm și să mîncăm tortul împreună.

— Avea anumite preferințe vestimentare?

— Se îmbrăca foarte sobru. Purta la un moment dat un șiac maro, călugăresc. Avea întotdeauna cămașa curată, purta lavalieră și, deși nu avea nevoie, se sprîjinea în baston. Își luase o mașină, un Ford, mi se pare, pe care îl conducea chiar el.

— Dar cum se împăca această cordialitate a lui cu virulența din pamflete?

— Era, desigur, un contrast. Dar de ce să ne inchipuim că un pamfletar e lipsit de orice protocol în relațiile umane?

— Cînd vă primea la Mărtișor, cum era ca gazdă?

— Era deosebit de primitiv. Deși își avea curiozitățile lui și în această ipostază. De pildă, în timpul mesei nu vorbea deloc. Mesteca încet, ca un călugăr.

A. GEORGE ■

(Continuare în pagina 16)

O problemă cu hărți

Fiecare dintre noi știe ce este aceea o hartă geografică. Uneori, hărțile geografice se mai și folosesc, bineînțeles, atunci cînd pot fi folosite. Pentru că cine călătorește nu s-a izbit numai o singură dată de adevărul curios că, uneori, hărțile noastre nu pot fi folosite. Citeodată, cu naivitatea dezarmantă ce ne caracterizează, nutrim chiar convingerea stranie că două hărți care înfățișează același teritoriu geografic ar cam trebui să semene una cu alta. Așa ar fi firesc, așa ar fi logic. Dar lucrurile nu stau întotdeauna așa. De foarte multe ori, de prea multe ori, cartografia, această indeletrică deosebită care ne mai place să credem că ar fi o știință exactă, refuză firescul și logicul.

A apărut nu demult o hartă: România, scara 1:800 000, semnată de nu mai puțin decît șase specialiști ai domeniului, autori, referenți, redactori, metodști, cartografi. Ceva mai aproape în timp, a apărut altă hartă: România, scara 1:750 000, semnată de numai trei persoane. Cînd nu primim lucrurile în mare și cînd nu considerăm o hartă a țării doar un simplu accesoriu decorativ, ne putem incredința singuri cit de mult seamănă aceste două hărți între ele: de la una la alta anar sau dispar, ca prin farmec, localități, drumuri, denumiri de ape și munți, căi ferate înguste devin căi ferate normale, seacă lacuri și bălți etc. Printre altele, nici în prima și nici în a doua Voronețul nu figurează. Și noi, din nefericire, ne numărăm printre cei care cred că Voronețul ar cam trebui să figureze pe o hartă a României. Și asta încă e nimic: ajunge să scrutăm, cu atenție hărțile editate de oficiile județene de turism, sau hărțile incluse în fel de fel de ghiduri mai mult turistice decît turistice, pentru a avea imaginea vie a unui soi de haos cartografic.

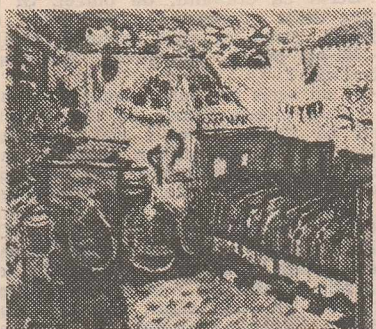
Apoi, din clipa în care admitem că două hărți înfățișînd același teritoriu geografic ar trebui să semene una cu alta, din clipa în care admitem și evidentă faptul că o hartă, ca să poată fi folosită, trebuie să fie cit de cit exactă, se impune de la sine și adevărul că nu putem folosi ceva ce nici nu există. Pentru că asta e situația, nu alta: în librăriile din Sibiu nu există o hartă a județului Sibiu, în librăriile din Suceava nu există o hartă a județului Suceava, în librăriile din Timișoara nu există o hartă a județului Timiș. În schimb, o hartă foarte bună a județului Timiș poate fi găsită în librăria de pe Calea Severinului din Craiova. Însă mulți dintre noi sînt oameni grăbiți, dacă am ajuns la Timișoara nu mai avem timp să dăm o fugă pînă dîncolo, peste drum, la Craiova... Trecînd peste faptul că ar fi o fugă de cal pînă ar crăpa firea în el...

Întîmplător, dispunem de o hartă a Olteniei, tipărită la începutul acestui secol, în care sînt consemnate pînă și cărările de picior. Iar acum, după aproape un veac, cartografiul mai noi se abstează în a păstra o tăcere desăvîrșită asupra drumului celui mai scurt între Motru și Drăgotești. Fapt care ar putea să pară lipsit de importanță numai pînă în clipa în care, într-adevăr, trebuie să călătorești de la Motru la Drăgotești. Alte și alte exemple, din acest punct de vedere, nu ne lipsesc. În sfîrșit, naivi cum sîntem, noi am crezut o vreme că acest caracter vag, aproximativ, dacă nu chiar ambiguu al hărților noastre, atunci cînd ele există, s-ar datora cumva unor considerente strategice, că ar fi dictat de o discreție care și-ar avea tilcul ei. Dar acum deținem certitudinea că ne-am înșelat. O hartă excelentă a României, mult mai exactă decît foarte multe hărți autohtone care ne-au trecut nouă pe sub priviri, poate fi aflată, de pildă, într-un atlas automobilistic al Europei editat de firma... Esso. Cu alte cuvinte, deținem acum certitudinea că adevărul unei hărți nu este o problemă strategică, ci una strict culturală. Și încă o problemă culturală care s-ar cere într-un fel rezolvată. Nu de alta, dar nu am vrea ca atunci cînd căutăm pe o hartă a țării Jegălia sau Obirșia de Cîmp să ajungem să punem degetul și să mîzim pe noroc. După umila noastră părere, cartografia ar fi un domeniu de activitate în care ambiguitatea și fantezia creatoare nu ar prea avea ce căuta.

P. MIHAI ■

Se împlinesc șaptezeci de ani de la nașterea pictorului Ion Tuculescu. Precum poetul Vasile Voiculescu, Tuculescu era medic, studiase plantele și natura aducătoare de sănătate. Natura văzută ca putere ce tînuie frumuseți și leac în floare și sămîntă este obiectul artei sale care a răscolit conștiințe odată cu expunerea lucrărilor sale la Dalles îndată după plecarea pictorului dintre noi în 1962, în vîrstă de numai cincizeci și doi de ani. Fundalul lumii din care vine Tuculescu, culoarea arhaică patinată de vremi, transfigurată de evlavie și inteligență este scoarta tărănească, arta vechilor olteni din care se trage pictorul, ca Brăncuși și Arghezi, este portul tărănesc și privirile domolite de despătimire din iconografia și frescele sanctuarelor voievozdale ce ridică Subcarpații munteni la dimensiunea unui spațiu spiritual. Culoarea la Tuculescu nu are însă valoarea în sine, ea nu există neîntrupată, ea însoțește caliciul unei flori sau făptura unui curcubeu, culoarea este slujire în vederea transfigurării unei făpturi din care iradiază. Din multe pinze ale pictorului culoarea pune în lumină

Iubirea de frumos

Tuculescu

făptura privirii, a ochiului. Putinta vederii, multe lucrări vor fi numite în acest sens. Natura are vedere — păsările în aer, semintele abla

înlăstărînd din pămînt, marea și cimitirul, troita și interiorul tărănesc sînt prilejuri de vedere, puținta deschiderii unui ochi mai tainic asupra lumii.

Într-o pinză aflată la Muzeul național intitulată *Ochii familiei*, Tuculescu va fi preocupat prin pasta culorii de a afla originea lacrimii. Pe verticală apar citeva perechi de ochi, ochii strămosilor mari și ocrotitori, deja ajunși printre stele, ochii părinților între cer și pămînt, apoi ochii copiilor și-n cele din urmă ochii nepoților pînă ce ia nastere, străbătînd din tată-n fiu, puținta lacrimii de foc care poate fecunda pămîntul în vederea transfigurării, ca pe o scară a virtuților, lacrima vine, poate, de departe, trebuie să străbată vămile mai multor generații, trebuie să devină istorică, trebuie să stoarcă oseminte, ca-n cele din urmă mărgăritarele ei să transpară pe fața Omului.

O expoziție retrospectivă ar fi de așteptat în acest an cînd se împlinesc șapte decenii de la nașterea unuia care va rămîne peste veacuri.

IOAN ALEXANDRU ■

Vă recomandăm aceste două expoziții bucureștene:

■ TEODOR MORARU — pictură (Galeria SIMEZA)

■ MINIATURILE TEXTILE (Galeria Eforie)

Eveniment cultural

Toamna pătimirii noastre

Are dreptate Mihai Ungheanu când salută în *Lucașfăru* cartea lui Vartan Arachelian *Toamna pătimirii noastre* (Ed. Eminescu, 1980) ca pe un eveniment al publicisticii, nu mai puțin al istoriografiei noastre. Această „evocare lucidă” a unui moment de răscruce a destinului național — anul 1916, cu ce a adus și n-a adus el României — face parte, după cum autorul ne lasă să bănuim, dintr-un proiect de anvergură, cu ambiții totalitare, acoperind nu un an, ci o epocă, epoca primei conflagrații mondiale și a marii uniri a României cu Transilvania. O parcurgem deci ca pe o primă treaptă a unui eșafodaj de proporții, și trebuie spus că această treaptă, așa cum o construiește V. Arachelian, se zidește în noi tulburătoare și teafără, cu atât mai teafără cu cât această mare și decisivă treaptă a cronicii pătimirii, dar și devenirii neamului, a fost și e încă apăsată de vreme, de întâmplări, de tragedii, de istorie, de memorie, nu o dată de erori, de prejudecăți și de falsuri. Autorul minuieste o materie documentară imensă, pe care o stoarce de toate faptele și semnificațiile importante, dind la iveală mărturie încă necunoscute sau prea puțin cunoscute publicului, multe din ele fiind incuiate în arhive sau editate în lucrări de strictă specialitate. Toți cei interesați de această fierbinte pagină a eposului nostru eroic au fost siliți a-l crede pe cuvânt doar pe istoric, de obicei zgârcit în a cita din alții, în cazul fericit în care nu era robul unei prejudecăți cumplit de păgubitoare, cea care-l făcea să arunce la coș documente cu mărturie și opinii care nu-i sprijineau întru totul o teză. Vartan Arachelian folosește fără să se ferească citate din marii, dar și mai mărunții oameni ai epocii, de la noi sau de aiurea, inclusiv de la cei aflați de cealaltă parte a baricadei (precum relațiile corespondentului de război german Karl Rosner), punind să defileze, în cele 500 de pagini, sute de personaje, cu tot atâtea credințe, sentimente, idei, idiosincrazii, cartea devenind, prin aceasta, mai mult decât o evocare istorică, constituindu-se ca un viu și clocotitor extract de viață. Războiul e privit prin întreaga țesătură umană care-l decide. Sint pagini prin care circulă o umanitate densă, sufocant de densă, o lume a celor mulți, a oamenilor pământului, a țărănilor deveniți ostași (cărora le sint dedicate cele mai patetice file), avind deasupra un cer la fel de dens, sufocat de personaje-zeități incalcate într-o aprigă luptă, pentru dreptate sau numai pentru supremație. Confruntarea de sus e reluată jos, confruntării de jos îi răspunde cea de sus, mișcările celor două lumi, paralele mișcării războiului, se întrețale în creșteri pline de tensiune, care, ca și evenimentele de pe front, amestecate cu ele, modifică, de la o filă la alta, relațiile din întregul tablou. Evenimentul ca atare, cel care percută dezlănșarea fierbinte a comentariului publicistului, e tentacular (prin vasele lui implicații istorice), labirintic (prin incapacitatea atitor contemporani de a se orienta în el), strivitor (prin iminența cu care își pretindea rezolvarea), adesea ermetic (prin lipsa unor izvoare certe), conturind un insolubil al zilei la pragul căruia mulți s-au oprit, pe care autorul „Toamnei pătimirii” îl trece fără să șovăie, punind degetul pe răni și dureri care încă ard. Intrarea României în război nu în momentul dorit de ea, ci într-unul impus din afară (ca pion pe o tablă de șah aflată în mâini străine, pion, spune autorul, „jucat nu pentru suprema sa transformare, pentru consacrară țelului său, ci pentru a salva, prin sacrificiul lui, piesele grele angrenate în această conflagrație”), adversitatea guvernului față de recunoașterea drepturilor noastre legitime, slabul ajutor al aliaților, inferior angajamentelor asumate, obligația românilor de a acoperi un front de două ori mai lung decât cel francez și aproape egal cu cel rusesc, ca și disensiunile și erorile din interior, sint puse în lumina lor crudă, reală, în înlănțuirea la care ele inșe se invită și care a apăsât ca un greu lanț de fier pe umerii micului popor de la Dunăre. Modul în care Vartan Arachelian operează (era să zic: se joacă, prin tranșanța și siguranța gestului), într-un singur paragraf, cu clipele, cu spațiile, cu evenimentele, cu mișcările de oameni, cu epoca, denotă o respirație, un suflu publicistic de o mare forță, dar și de o mare rigoare, denotă, prin altitudinea sancțiunii, o stăpînire perfectă a acestui gigantic material și un unghi extrem de lucid asupra lui, depășind, prin asta, tot ce s-a scris pe această temă. Se poate spune că, într-adevăr, după *Istoria războiului pentru întregirea neamului* a lui Constantin Kirițescu, cartea lui Vartan Arachelian este cea mai completă și mai dreaptă imagine a momentului 1916.

Cel puțin citeva idei se rețin din această carte. E, mai întâi, bogat argumentată de toate faptele epocii, ideea rolului suveran al maselor, acte precum cel al intrării României în dreptul războiului pentru întregirea și salvarea ființei sale fiind, ne arată autorul, opera lor, a acestor mase, fiind acte pe care nici o persoană, nici un grup de persoane nu și le pot apropria, fabricind vreun monopol sau altul asupra lor. Marii personalități care s-au distins în acel dramatic examen al lui „a fi sau a nu fi” al națiunii române s-au impus tocmai ca personalități exponențiale ale curentului național, exprimind apirațiile colectivității, structurind-o și structurându-i demersul. Ion I. C. Brătianu, generalul Averescu, regele Ferdinand, Take Ionescu, Nicolae Filipescu sint reasezați, în carte, la dreptul lor loc, uzurpat de atîția. O altă idee ce se degajă cu un accent major privește însăși condiția istorică a poporului de la Dunăre și Carpați, condiție care nu coincide cu imaginile de cromolitografie din vechiul manual școlar (sau din filele unor cărți mai vechi ori mai noi), condiție care, și în momentul 1916, ca totdeauna, a fost una tragică, cea a unui popor obligat să infrunte de unul singur toate obstacolele, vicisitudinile și vitregiile. „Nimic nu ne-a căzut din cer”, nici atunci și nici altă dată, tot ce am cucerit a fost cuceritor doar de noi.

Cartea lui Vartan Arachelian e o contribuție prețioasă la *Epopeea națională* a românilor.

ILIE PURCARU

„Arghezi era un om sigur”

(Urmare din pagina 15)

după cum spunea el. Paraschiva — Parascheva, cum îi zicea poetul — gătea excelent, era o minunată gospodină și aducea bunătăți, care mai de care mai ispititoare. În anotimpul frumos stăteam în curte, unde ni se serveau cafele, dulceturi, fructe. Lui Arghezi îi plăceau ci-reșele amare. Avea în grădina astfel de cireșe de dimensiuni impozante, cit cordușele. Pot să vă spun că odată eram la el după ce scrisesem despre romanul său *Lina* și îi adusesem revista unde apăru-se cronica. Atunci i-am descoperit o slăbiciune. Revista nu avea foile tăiate. Arghezi n-a mai avut răbdare să aștepte plecarea mea și să citească în tihnă, după ce a tăiat foile. S-a pus pe lectură în condiții incomode. Ni s-au servit acele minunate cireșe, dar poetul tot nu băga de seamă. Paraschiva i-a zis: „Vezi că se termină cireșele amare care-ți plac atât de mult!” La care poetul a replicat: „La lectura articolului d-lui Cioculescu or să mi se pară dulci!”

— Amănuntele copilăriei lui Tudor Arghezi sint destul de puțin cunoscute. De ce credeți că marele scriitor evita să vorbească despre copilăria, adolescența sa?

— Pentru că a avut o copilărie tristă. La 11 ani a avut un incident cu tatăl său

care l-a gonit. A fost crescut de mama lui, în condiții de mizerie sau, în orice caz, destul de grele. În adolescență a trebuit să renunțe la studii. A făcut la 17 ani meseria de ajutor de chimist, iar la 19 a intrat în chilia unei minăstiri pentru că nu mai avea unde să se adăpostească. Dar nu s-a putut adapta disciplinei monahale. Arghezi a visat întotdeauna la o viață cinstită și curată de familie pentru că văzuse din copilărie prea multă abjecție. I s-au deschis ochii prea devreme asupra urîșeniei unei laturi a vieții. Așa că el și-a iubit foarte mult căminul, soția, copiii, cărora îi plăcea să le spună povești, să le facă poezii. În nonconformismul lui Arghezi a existat o cauză primă, o traumă. Dacă răsfoiești volumul *Ce-ai eu mine, vintule?* găsești acolo o bucată în care el se plinge că mereu a fost urmărit de o interdicție: nu e voie. Or, tocmai împotriva ei s-a ridicat. A căutat ca prin scris și viață să se elibereze de această traumă atacind toate convențiile, mai ales ipocrizia factorilor morali din România de atunci.

— De vorbit, cum vorbea?

— Vorbea încet, însă tot într-o trîmbă de metafore, care mai de care mai scilpitoare, ca și în scrisul său. Aveai senzația că scrie în fața ta una din scâpătoarele sale tablete. Nu exista la el nici o deosebire între scris și vorbit. Arghezi

Un nume nou în poezia tinăra:

Ana Fenoghen
(Tulcea)

Oglinda

Ce-ar fi dacă
pliscul dimineților
ascuțit pină la maxima
rază a soarelui
va ara în jurul inimii
o potcoavă
improvizindu-nă drept cei mai norocoși
indragostii?

Poate
la picioarele noastre
oraș-ntr-un va sececa
proaspăta recoltă de nori,
poate...

Bilet

M-ai strigat pină a căzut inima.
În mijlocul ei a înflorit repede
un cais, poate a nins...
Oamenii s-au dat la o parte.

Mult e dulce

Un cuvînt

Autobuzul 31 R. Pornește în cursă de la Casa Școlii spre Bercești. Pe banchete, șapte persoane. Dincolo de Televiziune, pe Dorobanți, un bărbat tînăr începe să strige: nevastă-mea!... pe motocicletă aia... nevastă-mea c-un alt bărbat. „Tovarășe, urlă, spre șofer, disperat, bărbatul tînăr, ia-te după el, te rog, trebuie să-i prind!” Șoferul se întoarce întrebător spre noi. O bătrînă scriștie că are ora la dentist, alta, care nu mai cere nimic de la viață, ridică din umeri, toți ceilalți îl somăm pe șofer să se ia după motocicletă. Setea de spectacol, foamea de mizeria altora. Șoferul accelerează. În Piața Confederației, motocicletă o face la stînga, spre Floreasca. Ieșim din traseul normal și ne aventurăm spre marginile Bucureștilor, atîțați, și, îndiscutabil, plini de tot felul de noroaie. Cele două bătrîne s-au desmorțit, bat cu palmele în geamuri și strigă cu noi: „mai repede!... așa... să nu scape!” Motocicleta coteste pe niște stradele înguste — cei doi n-au simțit că sint urmăriți — intră pe-o alee care se subțiază între două rînduri de arțari și aici pricep dintr-o dată că

Copiii m-au dat la o parte.
Tu m-ai ucis!
Cerurile s-au deschis, și prin sînge
au curs
— nu se știe cum — cal foarte mulți, cal
foarte mulți
de mătase fierbinte trec
vadul ochilor strîmt, eu te aștept.

Univers

Pasările zburau apăsate
peste tot ce avea să devină amintire.
Cineva a sîpt orice urmă a zilei.
Cerul, străjuit de vii roșioare,
a rămas singur ca un fund de butoi.
Întoarcerea singera
în proaspăta părăsire a ierbii:
— Frumoasă subțirimea fulgerelor
podite într-o chemare spre Eden
— Suplu un automobil ieșea dintre lacuri
— Familiar zgomotul motorului,
singurătățile
aproape coincid pe acest drum...
Unde cad stelele?
Aproape. Între oameni.

Declinare

Știti
că toamnele s-au poticnit
asemenea copiilor
la primii lor pași
și au ajuns
de-a bușilea în vitrine
asemenea unei mari blăni de vulpe?
O generație de dragoste
a fost împușcată
cu strugurii cei mai clari.

Intuiție

Miini în ruină pe masă
lumița ochilor
luminarea
pestru forma de flacăra
Pustiită de brațe
mă mut
într-o noapte îngustă
un regret fără noimă
răzbește de-a lungul
acestei posibile morți

autobuzul năvălește peste ei. Motociclistul frinează și se pornește să zbiere: ce-i, mă, ai innebunit?! — și amenință cu pumnii. Șoferul deschide ușile. Bătrîna cu ora la dentist îi întinde umbrela bărbatului care ne-a scos din traseu. „Arde-l la mir!” zice șoferul. Am gonit, am transpirat, ca să ne limpezim nervii, vrem ciomagărea fantelui. Cel ce trebuie să ne răzune se dă jos. Motociclistul, văzindu-l, face un pas înapoi. L-a recunoscut pe soțul iubitei și e îngrozit. Dar femeia, una mică, frumoasă, în haină de piele și cu basma verde, plină de trandafirii ploii și ai păcatului, se apropie de sot și — jart! jart! — îl arde o perche de palme de-i scapără fălcile. Ala se lipește de gard, tremurind. Femeia îl împinge cu pumnul: nemernicule, mă faci de ris în fața lumii!? Apoi îl ia pe motociclist și pleacă. Bărbosul prăvălit pe gard plînge. Șoferul îi ia umbrela care-i lunecă din miini și-i spune, plin de dispreț: blegule! Urcă la volan și pornim spre Piața Confederației. „Pină intrăm în traseul normal, ne anunță el, puteți să fumați”. Toți aprindem țigările și la prima stație coborim și ne împrăștiem în ploaie. Nimeni nu schițează un gest de salut. Caraghiosul ăla, vorba lui Maxim Gorki, ne-a stricat petrecerea și drumurile. Dar ceea ce ne-a despărțit și ne-a ucis ziua a fost cuvîntul azvirlit de șofer: blegule!

FĂNUȘ NEAGU

viziona plastic și vorbea cum scria, nu scria cum vorbea. Era fantastic!

— Astăzi scriitorul Fănuș Neagu ilustrează un astfel de tip uman.

— Arghezi era foarte spontan. De aceea cred că scria fără dificultăți.

— Asta explică și proporțiile operei sale...

— Scria cu creionul, de obicei. Și nu ștergea decit rareori. De transcris, nu transcria. Avea un scris mărunț, îngrijit.

— Mi-ai putea interpreta grafologic scrisul său?

— E un scris organizat, legat, fără ezitări. Cele câteva rețușe se datoresc temerii că tipograful nu-l vor înțelege. acolo unde o literă nu era limpede, revenea asupra ei pentru a o face inconfundabilă. Scria caligrafic, ca și Eminescu sau Caragiale. Însă de la el nu există manuscrise improvizate. La Eminescu, Caragiale primele variante erau aproape indecifrabile. Însă la Arghezi totul era caligrafic fiindcă nu mai revenea asupra paginilor. Un om sigur, cu un mare echilibru interior dezvăluite un asemenea scris. De aceea a și trăit atît.

— N-a suferit niciodată de vreo boală grea?

— Ba da. În 1939, timp de cîteva luni a zăcut de o boală reumatică de la care a și rămas de fapt cu o ușoară bițilă a capului. Stătea înțepenit în pat și nici nu se mai putea întoarce. Au trecut pe la el o mulțime de doctori și nici unul n-a reușit să-l vindece. L-a făcut bine Grigoriu Argeș, cu niște injecții. Modul cum s-a desfășurat tratamentul mi l-a povestit

chiar Arghezi. Cică Grigoriu Argeș a venit la el în costum de vîntor, cu pantaloni bufanți și cu pălărie cu pană. Pe Arghezi l-a pufnit risul. Atunci vîndcătorul l-a privit sever și i-a spus: „Meștere, întoarce-te!” — Nu pot! — i-a răspuns poetul. Grigoriu Argeș i-a făcut o injecție. Și cînd i-a spus din nou să se întoarcă, a izbutit. Peste alt timp a venit din nou și i-a spus să stea la marginea patului. Poetul nu reușea să stea așa. I-a făcut o altă injecție și Arghezi s-a putut ridica. Grigoriu Argeș, care vîndcăse numeroși reumatici, a făcut adevărate minuni cu Arghezi. Ce produs folosea, nu știe nimeni. A murit fără să dezvăluie secretul tratamentului său.

— Care a fost ultima dumneavoastră întîlnire cu Tudor Arghezi?

— Ea s-a petrecut după aproape 20 de ani de răceală în relațiile dintre noi. Cu toate că eu continuam să scriu despre el. Pină la urmă m-a luat pe sus Gherghinescu Vania și m-a dus la el. A venit și un fotograf, care a făcut vreo 20 de po-ziii. Arghezi ședea atunci pe strada Zambaccian. Era vară, o zi frumoasă, și l-am găsit într-un șezlong. Am ris, l-am distrat cu cîteva anecdote de care era mare amator. Pierduse vederea la un ochi dar continua să se simtă în putere și spiritul să-i fie la fel de lucid și de ironic. A fost lucid pină în ultimul moment, cînd, peste un an, avea să se stingă. Dar eu mi-l aduc aminte în acea curte cu pomi înfloriți, înconjurat ca un suveran de supușii săi iubitori, și bucurindu-se de briza dimineții.

Din această casă, de la această fereastră, universul poate fi atins cu genele

Un raport despre PLANETA ARGHEZI

Orice pămîntean care ar vizita meleagurile descrise în poeziile lui Tudor Arghezi s-ar regăsi într-o ambianță familiară. Într-adevăr, nimic straniu în decorurile infățișate de poet, în fapăturile care le populează. El conturează un tînut gata oricînd să-și primească oaspeții, chiar dacă uneori se pornesc ninsori și geruri grozave, alteori arșița devastează peisajul sau, citeodată, ploile se pornesc și nu dau semne că vor mai înceta vreodată. Anotimpurile sînt însă delimitate riguros, nu ca în poezia lui Bacovia în care „Și toamna, și iarna / Coboară-amin-două / Și plouă și ninge / Și ninge și plouă”. Nici în ceea ce privește comportamentul social al stăpînitorilor acestei planete conturate de poet nu poate fi descoperit nici un element neobișnuit. Oamenii execută ritualul muncilor agricole, se ocupă cu diverse meșteșuguri, își pun grave probleme în legătură cu modul de împărțire a dreptății în societate, ajungînd uneori la conflicte rezolvate singeros. În clipele de acalmie ei iubesc sau se lasă vrăjiți de natură. Nimic insolit nu se petrece aici, astfel încît un reporter aflat în căutarea unor fapte senzaționale ar fi dezamăgit în demersul său și ar furniza doar știri aparținînd colidianului banal. Și totuși în acest decor atît de obișnuit există un personaj enigmatic: însuși poetul. El dă impresia că acceptă cu seninătate același trai hărăzit oamenilor. Însă în repetate rînduri îl descoperim cum se revoltă împotriva normelor existenței. Pentru că poetul nu se socoțeste aidoma celorlalți din jur și pare să-și inchipuie că e ambasadorul unei alte civilizații de unde a descins pe această planetă în scopul de a strînge informații cit mai variate. El întocmește un raport extraordinar de minuțios cu toate observațiile pe care le face: fixează re-percele geografice ale tînuturilor vizitate, face hărți, întocmește inventarul florei și faunei, după ce, bineînțeles, mai întîi, a înfipt un steag și și-a dat propriul său nume pămîntului pe care calcă. Pe planeta sa domnește o ordine cum rar întîlnești. Cine pășește pe ea parcă s-ar afla în ograda bine îngrijită a unui harnic gospodar. Toate elementele se află la locul lor, oricînd pot fi găsite și cu ochii închiși. Poetul experimentează tot pe propria sa persoană ceea ce caracterizează viața unui pămîntean. O gamă diversă de sentimente sînt probate unul după altul pentru ca apoi să se alcătuiască fișele corespunzătoare diferitelor tipuri de reacții. Întreaga planetă seamănă cu o imensă rezervăție a altei lumi care și-a trimis un reprezentant pentru a afla informații și a efectua cercetări. Totul se petrece aici sub o strictă supraveghere, chiar și aratul: „E o tăcere de-nceput de leat / Tu nu-ți întorci privirile-napoi. / Căci Dumnezeu, pășind apropiat, / Îi vezi lăsată umbra printre boi” (Beșug).

Conchistadorul intruchipat de poet se aventurează în inima tînuturilor necunoscute și atășează lucrurilor tot felul de „inscripții” pentru ca și alții să le identifice și apoi să le poată stăpîni și manevra după plac. Atît embleme ale universului domestic cit și cele din realitate în general sînt astfel subordonate voinței sale. De obicei, autorul acestui raport se desfășoară într-un univers miniatural și gra-

țios, unde se desfășoară o sărbătoare perpetuă. El evocă grădini pline de flori și de zumzet de albine, unde domnesc greieri, păianjeni, lăcuste, iezi, capre, urechelnițe, vrăbii, șopirle, furnici, brotăcei, cărăbuși. Însă lingă această viziune paradisiacă coexistă și una rezultată din frecventarea altor medii, unde sînt suverane „florile de mucigai”. Pentru ca să-și alcătuiască un tablou cit mai cuprinzător al lumii în care s-a insinuat, poetul nu pregetă nicidecum să coboare și în zonele imunde ale existenței.

În satul magic blagian se întîmplau deseori evenimente stranii. Isarlikul barbian avea și el o aură de legendă. La Bacovia un oraș se năruia sub o catastrofă. Doar la Arghezi totul este de o mare concretețe și de un extraordinar fir-resc. Planeta Arghezi surprinde prin normalitatea ei. Și totuși, în această lume se insinuează tot felul de semne, de anunțuri care indică legătura ei cu un alt tărîm. Poetul are tot mai acut conștiința

că a fost abandonat pe aceste meleaguri, că el aparține altor tînuturi, al căror trimis este. Psalmii săi sînt tot atîtea tentative de a se pune din nou în legătură cu acel teritoriu primordial. Însă, admirabilul său poem Stepele dezvăluie o sfișiere provocată de imposibilitatea comunicării dintre cele două lumi: „În seara sură, care-ncepe / Stau față-n față două stepe / Una de ceruri, alta de pămînt. / Potecile și drumurile nu mai sînt”.

Mereu mai acută este senzația sa de diferențiere de ceilalți oameni: „Tare sînt singur, Doamne, și piezis, / Copac pribeag uitat în cîmpie, / Cu fruct amar și cu frunziș, / Teșos și aspru-n îndăjire vie” (Psalm).

El se întreabă cu exasperare cine este deoarece nu-și mai cunoaște identitatea precisă: „Mă uit în cer, mă uit în pămînt. / M-am întrebat cine sînt. / Gînduri se duc, vin / Ce naște păsări rotunde. / Încotro? De unde?” (Mă uit).

Lipsa memoriei îi provoacă lamentații:

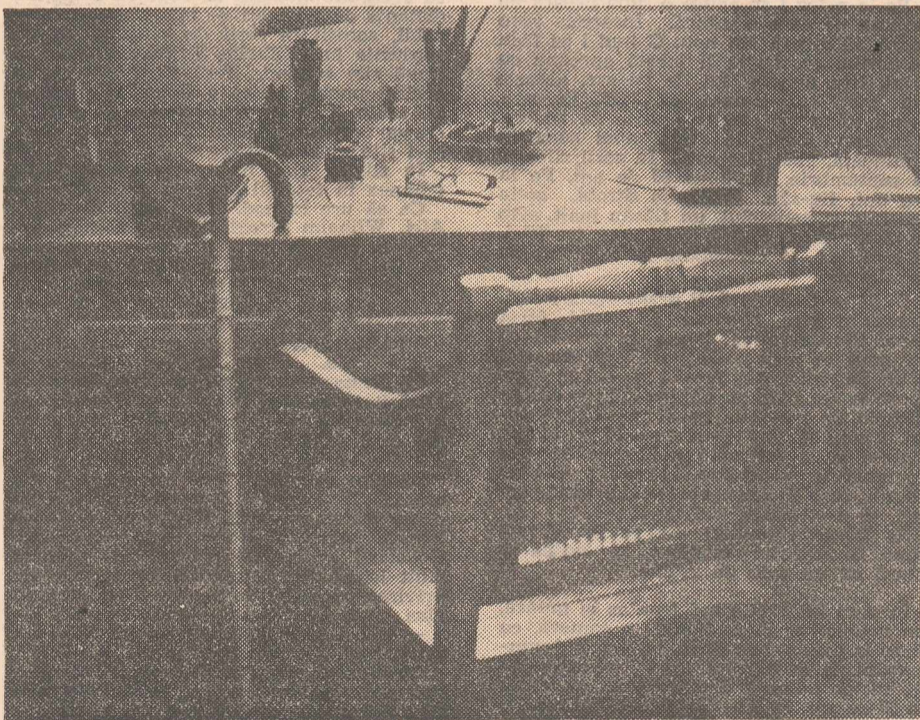
„Ce demoni am, ce sorți, ce țară? / Și, pentru ce pămîntu-nțez / Mai strîmt / Decît boltita mea cămară?” (Pe ploaie). Din cînd în cînd, ca niște plauri plutind pe un luciul de apă, se ivesc crîmpeie de amintiri: „Sufletul meu își mai aduce-ă-minte / Și-acum și ne-ncetat, de ce-a trecut, / De un trecut ce mi-e necunoscut, / Dar ale cărui sfînte oseminte, / S-au așezat în mine făr să știu” (Arheologie). Un lacăt ocrotite misterul: „Lacăt, cine te-a închis / La ușa marelui meu vis?”

Din cînd în cînd el își cheamă vechiul tărîm de unde crede că a poposit printre noi: „Vino-mi tot tu-n fereastră, stea-n fundul lumii vie, / Ce mă cunoști aproape cu geamul de Tărie” (112). Către această stea visează să se îndrepte într-o zi poetul: „În sufletul, bolnav de oseminte / De zei străini, frumoși în templul lor, / Se iscă aspru un îndemn fierbînte / Și-mi sînt sculate aripi de cocor” (Întoarcere în țărîină). Poetul imploră să i se acorde favoarea de a reintra în relație cu o altă lume al cărei mesager își inchipuie că este și în care năzuiește să se întoarcă: „Nu-ți cer un lucru prea cu neputință / În vechea mea-ncrunțată suferință, / Dacă-ncepu de-aproape să-ți dau ghies / Vreau să vorbești cu robul tău mai des”.

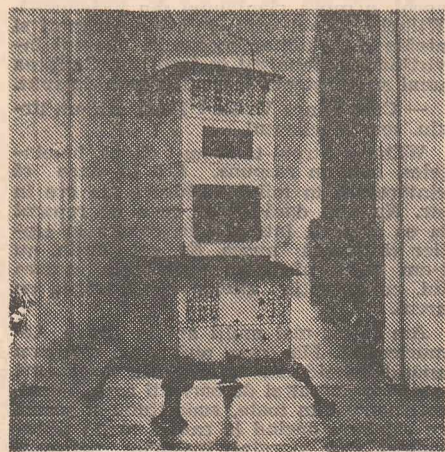
El devine un „heruvim bolnav”, care tinjește și nu-și găsește nicăieri alinaarea: „Pribeag în șes, în munte și pe ape, / Nu știu să fug din marele ocol. / Pe cît nainte locul mi-e mai gol, / Pe-atît hotarul lui mi-i mai aproape”. Cu nădejde descoperă reminiscențele: „Taci. Nu te mișca. / Din întinericul meu s-a deșteptat / Și zboară-n văzduhul instelat / Acvila amintirii /.../ Nu-s prin urmare-nstrăinat / Pe totdeauna de trecutul meu. / Mai e o nădejde, mai e o mîngiere” (Denie cu clopote).

Autorul psalmilor este aidoma cuiva care și-a pierdut memoria și face eforturi disperate să-și rezească identitatea. Însă ultimele versuri ale sale ni-l arată tot mai împăcat cu teea ce i se întimplă. Orizonturile îndepărtate nu-l mai ispitesc. El acceptă de astă dată nu din curtoazie, ci din convingere, atît ritualul social cit și legile naturii și, la un moment dat, renunță la orice caznă mnemotehnică. Poetul își reneagă credințele de odinioară și își acordă singur privilegiul de a se bucura că trăiește o existență lipsită de mistere printre locuitorii obișnuți ai acestei planete.

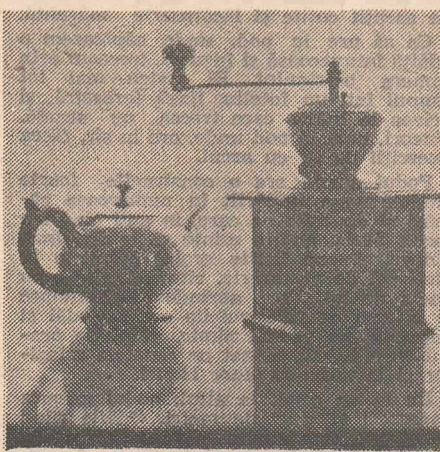
GEORGE ARION ■

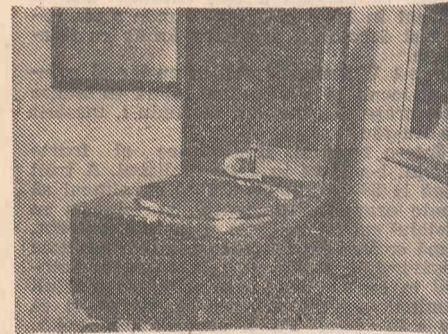
Ultimul baston, ultima pereche de ochelari, ultima filă de calendar din viața poetului care a triumfat asupra vremii sale.

Cea mai bună sobă care a înfruntat lernile lungi și grele de la Mărșisor. Cînst meșterului care i-a dat sens în lume.

Rîșnița de cafea a poetului are vitralii ca o catedrală gotică

Prin cutia de rezonanță a acestui gramofon a cîntat, uneori, la urchea poetului, steaua polară

La această masă rotundă încrustată ca un minaret, își beau cafeaua, în clipele lor de liniște, Paraschiva și Tudor Arghezi.

O geantă de voiaj care a trecut prin furtunile de polen și de pulbere ale Europei. Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

În anul 1697, Wilhelm Strobl, armurier din Mediaș, în vîrstă de 95 de ani, și-a tras un glonte în cap și, firește, a murit pe loc. În acest scop, bătrînul armurier s-a slujit de un pistol mare și greu, a cărui argintărie strălucea de mai bine de jumătate de secol în centrul panopliei cu puști, archebuze și săbii unde fusese așezat.

Pistolul era lucrat chiar de mina lui Wilhelm Strobl și nu trăsesese niciodată pînă atunci. Avea o mașinărie deosebit de complicată, deși, la prima vedere părea o armă obișnuită. După ce a-ndesat în el o grămadă de pulbere, bătrînul meșteșugar a scos din buzunarul jilecii sale de piele o bilă de plumb, de mărimea unui ou de prepeliță, pe care, fără grabă, a potrivit-o pe feavă.

N-avea nici o îndoială că arma avea să funcționeze perfect, ca dealfel toate cite-i ieșiseră pînă atunci din mînă.

Si arma a funcționat, într-adevăr, perfect. În timpă bătrînului s-a căscat o gaură prin care puteai băga pumnul.

Fiul lui Wilhelm Strobl, unicul său fiu, era tot armurier și se numea Wilhelm Strobl. Fiind un meseriaș priceput și conștiincios, n-a pierdut prilejul ca, intrînd în camera de unde s-a auzit detunătura, să cerceteze atent și, s-ar fi zis, cu o anumite satisfacție, borta produsă de glont. După care, oarecum absent la zarva din casă, a curățat pistolul, l-a uns pe unde trebuia uns și l-a așezat la locul lui, în panoplie.

Trecînd timpul și apropiindu-se de 97 de ani, Wilhelm Strobl a început să se gîndească tot mai des la taică-său. Într-o zi, pe cînd stătea lungit într-un fotoliu și aștepta să moară, deși, la drept vorbind, n-avea nici un semn că lucrul acesta urma să se întimplă prea curînd, l-a chemat pe fiu-său și i-a cerut să aducă pistolul cu încrustații de argint. L-a contemplat îndelung, cu venerația cuvenită oricărui lucru făcut cu măiestrie și a ațipit cu el în brațe. Nu s-a despărțit de pistol zile de-a rîndul; ai lui se obișnuiseră cu imaginea moșului picotînd tot timpul în fotoliul de lingă fereastră, dar stringîndu-l grijului la piept. Dacă-i făcea plăcere, n-avea decît.

Pînă într-o dimineață cînd, trezindu-se înaintea tuturor și parcă grăbit de-o treabă ce nu suporta nici cea mai mică amîinare, Wilhelm Strobl l-a umplut cu praf de pușcă, i-a pus pe feavă o bilă de plumb și și-a zburat creierii.

Impușcătura a produs o spărtură destul de urîtă. Pentru un expert în arme de foc însă, chestiunea prezenta și unele aspecte interesante.

Este și motivul pentru care fiul său, pe nume Wilhelm Strobl, moștenitor, cu drepturi depline, al firmei și, ce era mai important, al clientelei, a privit cu mare atenție rana din timpă înainte de a deschide usa și a le îngădui alor săi să se ocupe cu cele cuvenite mortului. Se înțelege că pistolul a fost curățat, uns și ațipat în locul său, acolo unde stofta veche și decolorată îi păstra forma cu fidelitate.

Acest Wilhelm Strobl, armurier al prinților locali și breslău cu faimă în multe alte orașe, l-a învățat, la rîndu-i, meserie pe fiu-său.

Într-o bună zi, simțîndu-se el foarte bătrîn, i-a lăsat în grijă atelierul. A trăit pînă la 99 de ani cînd, fără ca nimeni să poate prevedea momentul, s-a sinucis cu pistolul cel mare. Cu o zi înainte, e drept, după ce luni întregi zăcuse într-o mușenie desăvîrșită, prăjindu-se la soare în fotoliul în care stătuseră întodeauna bătrîni familiei, a spus că vrea să moară, și că nu e în stare. Ar fi vrut să muncească, avea brațe puternice, dar cînd încerca să se ridice, simtea o mare plictiseală și parcă, deodată, îi spăla cineva mîntea.

Întimplarea i-a tulburat adînc pe toți. Cu excepția fiului Wilhelm Strobl, care, privind rana și pregătindu-se să ștergă funinginea de pe feava pistolului, și-a dat seama că praful de pușcă de odinioară era, vezi bine, mai slab. Bătrînul, de bună seamă, avusese noroc. La încărcătura folosită acum, ar fi trebuit să-și zboare jumătate din teastă.

Afacerile mergeau destul de bine, în ciuda tuturor poveștilor ce-ncepeau să se teasă în jurul morții strămoșilor, așa că Wilhelm Strobl n-avea nici un motiv să-și schimbe meseria.

Nici casa.

Casa armurierului se găsea desigur pe strada Armurierului. Avea pivniță, atelier, magazii de cărbuni și felurite materiale, o sumedenie de camere și pod. De la o generație la alta se strîngeau o multime de lucruri de care nu te puteai despărți, așa că podul era mereu în reconstrucție: se înaltau pereții unor odăi strîmte și întunecate, al căror rost se pierdea adesea pe drum, încăperile primeau cite un lacăt mare, fabricat în atelierul de armură și nimeni nu se mai preocupa de ele.

Wilhelm Strobl ar fi putut să facă avere, numai că nu se gîndea niciodată la bani. Lui îi plăcea să fiarbă oțelul după rețete personale, să lucreze ani de zile la încrustațiile în argint ale unei puști de vînațoare și să-l învețe pe fiu-său, Wilhelm Strobl, un băiat deșirat, tăcut și parcă plin de secrete, meșteșugul familiei. Cînd se împușca vînatul și puștile zăceau pline de praf prin saloanele oamenilor cu stare, se întimpla cite un război, mai lung ori mai scurt, astfel că lucrul nu contenea niciodată și în casă era ordine și tihnă.

Îmbătrînînd, Wilhelm Strobl cobora tot mai rar în atelier. Avea, cum era orînduiala în familia lor, un fiu, și fiind numai unul, cum altfel să-l numească decît Wilhelm. Fiul stia multă meserie, toate erau bune și la locul lor. Ar fi putut să mai muncească, dar n-avea chef.

I-a pierit cheful pe neașteptate, fără

motiv. Ridica barosul cel mare să bată o limbă de oțel abia scoasă din foc, cînd a simțit că-l cuprinde o plictiseală imensă. Chiar așa, stînd cu barosul ridicat și încordîndu-si mușchii să izbească-n oțel, s-a ivit plictiseala. S-a spălat de funingine și rugină, și-a pus o cămașă albă și și-a tras, în camera care de la o vreme era numai a lui, fotoliul lingă fereastră. A stat aici, fără să-l fi chinuit vreo boală, ani mulți, ani foarte mulți. Privea oamenii care treceau prin fața casei, tăcea și ațit. Tocmai împlinea 95 de ani, cînd spre surprînderea tuturor, a-nceput să vorbească din nou. Deși ar fi putut să facă treaba asta și singur, l-a rugat pe fiu-său să-i mute fotoliul mai cîtare mijlocul camerei. Spunea că-l supăra lumina, ceea ce era oarecum de așteptat. Din locul în care se afla acum, se vedea bine pistolul cel mare.

Prin pardoseala de scindură groasă, prin construcția de grinzi masive ce-o susținea, răzbătea în răsîmpuri icenirile ciocanului în nicovală și zbciumul foalelor. Bătrînul își lepăda papucii și-și lipea tăbile goale, numai pielea pe os, de scindura căldută.

TUDOR OCTAVIAN

Istoria unui obiect perfect

Într-o dimineață se gîndi c-ar fi trebuit să moară de mult. Cu speranța că avea să se stingă imediat și prin propria-i voință, se adînci în culcușul său și închise ochii. Zăcu mai multe ceasuri. Nu mai respira, obrazul îi era alb ca varul și, în general, arăta ca un mort. Ațita doar că nu era mort.

Pe la prînz i se aduse o supă ușoară de legume pe care o mincă. Încercă, spre seară, să moară din nou. Chipul i se făcu pămîntiu, respirația îi încetă aproape cu totul. Din punctul lui de vedere, aceasta era moartea. Numai că, iată, în casă, se-ntimplau mai multe puncte de vedere. Îi aduseră supra de seară, apoi supra de dimineață, apoi alte supe. În zorii zilei de 14 septembrie, împlinea 96 de ani. Pe la ora opt, fiu-său, Wilhelm Strobl, soția acestuia și nepotetul, un flăcău înalt, slab și fără vîrstă, veniră, conform tradiției, să-l felicite. O ceremonie la care familia lor ținea.

După ce-l sărutară, îi urară viață lungă. Rămăs singur, bătrînul își sorbi încet seară. Cînd termina, bătea de trei ori cu bastonul în podea. De data asta nu mai bătu. Se ridică din fotoliu și, cu un mers deosebit de viguros pentru vîrsta lui, se apropiu de panoplia cu arme. Luă pistolul, îl umplu din belșug cu praf de pușcă, dintr-o cutie de lemn negru, încinsă cu nenumărate catarama, scoase o bilă de plumb, care încăpea perfect pe feava armei, și-și puse capăt zilelor.

Se fabricau pulberi din ce în ce mai bune. În scăfirăia moșului se vedea o gaură cit un cuib de vrăbie.

În vara lui 1948, fiind frunțas în muncă, am primit repartiție pentru o cameră, cu acces la baie și bucătărie, în strada Armurierului, la numărul 1. Aici locuia un cetățean, pe nume Wilhelm Strobl, în vîrstă de 88 de ani, cu fiu-său, nepotul și nevestele acestora. Atelierul de armurărie fusese naționalizat, dar pentru că lucraseră, de cînd se știa, ca meseriași particulari și nu angajaseră niciodată mină de lucru din afara familiei, li s-a dat o autorizație de ascuțit cutite și lăcătușerie mărunță.

Ca să urc în pod, unde căpătase o odăită întunecoasă și îngustă, treceam prin camera bătrînului. El stătea mai tot timpul într-un fotoliu, lingă fereastră, și privea la lumea care trecea pe stradă. Uneori, urca în pod unde, ore în sir, făcea exerciții de tir cu arcul.

Podul acesta era o construcție foarte ciudată: era împărțit în numeroase camere și depozite pe care, în anii cînd am locuit acolo, nu tin minte să le fi folosit cineva. Aveau lacăte grele, fabricate în atelierul de armurărie, citeva lacăte erau vechi de tot. Dacă aprindeai o luminare și priveai pe ferestrele acestor odăi și depozite, nu vedeai nimic, afară de praful de-o palmă, așezat pe capetele grinzilor și în spărtura unor ziduri.

De la un capăt la altul, podul măsura patruzeci și cinci de metri. Odăile fiind construite cam aiurea, rămînea între ele, în linie dreaptă, un spațiu foarte îngust. Wilhelm Strobl, tatăl, venea cu arcul, săgețile și un scăunel pliant pe trei picioare, își potrivea scăunelul într-un capăt al po-

dului și trăgea în ținta din celălalt capăt, luminată de-un bec puternic. Nimerea întodeauna în cercul din centru. Săgeata zbura fiind din arcul urias, cu o deschidere de doi metri și a cărui mașinărie aducea, în multe privințe, cu aceea a unor puști vechi, cu iască și cremene. Ținta era lioită pe unul din pereții camerei mele. Țiuturile îmi deveniră curînd foarte familiare. Cînd voiam să plec de-acasă, răcneam:

— Atenție! Ies!

Și străbăteam podul, spre usa ce ducea la scară, în felul în care, în timpul războiului, plecau la atac în cîmp deschis soldații trimiși în misiuni de sinucidere. Moșul auzea, în general, urletul. Îl vedeam așteptînd cuviincios să părăsesc podul. Uneori însă era prea concentrat sau poate, dimpotrivă, cu gîndul dus și atunci, cu toate precauțiile mele, mă trezeam pe la urechi cu săgețile zburîndu-mi.

Am încercat să stau de vorbă cu el. Nu era un om ursuz. Totuși, după un ceas de conversație, bagam de seamă că știa absolut totul despre mine, iar cu nu reușeam să știu mai nimic despre el. Îi plă-

spatiul îngust ce-l rămînea săgeții să viejie spre țintă, cerul negru, zdrențuit al panoului, uneori aveam senzația că tocmai coborise, urlam, ca odinioară, cînd plecam în oraș:

— Atenție! Ies!

Dar nu mai auzeam țiuitul înfricoșător răsunînd în toate cotloanele și nici nu mai fugeam în zigzag. Îl vedeam pe moșneag în camera lui, adîncit în fotoliu, cu privirea departe, căutînd spre capătul străzii. De jos, răzbătea în răsîmpuri scrișnetul mașinii de ascuțit cutite ori frînturi de muzică, semn că în atelier se lucra cu sirg.

Într-o vreme, am îndrăznit să invit la mine o fată. Mi-era cam peste mină să trec cu ea prin atelier, să bocănim pe scara de lemn și să traversăm camera bătrînului. El purta cămași cu mincile suflecate și-i vedeam brațele vinjoase, cu vene mari, albastre. Avea un chip osos și prelung. Același chip din tinerețe. Îl salutăm. Eu destul de grăbit, fata aproape șoptit. Cînd ajungeam în chilia mea, mă întreba:

— E bolnav?

— Nu.

— Cîți ani are?

— Poate 90. Poate mai mult. Trăiesc totți foarte mult.

— Știu că-i o prostie, dar mi-e frică.

— La început îmi plăcea aici. Acum, i-am mărturisit, nu-mi mai place. Am să-mi caut altă locuință. Ațita doar că nu-i prea simplu. Nu trebuie să te temi. Niște oameni și ei.

Într-o zi, venînd de la fabrică, am avut, trecînd prin camera bătrînului, un simțamînt curios. Am ieșit și am intrat de citeva ori, încercînd să-mi explic ce mă neliniștea. Și am descoperit: încrustațiile de argint ale pistolului străluceau. M-am apropiat de panoplie și mi-am dat seama că fusese lustruit de curînd. Am coborît în atelier și i-am comunicat lui Vasilică observațiile mele. El și-a lăsat lucrul, m-a însoțit pînă în camera lui taică-său, a luat pistolul din cui și l-a cercetat pe toate părțile.

— Eu l-am curățat, mi-a zis.

— Cînd?

— Anul trecut.

I-am răspuns că astfel totul se explică. De fapt, nu se explica nimic. Pe pistol nu se găsea nici un fir de praf. În ziua aceea m-am hotărît să plec. Găsisem o gazdă, dar ceea cam mult. Mai stau o săptămîna, mi-am zis, și dacă nu mi se ivește ceva mai bun, mă mut.

În ziua următoare, fotoliul bătrînului fusese mutat de la fereastră. Perdeaua era pe jumătate trasă și în cameră, deși venea aprilie și ziua era însoțită, domnea un semîntuneric cald și sufocant. Am deschis larg toate ușile și am coborît în atelier. Vasilică ascutea de zor un cutit cu zîmți pentru tăiat piine.

Nu știu dacă ați observat, i-am spus, bătrînul s-a mutat de la locul lui.

— Eu l-am mutat, mi-a răspuns Wilhelm Strobl-fiul. Îl supără lumina.

— V-a cerut-o?

— A, nu. M-am gîndit că e mai bine.

Wilhelm Strobl-nepotul urmărea discuția vizibil interesat.

— Sîntei sigur că a fost ideea dumneavoastră?

Wilhelm Strobl-fiul mi-a răspuns că e sigur. Bătrînul privea pe fereastră și clipea des din ochi.

— Mi-am permis să mă uit mai de-a-proape la pistol, am zis. Armele celelalte sînt pline de praf.

Wilhelm Strobl-fiul a chibzuit citeva clipe, apoi mi-a făcut semn să urcăm. Bătrînul zăcea nemiscat și părea că doarme. Chipul îi bra alb ca varul. Pistolul era la locul lui și strălucea palid.

Wilhelm Strobl-fiul l-a luat și l-a cercetat îndelung la lumină.

— Ați pus mina pe el? m-a întrebat.

— Ieri.

— Dar de celelalte arme nu v-ați atins, nu?

Am recunoscut că nu.

Wilhelm Strobl-fiul a ridicat din umeri, semn că discuția se încheiase. Coborînd, a mai spus:

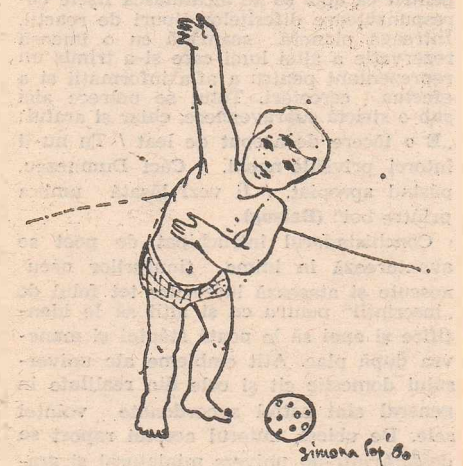
— E un obiect perfect. Nu știu dacă mă înțelegeți. Mă tem că nimeni nu mai știe să facă astăzi un lucru ca acesta. Tata e ultimul. Mai bine zis, a fost.

Am răspuns că înțeleg și că mă mut. Că am unele motive să plec chiar în după-amiaza aceea.

— De fapt, am mai zis, unele treburi nu mă privesc absolut deloc.

Dar Wilhelm Strobl ieșise și nu știu dacă a auzit ce spusese și nici dacă-n privința asta avea vreo părere.

(Din volumul în pregătire **POVESTIRI REALE**)

Carpați 2000

Turismul, un factor posibil al dezvoltării zootehniei montane

În cadrul preocupărilor de punere în valoare cât mai completă a potențialului turistic al țării noastre, reflectare directă a prevederilor documentelor de partid, instituțiile specializate depun eforturi constante în vederea îmbunătățirii condițiilor de organizare și confort, destinate să răspundă exigențelor în continuă creștere, manifestate de turiștii români sau de vizitatorii de peste hotare.

În cadrul preocupărilor pentru rentabilizarea unităților cu profil turistic, atenția se concentrează mai mult asupra unor soluții verificate ca eficiență, în linii generale în două sensuri:

— privind unele trasee cu valoare peisagistică și obiective de interes istoric și cultural-artistic;

— privind stațiunile de odihnă și balneoclimaterice, situate în marea lor majoritate pe litoral sau în zona montană.

În articolul de față am intenționat să aducem în discuție o rezervă importantă de tip turistic, încă firav sau deloc abordată, oferită de o mare parte a munților Carpați: gospodăriile crescătorilor de animale.

Studiul de tip complex, materializat în lucrarea „Viitor în Carpați”, ne-a permis să ajungem la unele concluzii, care alături de alte aspecte economico-sociale privesc, în măsură deloc neglijabilă, perspectiva turistică și am considerat că problema poate dobîndi interes.

Intrucît drumul spre valorificarea superioară și completă a potențialului uman și productiv al muntelui românesc depinde de realizarea unei forme de civilizație de tip montan-carpatic, bazată pe valoroasa tradiție a poporului nostru, pe experiența de veacuri a populației stabilite în aceste regiuni caracterizate de un mod de viață și de producție marcate de o profundă specificitate, se pune întrebarea: ar putea reprezenta și turismul una dintre pirghiile importante, în măsură să concure la progresul general al zonei de munte, la dezvoltarea creșterii animalelor?

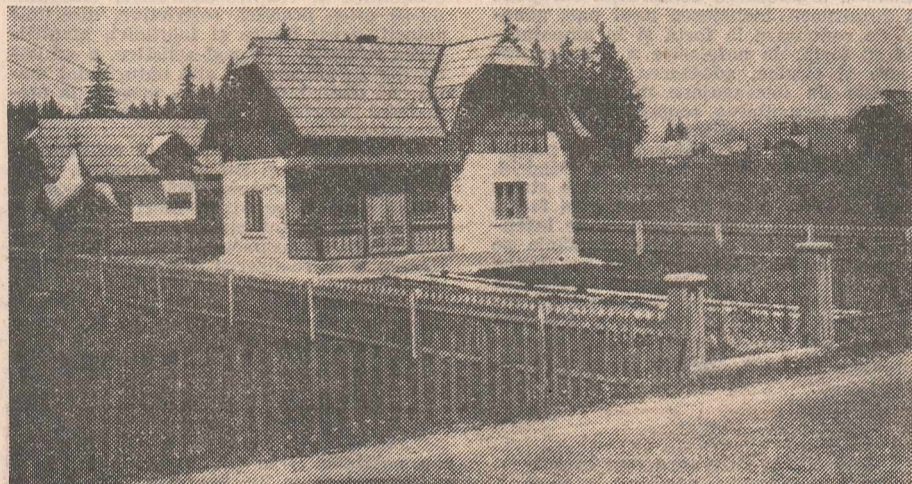
Răspunsul este cu siguranță afirmativ. Analizîndu-se diverse aspecte din interiorul gospodăriei crescătorilor de animale, s-a putut constata existența unor condiții favorabile scopului turistic de viitor, propus: aproape în fiecare gospodărie există 1-3 camere ce „stau” pur și simplu, mobilate, cochete, în ambianță pitorească, însă aproape neintrebuțate, puțin fi utilizate pentru cazarea în condiții de „inedit” a unor viitori turiști, prin însăși liniștea și calmitatea ce le inspiră, prin schimbarea totală de decor pentru turistul obișnuit de astăzi, în general omul mediului industrial și orașenesc.

Vom preciza că nu ne-am gîndit la un turism de tip „sîrșit de săptămînă”, care poate ar deranja activitatea gospodărească productivă, ci în mod special la posibilitatea petrecerii parțiale sau integrale a concediilor de odihnă, sub forma unor pensuni complete.

Dacă aspectul unei ambianțe montane cu condiții de confort sporit, în accepțiunea modernă a ideii de confort, poate fi rezolvat și prin organizarea de tip „stațiune de odihnă”, cel de-al doilea aspect, de importanță decisivă, devine cel al calității și nivelului general al alimentației ce poate fi

asigurată de gospodăria crescătorului de animale muntean.

Posibilitatea ca o familie, poate mai ales copiii, să se poată alimenta cu întreaga gamă de produse lactate în primul rînd — o adevărată cură — (lapte fierț sau chiar crud, lapte acru sub mai multe forme, brînză de vaci, de oi, smîntînă, unt, caș, urdă ș.a.) mergîndu-se dacă vrem pînă la excentricitatea de a-și alege singur și după preferință pînă și animalul furnizor, posibilitatea de a consuma ouă și carne de pasăre produse nu de industria avicolă ci „de casă”, cartofi sau alte legume și zarzavaturi (obținute pe bază de gunoi de grajd și nu cu aportul substanțelor chimice), miere de albine, fructe de pădure (fragi, afine, zmeură, ciuperce ș.a.), toate acestea reprezintă condiții maxime, de neegalat oriunde am încerca să le găsim într-o altă parte.

Esential rămîne aspectul calității și naturalității, prospețimii acestor produse, deoarece un animal care beneficiază de aer și apă curate, nepoluate, care se hrănește cu un furaj format din flora spontană carpatică, care este compusă în mare măsură din plante cu caracter dublu — medicinal și furaj — și care devine astfel de-a dreptul magnifică prin bogăția în vitamine, uleiuri eterice, principii nutritivi și medicamentosi, floră obținută fără îngrijămintele chimice și substanțe pesticide, spunem deci că un asemenea animal ne oferă cel mai valoros și complet produs (lapte și carne) la care se poate spera oriunde în lume, îndeplinind trei condiții capitale: calitate superioară, naturalitate desăvîrșită și garanții sanitare.

Astfel de condiții de odihnă și alimentație ne gîndim să poată fi oferite în viitor muncitorilor, maistrilor, specialiștilor, din industriile cele mai poluate, diverselor categorii de oameni ai muncii din orașele aglomerate și poate în primul rînd copiilor acestor orașe, unde pe lângă poluarea inevitabilă, mediul și modul de viață produc atitea forme de debilitări, astenii ș.a., în vederea unei cit mai complete recuperări.

Desigur că o astfel de formulă de organizare a turismului vizează sezonul estival, PRIVESTE sprijinirea dezvoltării zootehniei montane și este de prevăzut parcurgerea unor perioade îndelungate și minuțioase de pregătire, necesitînd mai întîi crearea unor condiții, apoi „zdruncinarea” concepției conservatoare a înșiși crescătorilor de animale — prin metoda strictă a autoconvingerii — interesarea lor gradată, apoi o preparație atentă, plecîndu-se spre ex. de la predarea în școlile rurale montane a unor cursuri speciale pentru turism, organizarea locală a unor „cursuri cu gospodărie” și mergîndu-se pînă la acțiuni eficiente de colaborare dintre sectoarele de turism, sistematizare, învățămînt și desigur asociațiile crescătorilor de animale, ca organism interesat și în mod firesc și organizator și poate pînă la formarea treptată a unei adevărate industrii destinate acestui scop.

Efectul pe care s-ar putea scosta îl reprezintă pe de o parte posibilitatea realizării unor venituri suplimentare, ca adjuvant efectiv pentru a rentabiliza tocmai economia gospodăriei montane, care numai prin rezulantele zootehnice nu poate atinge cotele necesare — nicăieri în lume — deci un prim punct de interesare și a tineretului ca formă a cointereseării materiale — dar pe de altă parte și poate cu mult mai important, dacă poate exista o gradație după importanță, ne interesează

economic („măsurile”, simbrele oilor, nezeile, horele satului, țîrgurile cu date regulate etc.).

Ne gîndim la o formă posibilă de organizare în care asociațiile crescătorilor de animale să poată emite „bilete de odihnă” tot așa cum se procedează prin sindicate și O.N.T., fără a urmări însă crearea de beneficii proprii, beneficiul real rămînd dezvoltarea zootehniei și sănătatea turiștilor, posibilitatea dezvoltării unei rețele de moteluri special concepute scopului zooturistic, care să poată deservi și turismul de tranzit, putînd îndeplini totodată și rolul de unități-școală, destinate orientării și pregătirii concrete a crescătorilor de animale cuprinși în circuitul turistic, ca și de baze de agrement. Se mai are în vedere și posibilitatea ca funcțiile acestor posibile moteluri să vizeze și latura sanitară, prin utilizarea — mai ales prin „saune” — a rezervelor locale inepuizabile de cetină de brad, plante medicinale sau foarte valoroasele „stroburi” de fin, precum și la curele de produse lactate și ceauri, de sucuri naturale de fructe, (afine, merișoare, soc, muguri de brad ș.a.), loc ce ar putea deveni un excelent cîmp pentru afirmarea medicinei homeopate.

Sumar descrisă, s-a considerat că printr-o astfel de organizare turistică în ruralul montan s-ar putea contribui esențial la dezvoltarea creșterii animalelor, urmîndu-se linia unui efort de adaptare paralel, condus și pe liniile tehnico-economică, a învățămîntului, sistematizării ș.a.

Este necesar ca în scopul atingerii unui beneficiu general — și nu doar compartimental — să se poată vorbi și despre noi orientări privind elementele funcționale și exterioare în domeniul construcțiilor montane, care să răspundă în egală măsură scopurilor productive, igienico-sanitare și estetice, despre forme de modernizare a activităților economice, ușurarea eforturilor fizice prin minimecimizarea lucrărilor curente, extinderea rețelei de drumuri polifuncționale (zoo-silvico-turistice) ș.a.

Desigur că o perspectivă de viitor, dependentă de parcurgerea unei perioade preparatorii și legată de o evoluție pozitivă a climatului internațional, spre înțelegere și apropiere între popoare, spre pace, o reprezintă și cea a turismului internațional, prin intermediul căruia s-ar putea ajunge și la beneficii valutare, cu atât mai mult cu cît vorbim despre investiții extrem de limitate în comparație cu formulele obișnuite de organizare a turismului, interesul fiind în fond al tuturor părților și răspunzînd unor țeluri nobile în esență: sprijinirea perenității zootehniei montane, aportul adus condiției de sănătate umană, protecția naturii, sporirea gradului de participare la circuitul mondial de valori.

Neîndoielnic că într-o discuție complexitatei problemei, experiența limitată, necesitatea specializării cadrelor, parcurgerea unor etape experimentale, de cristalizări etc., dar oricît de efective ar fi dificultățile unei etape de pionierat, nutrim convingerea că nimeni nu poate rămîne insensibil la sprijinirea unor idei care în final ar putea însemna, mai mult lapte, mai multă carne peis, lină ș.a., modernizarea vieții și în același timp păstrarea valorilor noastre tradiționale, culturale și economice, chiar biologice, înfrumusețarea vieții oamenilor în regiuni dezavoluate prin climă, relief și gradul de izolare, servind deci unor nobile aspirații, în linia orientărilor prevăzute de cele mai recente documente de partid și în consens deplin cu starea de progres general ce se înregistrează efectiv astăzi, în patria noastră.

RADU REY ■

(Urmare din pagina 1)

încarcă nave cu pasageri cu destinația deltei, fără acordul Oficiului județean de turism local? Sigur, oamenii au fost nemulțumiți, crezîndu-se nedreptățiți. Unul dintre ei, Ștefan Mazilescu din Brăila, strada Pietrei 12, declară textual: „Cu ocazia zilei de 1 Mai, avînd musafiri din țară, am programat să mergem în deltă direct la Crișan, neavînd timp să ne înscrisem la vreo excursie organizată. La Crișan, ca să trecem la motelul „Lebăda”, nu există de serviciu vreo barcă, deși sînt oameni ai motelului care plimbă turiștii pe canale cu 13 lei ora; particularii pretînd 100 de lei pentru trecerea Dunării. La motel, responsabilul ne-a dat cazarea în căsuțe abia la ora 22, lucru care ne-a tăiat tot cheful de plimbare cu barca. A doua zi a trebuit să eliberăm camera și să plecăm acasă cu primul vapor, încheind în acest fel vizita în deltă. În asemenea condiții, mai ai curajul să revii? Păcat că se vorbește atît despre măsurile luate pentru ca oamenii muncii să-și petreacă timpul liber în bune condiții, căci în realitate acest lucru nu se simte în deltă. Să mai sperăm în îndreptarea lucrurilor?”

Stăm de vorbă cu tovarășul Grigore Virjoghe, șeful Oficiului județean de turism Tulcea. Iată ce ne spune dînsul: „Delta Dunării este în primul rînd un monument al naturii, pe care îl admirăm cu toții și față de care măsurile de protecție nu sînt niciodată prea multe! Sigur, nu vom face din deltă o rezervă, deși ea conține multe zone avînd un astfel de regim restrictiv. Dar nici nu vom putea permite vreodată ca în ea să se plimbe fiecare cum vrea, pe unde vrea, să doarmă și să mîncească pe unde apucă, să degradeze și să polueze această zonă mirifică. Dealtfel, de curînd, Consiliul popular județean a emis o decizie prin care se reglementează întreaga activitate de turism

în deltă. Sînt 6 trasee turistice aprobate pentru excursii de 1-2 sau mai multe zile organizate de O.J.T., două pentru cele ale B.T.T.-ului și un traseu pentru I.T.H.R. București. S-au stabilit locurile de campare, numai în jurul localităților, ca și zonele pe care se poate circula cu navele. Trebuie să se știe că nici un deținător de parc naval, fie el și „Navromul”, nu va putea intra în deltă fără acordul prealabil al Oficiului județean de turism, cel mai în

deltă nu mai puțin de 320 de turiști; pentru agrement așteaptă 130 de bărci și lotci la Crișan, Maliuc, Murighiol și Tulcea, ca și 20 de hidrobiciclete, două yole și 5 bărci cu motor; se organizează în continuare pescuit sportiv, focuri de tabără și se servesc meniuri pescărești la toate unitățile de turism. Una peste alta, O.J.T. Tulcea este pregătit să primească în această vară în jur de 200.000 de turiști, români și străini în egală măsură.

Delta în 1980

măsură să cunoască situația exactă la un moment dat. Trebuie să se înțeleagă că delta nu mai este a nimănui; ea e a noastră, a tuturor, și de aceea trebuie să avem grijă de ea!”

Cum rămîne însă cu apropiată „explozie de turism” spre deltă? Ea este așteptată, ba chiar dorită — dar în condițiile amintite. Documentîndu-mă pentru articolul de față, l-am întrebât pe Grigore Virjoghe dacă ar rezista la un titlu de genul „Delta vă așteaptă!” Mi-a răspuns pe loc, afirmativ, insistînd însă încă o dată asupra obligativității de contactare a O.J.T.-ului pe care-l conduce, tocmai pentru a fi evitate necazurile întîmpinate la început de mai. În plus, am aflat: la dispoziția turiștilor se află pe raza Tulcei și a deltei patru hoteluri (652 locuri) și 80 de căsuțe (a cite două locuri), plus locuințele pescarilor din Sulina, Sf. Gheorghe, Murighiol și Tulcea, închiriate prin contract de O.J.T.; sînt 150 de locuri pe vase pentru excursii în plus față de anul trecut, intrînd în dotarea turismului o navă de 65 locuri, 4 de cite 14 și 4 salupe rapide, zilnic putînd fi transportați prin

Pentru activitatea de turism internațional, acțiunile din Delta Dunării vor aduce țării multe milioane de lei-valută. Foarte interesantă, de asemenea, mi se pare perspectiva turismului în deltă. Aici, după ce am avut ocazia să stau de vorbă cu tovarășul Marin Nițu, director general al Centrelor Delta Dunării, sînt foarte multe de spus. Deși privește delta, datorită postului pe care îl ocupă, mai cu seamă ca o „unitate economică (peste un miliard producție anuală din piscicultură, stuficultură și silvicultură), tovarășul Nițu simte problemele ca un om care cunoaște într-adevăr delta ca pe buzunarul propriu. Această zonă mirifică va rămîne în continuare un mare rezervor natural, de unde se culeg anual peste 50.000 de tone de pește, 70.000 tone de stuf, 38.000 metri cubi de masă lemnoasă și așa mai departe, un teritoriu comparabil ca suprafață cu destul de multe dintre județele țării. Pentru turism se prevede construcția a două mari hoteluri, unul în Tulcea, al doilea în Sulina, ca și a unui mare complex turistic la Sfîntu Gheorghe, acolo unde apele Dunării se îmbină cu cele ale mării. Sînt

prevăzute 400 de locuri de cazare în acest complex, situat într-o zonă care va putea cuprinde atît excursii în deltă, cît și plajă la litoralul Mării Negre. Turism de litoral chiar în vecinătatea deltei s-ar mai putea face și la Sulina, la Perșor sau la Portița, zone de plajă cu nisip de foarte bună calitate. Mai este apoi vorba de dotarea turismului cu nave speciale, cum astăzi nu se află încă în țară, locuințe plutitoare, hoteluri plutitoare sau chiar ambarcațiuni așa-zis „cu cușete”, ambarcațiuni familiale care ar putea fi folosite cu mult succes pentru excursiile de o zi, două, în special la sfîrșitul de săptămînă. Sulina, să nu uităm, va deveni în curînd oraș liber de orice taxe vamale, dar legăturile sale cu „uscătul” sînt încă insuficiente. Pe cînd o șosea Tulcea — Sulina, folosind malul canalului cu același nume, cale rutieră rapidă, de vreo 60 km numai, legînd cele două orașe în mai puțin de o oră de drum? Această șosea ar putea pe viitor să coboare pe marginea litoralului românesc spre Portița și apoi spre Mamaia, legînd între ele cele două mari zone de turism, respectiv delta și zona Constanța — Mangalia... Sînt planuri îndrăznețe, aflate deocamdată numai în studiu, dar sînt convins că ele, mai devreme sau mai tîrziu, vor prinde viață.

Pînă atunci, Dunărea își va legăna în continuare apele prin meandrele atît de pitorești ale deltei, acest unic și uriaș parc natural, care ne fascinează ori de cite ori intrăm în el. Sînt oameni care vin de foarte departe pentru a vizita delta, pentru a savura peisajul, aerul, apa, soarele și... ciorba de pește. Acum, de ce nu?, sînt tot mai mulți care doresc s-o vadă venînd mult mai de aproape, de la Galați, Ploiești, București, Sibiu, Oradea și așa mai departe, oameni pentru care delta este cu adevărat „a lor”. Iar delta îi așteaptă....

Securitatea europeană, problemă fundamentală a păcii

Parte integrantă a problemei asigurării păcii și destinderii în întreaga lume, înfăptuirea securității europene și crearea, pe această bază, a unui climat de încredere și înțelegere pe continentul nostru ocupă un loc de primă importanță. Aceasta rezultă din situația deosebită pe care o are Europa în lume. Este cunoscut că de aici, de pe continentul european, au izbucnit cele două războaie mondiale care au provocat atâtea distrugerii și suferințe întregii omeniri. Se știe, de asemenea, că în Europa, sint concentrați astăzi factorii generatori de mari primejii pentru destinele tuturor popoarelor lumii. Pe acest continent se află față în față cele două blocuri militare opuse; tot aici se află cele mai mari efective militare, având în dotare două treimi din totalul tancurilor, avioanelor de luptă, navelor și submarinelor de război ale lumii; și tot în Europa se află cel mai mare număr de baze militare, dotate cu cele mai puternice arme de distrugere în masă, inclusiv armament nuclear. Iată de ce tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că realizarea securității în Europa constituie una din problemele fundamentale ale politicii de pace nu numai pe continentul nostru, ci în întreaga lume. Fiindcă edificarea securității europene ar constitui o contribuție de seamă la cauza destinderii și colaborării pe plan mondial, ar răspunde cerințelor normalizării vieții internaționale în ansamblu.

Potrivit concepției românești, securitatea europeană presupune înfăptuirea unui sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și măsuri concrete de natură să ducă la excluderea forței și a amenințării cu folosirea forței în relațiile internaționale, să ofere tuturor țărilor garanția deplină că se află la adăpost de orice agresiune. Pentru aceasta este necesară traducerea neîntârziată în viață a principiilor și angajamentelor asumate

prin Actul final adoptat de Conferința europeană de la Helsinki, la pregătirea și succesul căreia România și-a adus o contribuție substanțială. În acest context, de o mare importanță este pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid din toamna acestui an.

Țara noastră a subliniat în repetate rânduri că Actul final în sine nu rezolvă chestiunea securității și cooperării pe continentul nostru, că popoarele Europei nu vor fi în siguranță atâtea vreme cât nu se va trece de la vorbe la fapte, la măsuri concrete. Și este cu atât mai necesar să se treacă la măsuri concrete, cu cât, după cum se știe, în ultima vreme situația internațională s-a deteriorat, cursa înarmărilor, în Europa și în lume, s-a intensificat.

Consecvență poziției sale privind asigurarea securității și păcii în Europa și în lume, România a făcut în repetate rânduri — ultima oară la recenta Conferință interparlamentară de la Bruxelles asupra problemelor securității și cooperării în Europa — propuneri privind respectarea principiilor înscrise în Actul final de la Helsinki, organizarea conferinței europene de dezarmare, încheierea unui pact general de renunțare la forță și la amenințarea cu forță, de nefolosire a armelor nucleare și clasice, adoptarea unor măsuri concrete de dezangajare militară și dezvoltare, dezvoltarea cooperării în domeniile economiei, științei și tehnologiei, educației, culturii și informațiilor, pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid.

Pornind tocmai de la necesitatea stringentă de a se trece de la vorbe la fapte, de a se realiza măsuri concrete de înfăptuire a securității europene, România se pronunță cu hotărâre pentru ca reuniunea de la Madrid să nu se limiteze la abordarea aspectelor legate de măsurile de încredere, ci să decidă începerea imediată de negocieri asupra unor măsuri de dezangajare militară, obiectiv căruia i-ar co-

respunde angajamentul de a nu se mai instala noi baze militare, inclusiv arme nucleare, și de a nu mai fi dislocate trupe pe teritoriul altor state din Europa, retragerea tuturor trupelor străine în limitele frontierelor naționale, înghețarea bugetelor și efectivelor militare, crearea unor zone de securitate la frontierele dintre statele europene și între cele două blocuri militare și desființarea concomitentă a acestora.

Concomitent cu măsurile de dezangajare militară, reuniunea de la Madrid trebuie — în concepția românească — să decidă începerea unui program concret pentru realizarea dezarmării, care să includă reducerea cheltuielilor și efectivelor militare, crearea unor zone denuclearizate în diferite regiuni ale Europei, desființarea bazelor militare, în primul rând a celor nucleare, de pe teritoriile altor state.

Totodată, statornicirea unei reale securități pe continent, ca parte componentă a păcii și securității în întreaga lume, implică și intensificarea eforturilor în vederea adoptării unor măsuri concrete care să ducă la intensificarea unei fructuoase conlucrări între europene, pe baza principiilor respectului independent și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state, avantajului reciproc, respectării dreptului fiecărui popor de a-și decide singur soarta, fără nici un amestec din afară. Extinderea neîngrădită a cooperării economice și tehnico-științifice, eliminându-se orice practici restrictive, discriminatorii, orice limite și îngrădiri, amplificarea relațiilor cultural-artistice, a schimburilor turistice și de altă natură sint menite să contribuie în mare măsură la atenuarea incordării, la apropierea și creșterea încrederii între state.

Întărind și solidaritatea și colaborarea cu cele mai largi forțe progresiste, anti-imperialiste, România socialistă nu-și va precupeți nici pe viitor eforturile pentru a contribui la înfăptuirea unui climat de destindere, la respectul independenței naționale și la realizarea idealurilor de pace ale întregii omeniri, la înfăptuirea unei lumi mai bune și mai drepte, la dezvoltarea încrederii și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

ION CODRU ■

Telegrame din Delhi au informat de curând că seceta care a făcut ravagii anul acesta în India se constituie într-una dintre cele mai mari catastrofe de acest gen cunoscute până acum. Aproximativ 20 de milioane de persoane sint profund afectate de ravagiul. Alte telegrame provenind din Uganda, Etiopia și Somalia anunță că sute de mii de persoane se află în pragul foametei din același motiv: seceta. Numai în nordul Ugandei, cinci sute de mii de oameni se află într-o situație pe care oficialitățile locale o apreciază drept „foarte dificilă”. La antipodul acestei tragedii — inundațiile.

Prin implicațiile sale, „dosarul apei” este, în mod cert, o componentă a unui dosar mult mai voluminos și aflat permanent în ordinea zilei: dosarul noii ordini economice. O repartitie judicioasă a apei nu s-a realizat încă, o echilibrare între cererea și oferta de apă nu s-a realizat încă și gravele perturbări înregistrate în acest domeniu nu reprezintă altceva decât permanentizarea unui hiatus adine între resursele acvatice ale lumii și necesitatea imperioasă a omenirii, în special a omenirii sărace, de a avea acces la acea apă bogată elementară a planetei. Unii consideră, în virtutea unor interese pe care nu le mai comentăm că apa Terrei este limitată. Să fie oare așa?

Iată câteva cifre care pun în evidență necesarul și posibilul în acest domeniu: nevoia zilnică a omului variază între 1,5 și 2,5 litri, în funcție de climă și de activitatea fizică; media necesităților casnice pe locuitor: 15—20 de litri în zonele rurale și 120 de litri în mediul ur-

Meridianele foametei

ban; tehnologia modernă, mare consumatoare de energie, care are nevoie de această resursă, atât pentru răcire, cât și pentru evacuarea deșeurilor, tinde să agraveze penuria. La rândul ei, agricultura deține 80 la sută din consumul mondial. Vom menționa însă că doar 18 la sută din suprafața cultivată este irigată; aceasta furnizează, totuși 40—50 la sută din producția agricolă totală; dar, pentru eliminarea foametei în lume, este nevoie de mult mai mult pământ irigat...

Rezerva totală de apă de pe planetă este uriașă: un miliard și jumătate kilometri cubi. 97 la sută aparține mărilor și oceanelor. Din restul de 3 procente, cit insumează

apa potabilă, 77 la sută se află în zonele polare și în ghetarii din munți.

Se află sub formă de pinze freatice, fluvii, riuri, lacuri și bălți, sau în atmosferă. Și încă o cifră: doar 0,7 la sută din rezervele de apă ale Pământului reprezintă disponibilitățile de folosire la ora actuală; suficient — spun specialiștii — pentru 20 de miliarde de oameni. Dar, natura nu împarte acest volum pe locuitor. Unii abia au apă să supra-viețuiască, în timp ce alții au suficiență și pentru risipă. Și pentru a oferi un ultim exemplu, de aberantă inechitate, astăzi 70 la sută din populația globului nu are acces facil la apă potabilă!

Tehnologiile actuale pun la îndemina omului un arsenal de mijloace care pot împinge apa spre sute de milioane de robinete. Metode care în urmă cu câteva decenii păreau de domeniu fantasticului sint azi realizabile: desalinizarea mărilor, bombardarea norilor, condensarea ceței, crearea unor platoare de gheață artificială, topirea ca'otelor nordice etc.

Pirghiile tehnice și materiale pentru urnirea Terrei din impasul acvatic există. Ceea ce mai rămâne de desăvârșit este voința concertată ca apa să fie distribuită echitabil.

RADU BUDEANU ■

Richard al III-lea — calomniat?

Fiindcă reevaluările sint la modă, fiindcă autorii se străduiesc să privească evenimentele, personalitățile istorice din unghiuri noi, să dea faptelor alte interpretări, nu putea să scape acestui val tocmai Richard al III-lea. Și n-a scăpat. După cum ne informează „Le Nouvel Observateur”, misiunea de a înfățișa lumii pe Richard într-o altă efigie — două autor, cea veritabilă — și-a asumat-o englezul Paul Murray Kendall, în lucrarea sa „Richard the Third”.

Chipul monarhului englez a intrat în conștiința marelui public în viziunea lui Shakespeare, care-i creionează un portret fabulos: cocoșat, schiop, cu miini scheletice, asasin al regelui Henric al VI-lea, al propriului său frate Clarence, al soției sale Ann, a doi nepoți (dintre care unul era tânărul rege Eduard al V-lea) și al altor personaje importante din regat, complotist machiavelic, gata să contracteze o căsătorie incestuoasă cu nepoata sa, figură de antihrist și de tiran. Portretul shakespeare-ian este așa de convingător pe plan artistic, încât el a început să fie atribuit persoanei reale a regelui. Alfel spus, verosimilitatea simbolică a fost considerată adevăr istoric. A avut însă dreptate Shakespeare? Coincidență imaginea oferită de el cu portretul real al lui Richard al III-lea? La aceste întrebări Kendall răspunde negativ.

Autorul englez susține că ponegrirea

lui Richard de către Shakespeare provine din faptul că marele dramaturg a folosit drept surse de informare cronicile redactate de către istoricii din epoca lui Henric Tudor, care i-a urmat la tron lui Richard (sub numele de Henric al VII-lea). În realitate însă, figura lui Richard ar fi alta. Care?

Mergînd pe urmele altor contestatari ai mitului creat de Tudori (William Cornwallis, în secolul al XVI-lea; George Buc, în 1646; Horace Walpole, în 1763; Clements Markham, în 1906 s.a.), Paul Murray Kendall îl prezintă pe Richard ca pe un bun administrator, talentat conducător militar, priceput om politic, bun la suflet, atașat fratelui său, regele Eduard al IV-lea, doritor de a face binele, modest și auster. Nu el este autorul crimelor care i se atribuie; Richard a fost doar, în unele cazuri, un justițiar, făcînd să fie executată, din rațiuni de stat, complotiști din clanul Woodville, care amenințau pacea regatului. Nu există nici o probă că cei doi nepoți, dintre care unul era moștenitorul tronului, au fost omorîți la ordinul lui Richard; ei au dispărut fără să se știe ce-au devenit, nefiînd exclus, în această privință, amestecul adversarilor lui Richard. Tronul l-a ocupat presat de evenimente, spre binele țării.

Așa să fie oare? Cine are dreptate: Shakespeare (în speță, cronicarii dură care s-a inspirat) sau Kendall? Se pare

că adevărul este, ca în multe alte probleme controversate, undeva la mijloc. Că relatările din cronicile dinastiei Tudor sint exagerate și tendențioase, este în afara oricărei dispute. Sint însă texte datînd din timpul vieții monarhului, hotărît ostile, care nu lasă nici o umbră de îndoială asupra vocației de uzurpator — supremă formă, pe atunci, a parvenitismului — care i-a canalizat acțiunile ultimului suveran din dinastia York. Dacă Richard (cel adevărat, din istorie) n-a fost handicapat fizic, n-a fost demonic și denaturat, dacă n-a fost deci un „monstru”, el nu rămîne mai puțin un inșetat de putere, un tiran.

De ce totuși posteritatea a adoptat teza regelui infernal? Revista citată consideră că aceasta s-a întimplat nu atît din cauza voinței Tudorilor de a-și justifica retrospectiv legitimitatea propriei lor dinastii, cît mai ales a unui fenomen cu mult mai profund și mai pasionant: trecerea societății de la o vîrstă teologică la o vîrstă politică. Nemaicrezînd în existența demonilor ca atare, a demonilor „în stare pură”, oamenii au simțit nevoia să pună în această postură personaje în carne și oase, mai ales figuri politice, pe care să le dăruiască și să le împodobească cu toate atributele reprezentanților iadului, împăcînd în felul acesta raționalismul timpurilor moderne cu nevoia (eternă) de fantezie. Iar din această aglutinare se nasc miturile.

ION D. GOIA ■

Mondo umano ?

„Marți, 14. Nimic”

Cu cîtva timp în urmă, între posibilele subiecte ce-mi reținuseră atenția pentru a le aborda în această rubrică, mi-am notat o însemnare pe care, la 14 iulie 1789, a făcut-o, în „Jurnalul” său, Ludovic al XVI-lea. Mai mult, schițasem chiar un început de comentariu pe marginea cuvintelor respective. Dar, nu știu de ce am abandonat un timp acel posibil subiect! Cred acum că poate pentru că nu aveam și alte exemple edificatoare și speram deci că, totuși, într-o bună zi le voi găsi. Ceea ce s-a și întimplat și am putut reveni la acea însemnare mostră a obtuzității, a încrîncenării în a ignora pînă dincolo de pinzele albe un fapt atît de evident, atît de limpede și de clar ca lumina zilei.

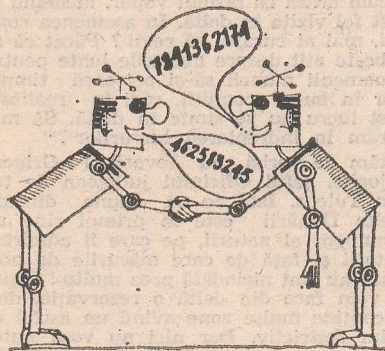
Dar ca să nu mai lungesc vorba, iată însemnarea respectivă: „Marți, 14 (iulie, 1789 n. m.). Nimic”. Ei bine, în ziua în care, în Franța, se consemna un eveniment ce avea să schimbe din temelii structurile ei politice, economice și altele, tomai El, suveranul atâteaștitor, mult prea luminat, foarte informat și atît de realist, lucid și sincer, a scris acestea în „Jurnalul” său — atît de bogat în notații, atît de exact în nuanțe (de o anume orientare bineînțeleasă!). În ziua în care, într-o mare putere a lumii (de atunci) Revoluția atinsese apogeul, atunci deci, el n-a văzut nimic — pentru că e greu de crezut că a simțit dar a ignorat! Și, scrupulos din fire, a notat sec: „Marți, 14 (iulie, 1789, n.m.). Nimic”.

În ochii lui regali, plini de lecturi rafinate, atent selectate, cu evlavie cultivate, în mintea lui capabilă să surprindă cea mai vagă undă de tresărire la o vorbă de a sa ce nu convenea ascultătorului, Revoluția din 14 iulie 1789 egala cu patru litere care, în limba lui, compuneau cuvîntul „rien” — adică nimic. Un cuvînt scurt dar care, în acest caz, spune atît de mult, atît de multe încît, la un moment dat, ești tentat să crezi că afirmația nu-i mai aparține blajinului și analiticului Ludovic al XVI-lea, ci cuiva care a vrut să-l compromită în ultimul hal de parcă faptul că în timpul domniei sale a avut loc Revoluția amintită n-ar fi atît de suficient în a demonstra ceea ce era de demonstrat!

Așadar, e greu de crezut că această constatare „Marți, 14 (iulie, 1789, n. m.). Nimic” este apocrifă! Sau că este inexplicabilă. Nu, e limpede, zic eu, există perioade cînd mediocritatea unor lideri sau regi a fost tranșant confirmată pînă și de telegraficele lor notații în „Jurnale” și care, culmea!, în timp, ajung să fie contestate sau amențate! Atît de lipsite de realism și inadecvate pentru moment și chiar pentru eternitate sint multe din constatările lor. Între acestea, n-o spun numai eu, cuvintele: „Marți, 14 (iulie, 1789, n. m.). Nimic” nu sint nici singurele și — vai! — nici ultimele. Ceea ce spune destule și îndeamnă la multe gînduri.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După POLSKO — Polonia)

Ochii și urechile lumii

Și ce-o să fie?

Auzi?, zice în „Times“ că pe coasta răsăriteană a Australiei de sud nu e bine.

N-o fi sfârșitul lumii dar tipii intră în casă, după ce au făcut praf grădinile.

Zice că arborii fructiferi nu mai au scoarță. Zice că țărani nu mai pot semăna griul.

Zice că în casă, chiar dacă nu-ți mănincă urechile, îți mănincă tot ce e comestibil și ce nu e, cum ar fi plasticul, cum ar fi lina de sticlă și cauciucurile de la tocurile ușilor.

Zice că ar fi o armată și nimic n-o poate opri, nici măcar apa, și n-ai să-mi spui că Australia, fie și de sud, n-ar avea apă.

Auzi?, zice că trec prin apă cum vor, o familie care stătea pe un iaht, undeva în larg, i-a văzut înotând în jurul vasului, jumătate de oră — o plăcere, nu altceva. Mai zice că intră și în școli, oricât au fost de dezinfectate, n-a ținut, peste două săptămâni, s-au întors în clase și, desigur, în cancelarie.

Zice că nu-i poate nici otrăvi, cum se face de când lumea cu invadatorii — moft!, otrava-i pentru ei floare la ureche sau, ca să nu exagerez, otrava-i o mincare ca toate mincările.

Zice că au intrat în gropile septice și le-a plăcut și acolo.

Auzi?, zice că au intrat și în rezervoarele cu apă, oamenii le-au golit, au închis apa, „cirnați!“ — cum zicea deratizatorul Vintilă, amicul celui mai iubit dintre pămînteni — de trei ori „cirnați“, tipii au părăsit rezervoarele, fiș-fiș, piș-piș, și localnicii au rămas să le curețe, așteptând să vină ploile să le umple din nou cu apă, că la robinete nu mai umbă nimeni.

Zice că toate speranțele locuitorilor se îndreaptă spre cer, să cadă de acolo câteva ploii diluviene în care să se inee armata asta de invadatori. Sau să vină un frig care să-i decimeze, fie și din 9 în 9, cum zicea umoristul celor mai frumoase nerozi. Cirnați! Cit timp oamenii se încredințează climatei — invazia continuă, tipii se înmulțesc și atacă pretutindeni în hoarde — chiar așa scrie în „Times“ — „în hoarde tot mai numeroase“.

Întrebă-mă cine sînt martienii aștia cărora le place tot ce-i pe pămînt, de la scoarță de copac la cauciuc și lina de sticlă... Nu mai întreba — vorba lui Șalom Alchem. Vino să-ți spun la ureche, să nu ne audă... Totul are azi urechi, așa cum toate urechile au pereți.

...Și dac-ai știut, de ce m-ai lăsat să vorbesc? Ți-era atât de greu să pronunți cuvîntul „șoarece“?

Ce caută armate de șoareci pe coasta răsăriteană a Australiei de sud, asta e o altă poveste, cu alt glob și cu altă zoologie, pe care o știu numai eu și nu ți-o mai spun.

RADU COSAȘU ■

Antologia poeziei antirăzboinice

Cintec pentru pace

Munca-și are rostul sacru
să dea piine, nu obuze,
și ei cintecu-mi consacru.
Inter arma silent musae.

Dar nu muzete să tacă,
ci căteaua mitralieră,
zborul păsării să treacă
parfumat prin atmosferă.

Numai cintecul aduce
mierca inimii pe buze;
nu vrem bombe să-l usuce.
Inter arma silent musae.

Lăsați artelor cuvîntul
pe cînd gura puștii tace

ca să ducă-n zare vîntul
doar polenul alb de pace.

În puștii de otravă
nu va mai fi loc de seuze,
viața lumii stă pe tavă.
Inter arma silent musae.

Dar acuma, nu atunci,
faceți tot ce puteți face,
pentru ca frumoșii prunci
să mai fie, să se joace,

că viața nu-i o marfă
și nu-i joc ca să amuze,
faceți tunurile harfă.
Inter arma silent musae.

TEODOR CAPOTA ■

Minori fără copilărie

Dosarul pierderii minorilor se îmbogățește cu filmul „Prettv Baby“, în care, la Hollywood, Brooke Shields joacă rolul unei prostituate de 12 ani. „Actrița“, care nu are nici 14 ani, măturisea într-un interviu că rolul nu a scandalizat-o deoarece, ca multe fete de vîrsta ei, știe destul despre viață și sex. Cunoscutul psihiatru Joyce Brothers afirma recent: „America este obsedată de sindromul tineretului“. Întreaga lume a spectacolului — teatru, cinema, muzică ușoară, televiziune — reflectă faptul că idolii de astăzi au mai puțin de 25 ani: John Travolta, Andy Gibb, Shaun Cassidy. Dintre vedete, numai Barbara Streisand le întrece în notorietate pe adolescențele Tatum O'Neal, Jodie Foster, Brooke Shields. Cum toate variațiile și fanteziile sexuale fuseseră încercate cu ani înainte, singura frontieră rămasă ne-trecută era cea a prostituției minorilor.

Alt fenomen neliniștor este voga emisiunilor de televiziune scabroase. Reteaua de televiziune ABC difuzează, spre exemplu, filmul „Inițierea lui Sarah“ în care Linda Blair interpretează rolul unei alcoolice care comite numeroase furturi. Într-un episod dintr-un serial o minoră este acuzată de relații lesbiene cu una din profesorele sale. Și nu numai atât. Revistele sînt pline de fotografii și relații despre viața acestor stururi pubere. se relatează modul lor de viață, comportarea adesea scandaloasă, legăturile lor cu lumea drogului, alcoolului și plăcerilor.

Din nefericire, fenomenul s-a transplantat din lumea filmului în viața de zi cu zi. În magazine specializate se pot în-tîlni imagini pornografice de un realism crud. Și cînd te gîndești că personajele principale ale acestor scene n-au atins nici vîrsta preadolescenței. Pe stradă pot fi în-tîlniți adolescenții și adolescențele care se prostituează. Poliția din Los Angeles depune mari eforturi pentru a debarasa orașul de această gangrenă ce-i minează reputația. O brigadă specială a început „curățenia“ cu lumea filmului. Brigada duce lupta împotriva exploatarea sexuale a minorilor. Majoritatea sînt victime ale

lipsei de scrupule care domnește în anumite cercuri ale capitalei filmului. Ei cad în plasa exploatarea sexuale sau a drogului. Pentru a avea un acoperiș sub care să doarmă și o mincare, acești copii nenorociți plătesc în natură sau sînt folosiți în filme sau romane-foto pornografice. Majoritatea dintre ei au între 12 și 17 ani.

Mai grav este faptul că anumite organizații incurajează acest mod de viață. Astfel, „Cercul de senzualitate a copilăriei“ din San Diego și-a enunțat „principiile“ într-o scrisoare deschisă exaltînd „senzualitatea copilăriei, eliberarea tinerilor și drepturile copiilor“. Organizația „Better Life“ (Viața mai bună) din Los Angeles apără dreptul la dragoste al copiilor și scoate o revistă lunară în care militează pentru libertatea relațiilor sexuale ale copiilor cu adulții. O altă organizație încearcă să revizuiască Codul penal cerînd ca legea care interzice raporturile sexuale dintre adulți și minori să fie abolită.

După cum relatează inspectorul Lloyd Martin din departamentul poliției din Los Angeles, 30.000 băieți și fete sînt exploatați anual din punct de vedere sexual numai în Los Angeles. Răul a început să fie depistat în 1965, cînd în urma unei anchete întreprinse la Los Angeles s-a constatat că din 1.200 fete, 26% avuseseră raporturi sexuale cu adulți înainte de a implini 13 ani. Există reviste specializate care abundă în fotografii cu subiecte pornografice în care personajele principale sînt copii. Cei ce atrag minorii pe panta depravării sînt sau incurabili, sau vicioși. Aceștia din urmă nu se consideră niște depravați, ci progresiști, eliberați de în-cătușarea unei morale învechite și depășite. Această plagă socială nu poate fi explicată numai prin dorința minorilor de a deveni stururi. Este în primul rînd consecința depravării societății în general și a dezmembrării familiilor în care au fost crescuți acești copii pierduți. Insa unei autorități reale, afecțiunii, tandreței, educației.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

imaginile infloritoare ale Dresdei din pinzele lui Canaletto și se păreau reci și străine ca niște stampe agățate pe un zid de muzeu. Ceea ce te copleșește, te tulbură cel mai mult în orașul-memento în care numai palatul Zwinger, galeria Semper și câteva catedrale și-au recăpătat forma dintii, este tocmai acest urlaș triumf al vieții.

Abia în prima zi de lucru petrecută în Dresda aveam să înțeleg în toată adîncimea adevărata semnificație a triumfu-

Vocația Dresdei

lui vieții și a nevoii de a uita a locuitorilor Dresdei. În vacarmul dimineții active, desfășurată nestăvilit într-o piață centrală a orașului, năzuința către ceea ce va fi mi s-a părut exprimată cu o deosebită claritate.

Concepte la dimensiunile unui viitor infloritor, blocurile noi, magazinele uriașe, havuzurile cu ornamente strălucitoare se aflau acolo ca o elocventă mărturie. În jurul lor, o alergătură voioasă, întrepidă de pietoni afezați, o zbenguială veselă de copii buclăși, cărucioare cu mărfuri, un miros de cafea și unt topit care îți evoca buclășii imbelșugate. Am văzut pe străzile largi spectacolul irezistibil al cărucioarelor cu cite opt copii, un fel de grădinițe pe roți, simbol emblematic al grijii față de cei mici. Aceasta este Dresda cea de toate zilele, Dresda cea nouă

a zilelor săptămîinii, îndreptată spre viitor.

Dar tot o Dresdă de toate zilele este aceea a concertelor simfonice ce se bucură de o tradiție străveche. Tinerii instrumentiști ai celebrei orchestre care l-a avut printre dirijorii ei pe Richard Wagner se instruiesc în bibliotecile orașului ce conțin inestimabile colecții de partituri. Ei duc mai departe o faimă care a făcut din Dresda o celebră capitală a muzicii.

Viața nouă a orașului este chemată mereu să apere comorile rămase, fie că acestea sînt tezaurizate în falmoase săli de muzeu sau în arhive.

Mi-a rămas în minte vie, strălucitoare, o imagine care mi s-a părut definitorie pentru vocația Dresdei de a apăra comorile de artă. În apropiere de palatul Zwinger, de incinta care păstrează între zidurile sale una dintre cele mai renumite galerii de tablouri ale Europei, se află o boltă impunătoare, susținută de statuia uriașă a unui războinic ce pare să fi aparținut oastel lui Vercingetorix. Gloria primelor semînții de luptători ale acestor pămînturi se simte în fapturna impunătoare a cărei forță susține o clădire de preț. Ea mi-a evocat puterea de apărare îndreptată spre bunurile spirituale, puterea care respinge ideea unui nou măcel.

Prezența acestei statuii în imediata apropiere a faimosului tezaur mi s-a părut simbolică. Căldura ocrotirii pe care o exprima puterea brațelor uriașe ce susțineau zidul masiv era reconfortantă și pilduitoare. Am părăsit Dresda cu această imagine în suflet și cu certitudinea că vocația sa de păstrătoare a tezaurelor este prea puternică și are rădăcini prea adînci pentru a mai putea fi distrusă.

MARIANA CEAUȘU ■

Un protest ratat

Își zice „Blestemații“, „Cinii gata să muște și să crape“, „Strangulații“ și așa mai departe, dar „spectacolele“ lor se aseamănă între ele ca două picături de apă. Pe scenă, trei sau patru indivizi dintre care unul, de obicei solistul vocal, este și conducătorul grupului, terorizează corzile chitarelor, își schingiuiesc fără milă propriile coarde vocale, iscind decibeli cit la decolarea de urgență a unui reactor „Phantom“! „Dorește-mi moartea, dorește-mi moartea! Viața n-o mai suport!“ urlă în disperare Johnny Singerosul, solistul vocal și șeful formației „Cinii gata să muște și să crape“, zbatîndu-se ca-ntr-o febră de zile mari...

De obicei săliile în care se prezintă astfel de „spectacole“ nu au scaune. Spectatorii vor să și danseze. Și chiar dansează. „Pogo“ este dansul lor preferat. Imbrăcați în straie ferfenițite, prinse cu ace de siguranță sau lipite cu leucoplast, amatorii de punk-rock au părul vopsit de obicei în galben, în verde, în roșu, dar și în culoarea vîntului turbat... Unele fetișcane, unii juri în dorința de a-și spori și desăvîrși frumusețea și-au spintecat nasul, și urechile, și buzele cu ace de siguranță. Unora le curge singe din nas, din buze, dar asta nu deranjează... Nici pe cei din jur nu-i deranjează... Din cînd în cînd, unul dintre membrii formației destupă cite o sticlă cu bere și-i imorozează pe infierbîntații dansatori cu suc rece de... hamei. Entuziasmați de acest nou element intervenit în viața lor, dansatorii își văd mai departe de „pogo“. Dușul rece le priește...

Unul dintre ei, făcut foc că altul, care se scâlambăia în coasta lui, nu i-a răspuns la un... rîcnet, îl brînde pe acesta de acul de siguranță ancorat de buză și-o ureche, și trage. Și-l rupe falca! Cel depozitat de originala „pogo“ nu se sinchisește, parcă n-ar fi vorba de falca lui, parcă nici n-ar băga de seamă că pe piept i se prelinge o suviță de sine...

Astfel de „spectacole“ au loc seară de seară, noapte de noapte la barurile „Wartex“ și „Roxa“ din Londra, la cluburile „Rat“ și „Bowerty“ din Boston, în luxuoasele pivnițe „Mina albastră“ din Paris, la „Punkhaus“ din Berlinul occidental și în multe, foarte multe localuri și săli de spectacole din Europa și din întreaga lume așa-zis liberă.

Cum de-a devenit punk-rockul o mișcare cu ecou în rîndul unor categorii de tineri? McLaren, managerul grupului „The Sex Pistols“, declara unui corpondent: „Punk-rockul s-a născut din dorința de a convinge că violența este fructul copiilor vagabonzi, care hoinăresc pe străzile marilor orașe“!!! Profesorul March, care conduce la Universitatea Oxford cercetările legate de problema agresivității tinerilor din țările capitaliste, susține ideea că punk-rockul este legat nemijlocit de șomaj, de deziluziile și decepțiile tinerilor. În parte, cele afirmate de profesorul March sînt adevărate. Tinerii aceștia s-au urcat pe scenă pentru că n-au găsit de lucru. Chitaristul bas al lui „The Sex Pistols“ a colindat un întreg toată Londra în căutarea unui loc de muncă prin care să-și asigure existența. Și negăsindu-l, s-a apucat să cînte pentru a demasca șomajul.

În prezent, șomajul în rîndurile tineretului din țările capitaliste a atins cote de-a dreptul alarmante. În anul 1967 existau în Anglia 71.000 șomeri dintre tinerii pînă la 20 de ani. Astăzi numărul lor s-a triplat. În Statele Unite șomajul a cuprins 17,4% din tinerii apti de muncă. Aproximativ un sfert din totalul șomerilor din R. F. Germania îl formează tinerii pînă la 24 de ani, în timp ce în Italia tinerii care nu au de lucru reprezintă aproape jumătate din totalul șomerilor. Nu este de mirare deci că în Anglia, și în S.U.A., și în R.F.G., și în Italia a prins foarte repede cîntecul formației ai cărei membri se duc de... zgardă, parcă ar fi... cînii gata să muște și să crape: „Nu am ce pune-n spate, nici viitor nu am, nici loc de muncă!“

La început, se părea că mișcarea aceasta aruncase mîna societății capitaliste contemporane. Apoi, mai repede decît s-ar fi bănuț, ea s-a transformat într-un simplu mijloc de a scoate bani. Cit mai mulți bani! Fiindcă punk-rockul nu este în momentul de față decît expresia ultimă pînă la care poate să decadă omul în climatul economic, social și politic al lumii capitaliste.

În ceea ce privește așa-numita cultură punk-rock, credem că afirmația aceluiași McLaren ne va scuti de orice comentariu: „Manevrez — da, acesta este cuvîntul — patru băieți imbecili, fără o brumă de talent, care nu numai că nu au idee de muzică, dar au dificultăți foarte serioase cu scrisul și cititul. De ce o fac? Pentru bani și pentru glorie!“

Unii spun că punk-rockul s-a născut în chip de moștenitor al tronului. Așa o fi, s-or fi născînd ei, punk-rockiștii, ca moștenitori ai tronului, dar sfîrșesc, lamentabil și sigur, în chip de bufoni.

NICOLAE NICORĂ ■

Din nou în Maramureș

Cronica (397, 398, 399)

La numai 3 luni de la ultimul său turneu în Țara Maramureșului, Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra” și condus de poetul Adrian Păunescu, poartă din nou pe meleagurile Izei și Mărei. Din dragoste pentru oamenii acestor binecuvintate ținuturi, din dorința mare de a se exprima prin artă dar și de a se reimpresiona la locurile cele mai durabile și autentice vetre folclorice românești, membrii Cenuclului Flacăra au răspuns invitației de a lua parte la tradiționala gârboțoare „Ruptul sterpelor”, ce are loc în fiecare an la izvoarele riului Baicu. După ce au asistat la un program folcloric susținut de formații artistice locale, membrii cenuclului urcă pe scena improvizată în poiana de la poalele Dealului Lespedea într-o formulă întărită și lipsită în mod deliberat de multe dintre capetele de afiș, dar care avea să se dovedească la sfârșitul întimplării de muzică și poezie la fel de convingătoare. În fața spectatorilor așezați pe dealul dinaintea scenei s-au produs: Mircea Bodolan, Daniela Cosma, Constantin Dragomir, Sorin Găzdac, Laurențiu Mărgineanu, George Munteanu, Maria Nagy, Victor Socaciu și Vasile Șeicar.

Primul succes al manifestării este înregistrat de Maria Nagy care a cântat „Moșul și moața” și „Aseară ți-am luat basma”, cîntece preluate de întreaga asistență. Vocile sutelor de oameni prezenți la sărbătoare au făcut să răsună valea Baicului de minunatul cîntec al Mariei Tănase, căruia Maria Nagy din Miercurea Ciuc i-a găsit și de această dată o interpretare emoționantă și plină de vervă. După 2 ani de absență din cenuclu, Laurențiu Mărgineanu dă glas versurilor poeziei „Pentru condiția omului”. O muzică aleasă și o voce caldă au însoțit în cel mai curat chip aceste versuri, făcându-ne să simțim regretul că timp de mai mult de doi ani Laurențiu Mărgineanu din Rm. Vilcea fusese dat uitării și se dăduse el însuși uitării. Revenirea sa aici s-a dovedit un mare câștig pentru cenuclu. Tot de la Rm. Vilcea a sosit și Daniela Cosma. Prezența pentru a doua oară în cenuclu, rechemată pentru deosebitul ei farmec scenic, eleva din ultimul an al Liceului de matematică fizică „N. Bălcescu” din Rm. Vilcea a interpretat cu sensibilitate cîntecul „Lumea e ca o roată” pe versuri de Anton Pann.

Din Bistrița și Năsăud au venit aici doi cântăreți ai ultimului val în muzica tinărară: George Munteanu și Sorin Găzdac. George Munteanu, care a debutat în cenuclu cu puțin timp în urmă, a cântat „Hei Iancule” pe versuri populare, un cîntec de o

deosebită forță care, sintem convingși, va intra curînd între piesele de marcă ale cenuclului. Tot liricii populare îi aparțin versurile cîntecului haiduceșc pe care Sorin Găzdac l-a interpretat mult mai convingător decît la precedentele sale apariții pe scena cenuclului. Constantin Dragomir își continuă ascensiunea în tocul deocamdată neoficial al autorilor de cîntece lansate de muzica tinărară, dînd tot mai multă autenticitate muzicii sale și aderînd la muzica folk de atitudine. Nu întîmplător manifestările Cenuclului Flacăra se numesc întîmplări de muzică și poezie. Pentru că, deocamdată, poiana de la Dealul Lespedea — situat la mai mult de 15 km de comuna Bogdan Vodă — nu este electrificată, a fost adus un generator care să alimenteze stațiile de amplificare, numai că stațiile cenuclului nu au putut fi conectate la acest generator. În cele din urmă s-a cântat la un singur microfon al unei biete stații „autohtone”, astfel încît o mare parte a publicului a coborît dealul așezîndu-se pe scenă sau în imediata apropiere a ei. Și cum un necaz nu vine niciodată singur, nori grei s-au abătut deodată deasupra Văii Baicului. Cînd primele picături de ploaie au căzut, finalul manifestării părea compromis. Era momentul în care Mircea Bodolan cînta un cîntec născut din aceste meleaguri și anume „Omul pădurii”. Din mulțimea îngrămădită pe scenă s-au desprins două fețe, Miș Floarea și Gogotă Mariana, s-au apropiat de singurul microfon al scenei cîntînd împreună cu Mircea Bodolan și apoi singure, și ca prin minune norii ne-au ocolit și în înaltul aer de munte s-au ridicat acordurile cîntecului bănățean și al Colindului Dunării, adus pe scenă de profesorul de la Școala generală nr. 22 din Galați, Vasile Șeicar. Au urmat cîntecele mai noi și mai vechi ale cenuclului interpretate de toți cei din scenă și din jurul ei: Ardealul, Cîntec pentru Charlie Chaplin și Trăiască România.

★

Sintem la cea de a 398-a întîlnire a Cenuclului Flacăra și semnatarilor acestor rînduri le vine în minte versul „numără, numără, țineră domn”, scriînd acum despre ce a fost în 19 mai seara și noaptea la Baia Mare (și nu doar printr-o simplă asociație de idei), despre cum au sunat versurile pure și adînci ale poeziei „Noaptea la mare” de Lucian Blaga spuse de poetul Adrian Păunescu într-un moment de liniște și înălțare. Poate nu s-a scris de-a-juns în aceste cronici despre faptele de mai mică întîndere, dar de mare intensitate. Credem că astfel de momente sînt cele ce rămîn uneori în gîndul omului din sală, că întregesc momentele mari de sărbătoare a spiritului. Și o astfel de sărbătoare a fost întîlnirea cu publicul băimărean, despre care poetul Adrian Păunescu

spune că este un public „care mai ales creează artă decît acceptă”, un public exigent în fața căruia „juniorii” actualei echipe a cenuclului (echipă din care lipsesc valori certe ale muzicii tinere) trebuiau să dea dovada talentului lor. Asta s-a și întîmplat dealtfel și se poate spune cu deplină îndreptățire că a fost un spectacol minunat, cu public care era privit cu teamă de către unii dintre cei de pe scenă, public care a primit cu toată căldura muzica tinerilor artiști, a cîntat cu ei, a aplaudat, a ascultat în pace, s-a amuzat, s-a manifestat ca un realizator efectiv al întîmplării artistice. Și ce exemplu poate fi mai edificator decît dorința lor de a cînta aici, la Baia Mare, unde există una dintre cele mai bune echipe de fotbal românesc, „Imnul Rapidului” scris de Victor Socaciu și Adrian Păunescu. Trebuie spus că au cîntat cu entuziasm, gîndind poate la versurile care sînt un îndemn la sportivitate, la realizarea unui spirit de echipă, la dorința de a învinge cel mai bun. A sunat minunat acest cîntec aici la Baia Mare. Emoționantă a fost și primirea de care s-au bucurat cei mai tineri membri ai cenuclului și ar trebui să începem cu Sorin Găzdac, care a cucerit publicul cu piesele „Cîntec haiduceșc” (versuri populare), „Badea Tănase Todoran” (versuri Luca Onul) și mai ales cu foarte frumosul cîntec „Constantine, Constantine” (versuri Gelu Bodea), George Munteanu a cîntat „Lui Iancu” (versuri populare) și două piese noi de factură lirică bine realizate pe versuri de Ion Mînușescu și Alex. Cristian Mișos. O surpriză a fost pentru public felul de a interpreta al lui Constantin Dragomir cu o ritmică „country”, cu o frazare originală la care se adaugă sinceritatea muzicului. Aplauzele au izbucnit spontan după primele acorduri. Piesele, cu reale valențe poetice, au fost: „Gara de Nord”, „Ape”, „Voință simplă” (versuri Daniela Crăsnaru) și „Opțiune pentru muzica tinărară” (versuri Constantin Dragomir). Laurențiu Mărgineanu și Daniela Cosma au dovedit și aici că încrederea pe care le-a acordat-o conducătorul cenuclului este meritată, ei realizînd momente care s-au bucurat de succes. În repertoriu: cîntecele „Balada baionetelor din Bayon” (text Șerban Foartă), „Lerui, Ler” (versuri Lucian Avramescu), „Pentru condiția omului” (versuri Adrian Păunescu), „Bălcescu la gurile Dunării” (Adrian Păunescu), „Lumea este ca o roată” (versuri Anton Pann), „Corn de vinătoare” (versuri Lucian Blaga), „Pe creștetul ierbii” (versuri Lucian Avramescu).

Au cîntat în nota lor obișnuită, Maria Nagy, Mircea Bodolan, Vasile Șeicar, Adrian Ivanitchi și Victor Socaciu, a recitat poetul Adrian Păunescu „Manifest pentru sănătatea pămîntului” și am putea spune că totul a fost ca și la alte întîmplări ale cenuclului, dar nu o spunem, pentru că fiecare întîlnire cu publicul este altfel.

★

În anul 1973, la un concurs internațional

ADRIAN IVANITCHI
VICTOR SOCACIU

Sport

O nouă înfringere tratată ca o victorie!?

O nouă înfringere, 1-2 cu Cehoslovacia, s-a adăugat, duminică, în palmaresul național de fotbal, destul de sifonat și pînă la Brno. Isprava era, lertată fie-ne expresia, de așteptat, dat fiind faptul că, după o lecție bine învățată, echipa noastră a jucat, cu excepția unui sfer de oră din repriza secundă, mai degrabă întîmplător, fără voință și angajament fizic, lăsînd inițiativa unui adversar care, chiar dacă aureolat de mai vechi și mai proaspete succese, între care calificarea în turneul final al Cupei Europenei, n-a strălucit nici el, ambalînd motoarele eît pentru o victorie și un meci amical. Lăsînd deoparte curioasa alcătuire a reprezentativei antrenată de Covaci, Stănescu și Lucescu, deși ultimul a evoluat duminică la Hunedoara, garnitură convocînd 3 jucători din echipe aflate în zona retrogradării și trimițînd în teren nu mai puțin de 6 fundași (!), cei 4 plus Bôlôni și Alexandru Nicolae, să notăm că, dincolo de o oarecare abilitate în momentele de posesie a mingii, jucătorii noștri n-au arătat mai nimic, nici o concepție, nici o idee tactică, nimic-nimic! Deși preliminariile mondialelor bat la ușă, experimentele și improvizatiile continuă, de la lotul plimbat în America de Sud și cel aliniat la Brno fiind o distanță ca de la cer la pămînt!

Dacă înfringerea de la Brno era, cum ziceam, de anticipat, anunțată fiind de evoluțiile șterse ale tricolorilor în partidele cu Iugoslavia, R.D.G. și Cehoslovacia (echipa olimpică), păgubitoare și periculoasă ni se pare în-

cercarea de a trata această nouă înfringere ca o victorie, stratagemă folosită de antrenori și pînă la un punct, și de ziarul de specialitate. Ștefan Covaci, de pildă, aprecia că, la Brno, „comportarea echipei noastre a fost superioară aceleia din meciurile de la București cu R. D. Germană și cu olimpicii cehoslovaci”, pentru ca tot el să adauge că „cu excepția greșelilor de plasament, care au stat la baza ambelor goluri primite, jocul în apărare a corespuns. În atac, ne lipsește încă îndrăzneala, acel tupeu la finalizare care caracterizează echipele mari”. Ciudat mod de a privi lucrurile! ? Cu alte cuvinte, fundașii greșesc la plasament, atacanții n-au curaj, dar antrenorul coordonator e mulțumit și consideră, luîndu-se după cele 2-3 acțiuni mai viuroase ale lui Balaci și compania, că echipa a jucat bine! ? O astfel de optică nu ajută, e clar, nimănui, cu atât mai mult redresării fotbalului românesc, operație care implică sinceritate, luciditate, spirit responsabil. E cazul ca ele să se facă simțite în activitatea colectivului de tehnicieni ce conduc echipa națională, eît mai grabnic, atît în ceea ce privește componența formației, din care, după opinia noastră, Dobrin, Dinu și Dumitru nu trebuie să lipsească, eît și în ceea ce privește orientarea ei tactică, în mare suferință la Brno.

Chiar dacă era de așteptat, șecul de duminică trebuie să constituie un ultim și serios avertisment înaintea partidelor cu Anglia și Norvegia. Nu e bine, se știe, să te culci pe-o ureche după o victorie. Cu atît mai mult, nu e bine, iarăși se știe, să te culci pe-o ureche după o înfringere, oricît de dătătoare de optimism ți s-a părut ea. Mai ales că, la Brno, n-a fost nici de departe vorba de așa ceva!

TRAIAN IORDĂCHESCU

Una din 70 000

În primăvara anului 1977, an postolimpic Montrealului, Federația de canotaj academic pornea în țară o acțiune de selecție de mare anvergură, cum n-a mai îndrăznit pînă acum nici o altă ramură de sport. Atunci, în mai puțin de un an, au trecut prin filtrul critic al ochiului specialiștilor aproape 70 000 de fete, alese strict după criteriul constituției fizice. Numai 108 dintre ele au făcut, în vară, un stagiu de pregătire la Snagov, pentru a le fi detectate aptitudinile propriu-zise pentru canotaj. În cele din urmă, în lot au rămas doar 24, între care cinci sau șase s-au arătat demne de toată încrederea, îndreptățînd speranțele antrenorilor și justificînd pe de-a-tregul efortul federației de specialitate. Dintre acestea a explodat Sanda Toma, care după numai doi ani de canotaj a devenit celebră, fiind socotită în fapt cea mai bună schifistă a lumii în momentul de față. La C.N.E.F.S., nu puțin sînt aceia care socotesc că, dintre toate medaliile de aur pe care România și le-a propus să le cîștige la J.O. de la Moscova, cea de la schif simplu femeii este cea mai sigură! Practic, la ora de față, Sanda Toma nu are contracandidată.

Sanda s-a născut la Ștefănești, în

Botoșani, iar la 15 ani, sfătuită de un profesor, s-a prezentat la examenul de admitere la Liceul experimental de atletism, la Cimpulung Muscel. Calitățile sale fizice o îndreaptă spre aruncarea greutății, în numai un an de zile ajungînd între cele mai bune junioare din țară la categoria sa de vîrstă. Cîștigă, dealtfel, în 1973, titlul național pentru junioare II, iar în 1975, tot junioară fiind, se clasează pe locul al 3-lea la campionatele naționale de senioare. Intră la Facultatea de educație fizică de la Timișoara, dar aici, cu ocazia acțiunii de selecție amintite, o vede profesorul Corneliu Răduț și o propune pentru canotaj. În vara anului 1978, după numai un an de pregătire, primele roade sînt titlul de campioană națională și un loc 5 la Campionatele mondiale de la Karapiro (în Noua Zeelandă), ambele în barca de „2 vîsle”, împreună cu Olga Homeghi, altă descoperire a acțiunii de selecție. Urmează o altă iarnă grea, iar în primăvara lui 1979 rămîne singură în barcă, concurînd la schif simplu femeii. De atunci încocoace n-a învîns-o nimeni! A cîștigat regatele internaționale de la Grünau, Snagov și Essen, concursul de la Spartachiada U.R.S.S. (desfășurat la Krilatskoe, pe aceeași pistă pe care vor avea loc întrecerile de la Olimpiadă). După concurs a mărturisit însă că n-a forțat prea mult.

Astăzi, la trei ani de cînd a pus mina pe o vîslă, Sanda Toma nu posedă numai rezultate extraordinare pentru o canotoare de 24 de ani, află abia la începutul carierei, ci și o certă conștiință a valorii proprii, pe care o ațîșează însă cu modestie.

G. DUMITRU

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Secția publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 1 617, 1 623; Secția politică-economică (Lionel Nîtescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) — 1 623; Secția cultură-cenuclu (George Arion) — 1 619; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 1 618; Secția știință, sport (Ovidiu Ioanișoia, Emanuel Valeriu) — 1 606; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 1 618; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1 787; Secția fotoreportaj — 1 595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782, 1 621, 1 744; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU